

2017-05-10

Tid Måndagen den 29 maj 2017 kl:18:30

Plats Tumba bruks musiksalonger, Oxhuset nb

Ärenden

Justering

- 1 Revision av miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsutövande 2016
- 2 Enhetschefen/miljöenheten informerar
- 3 Delårsrapport 1 2017
- 4 Anmälningensärenden
- 5 Internkontroll årshjul 2017
- 6 Delegationslista
- 7 Remiss - Fritt fram i Tyresån Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån ***Omedelbar justering***
- 8 Ev. tillkommande ärenden

Gruppsammanträden

S, V och MP – kl. 18:00, Tumba bruks musiksalonger, Oxhuset nb.

M, C, TUP, KD och L - kl. 18:00, Tumba bruks musiksalonger, Oxhuset nb.

Kaffe och smörgås kl. 17:30, Tumba bruks musiksalonger.

Anmäl ev. förhinder till Karina Wallenius, tel. 076-810 39 42, e-post karina.wallenius@botkyrka.se

2017-05-29

1

Revision av miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsutövande 2016

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden tagit del av revisionen.

Sammanfattning

Föreligger Revisionskrivelse, PM samt Revisionsrapport från PWC med redovisning av vad som framkommit vid granskningen av miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsutövande 2016.

Samtliga facknämnder

Granskning av ansvarsutövande 2016

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen. En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens ansvarsutövande är tillfredställande. Med ansvarsutövning avses nämndens/styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

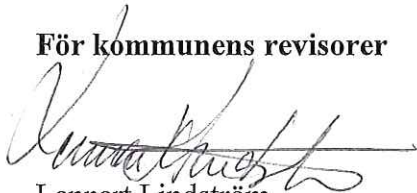
Med anledning av detta har vi tidigare infordrat en grunddokumentation från varje nämnd när det gäller budget, verksamhetsplaner, reglemente, delegationsordning, olika policydokument m m. Inför årets granskning har bl a protokoll, internkontroller, årsredovisningar inhämtats och analyserats.

Vi har fördelat nämndbevakningen mellan oss så att det är två förtroendevalda revisorer som löpande följer varje nämnds arbete, bl a via handlingar och protokoll. Dessa revisorer och representanter från PwC sammanträffar årligen med respektive nämndpresidium och förvaltningsledning. Detta bl a för att diskutera det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för det gångna året samt statusen på arbetet kring intern kontroll. I år har även kommunstyrelsen ingått i dessa träffar.

Kommunstyrelsens presidium träffas även samfällt i samband med slutrevisionen. I detta sammanhang diskuteras bl a resultatet kring kommunstyrelsens övergripande ansvarsutövning och resultatet av de nämndvisa genomgångarna.

Vi har samfällt beslutat att för kännedom översända bifogat PM, som utgör en summerande dokumentation av vårt sammanträffande med nämndens politiska ledning och förvaltningsledning. De synpunkter som lyfts upp i promemorian förutsätts beaktas av nämnden inför nästa års granskning av ansvarsutövande.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Ericsson
Vice ordförande

PM

*Miljö- och hälso-
skyddsnämndens
ansvarsutövande 2016*

Botkyrka kommun

*Tobias Björn
Ebba Lind*

Mars 2017

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens eller styrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövning avses nämndens eller styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns system och rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Enligt kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt verksamhetsområde se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten och att kontrollen inom nämnden är tillräcklig.

Mot bakgrund av ovanstående har PwC fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att granska ansvarsutövningen inom kommunens nämnder. Resultatet av granskningen har diskuterats vid ett sammanträffande mellan förtroendevalda revisorer samt nämnd- och förvaltningsledning.

1.2. Genomförande

Den årliga granskningen av ansvarsutövande har genomförts enligt följande arbetsmodell:

- Insamling av grunddokumentation
- Analys/verifiering av grunddokumentation
- Avstämning/diskussion med nämnd och förvaltningsledning
- Upprättande av PM
- Avstämning och diskussion med kommunstyrelse/kommunledning
- Uppföljning av resultat/underlag kring fördjupande revisionsprojekt

I årets granskning har särskilt fokus lagts på analys och diskussion kring:

- Nämndens årsredovisning
- Lägesrapporter
- Framtidsperspektiv

2. Resultat

2.1. Sammanfattad bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att det finns ett strukturerat system för styrning och ledning samt uppföljning och kontroll som omfattar nämndens samlade verksamhetsområde. Nämnvärt är dock att det i nämndens uppföljning av mål till viss del blir subjektiv eftersom det inte finns några på förhand utsatta målnivåer för en del mål. Vidare noteras att det saknas nämndspecifika internkontrollmoment utifrån nämndens risk- och väsentlighetsanalys. Vår bedömning är ändå att nämnden i allt väsentligt vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag samt att redovisat resultat i allt väsentligt är förenligt med fastställda mål.

2.2. Nämndens årsredovisning

2.2.1. Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett budgetunderskott på 6 tkr, vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen inte har klarats. Avvikelsen är marginell. Det sammanlagda underskottet fördelar sig med ett positivt resultat om 158 tkr för nämndsverksamheten medan miljöenheten har ett negativt resultat om 164 tkr.

Sammantaget bedömer vi att orsakerna till budgetavvikelserna kommenteras på ett tillfredsställande sätt i nämndens årsredovisning.

2.2.2. Prognossäkerhet

(Mnkr)	Nettobudget	Utfall T 1	Utfall T 2	Utfall 2016	Avvik i %	Prognosfel i T 2 i %
	14,4	0	0	0	0	0

Protokollförd uppföljning av ekonomin har skett i nämnden två gånger under året, vid delårsrapport 1 och 2. De prognoser som lämnades i delårsrapporterna var att nämndens utfall skulle följa budget. Den faktiska budgetavvikelsen för 2016 (6 tkr) medför ett oväsentligt litet prognosfel. Prognossäkerheten bedöms därför vara tillfredsställande.

2.2.3. Verksamhetsmässigt resultat

Protokollförd uppföljning av verksamhetens utveckling och uppföljning av de åtaganden och mål som nämnden formulerats i ettårsplanen 2016 har skett två gånger under året, vid delårsrapport 1 och 2.

Nämnden redovisar i sin årsredovisning bidraget till ettårsplanens kommunövergripande målområden via åtaganden, nämndmål och indikatorer. Detta utifrån den sk trafikkjusedellen. Nämndens egen utvärdering visar att bidraget till måluppfyllelsen är god inom alla sex områden. Resultatet bedöms vidare vara bättre jämfört med föregående år inom tre områden och oförändrat inom tre områden.

Vi kan konstatera att åtaganden, mål och indikatorer samt genomförda åtgärder för att nå dessa kommenteras på ett tillfredsställande sätt i nämndens årsredovisning. Flera av de mätbara målen/indikatorerna saknar dock ett måltal för 2016, däremot anges 2016 års utfall och en bedömning om målet är uppfyllt.

2.3. Lägesrapporter

2.3.1. Mål- och kvalitetsarbete

I nämndens årsredovisning finns en uppföljning och resultatredovisning av de kommungemensamma målen i ettårsplanen och nämndens åtaganden utifrån dessa. En aggregerad sammanställning av måluppfyllelsen kring dessa mål finns i kommunens samlade årsredovisning.

Nämnden redogör för fem händelser som bedöms vara särskilt betydelsefulla ur ett medborgarperspektiv. Bland annat redogörs för den inspektionsinsats som gjorts inom ramen för projektet giftfri förskola som syftar till att trygga för medborgarna att barn inte utsätts för gifter i förskolan. Sammantaget har 62 inspektioner genomförts i detta hänseende under 2016.

I övrigt hänvisas till kommentarerna i delavsnittet om det verksamhetsmässiga resultatet för 2016.

2.3.2. Intern kontroll

Det är nämnden, som enligt kommunallagen, har det formella ansvaret för den interna kontrollen. De förtroendevalda revisorerna ska årligen bedöma om nämnden har ett fungerande system för intern kontroll.

Nämnden antog i april 2016 en plan för intern kontroll för 2016, vilket är sent utifrån gällande regelverk.

Nämnden har beaktat tre av de sex föreslagna kontrollmomenten i den kommunövergripande planen för intern kontroll som fastställts av kommunstyrelsen. I beslutet att anta internkontrollplanen framgår att övriga tre föreslagna kontrollmoment återfinns under samhällsbyggnadsnämnden som är personalnämnd. Ingen nämnd- och förvaltningsspecifik kontroll ingår vidare i planen. Nämnd- och förvaltningsspecifik kontroll utifrån en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys är ett utvecklingsområde framledes.

Av totalt tre områden i planen är tre sådana där inga avvikelser har påvisats. För resterande tre områden har avvikelser konstaterats. I återrapporteringen av intern kontroll 2015 saknas en sammanställning där resultatet sammanfattas i grön- eller rödmarkerade rutor, vilket är den redovisningsmodell som fastställts av kommunens centrala internkontrollgrupp och som tillämpas av huvuddelen av förvaltningarna i kommunen.

Sammantaget kan vi konstatera är arbetet med intern kontroll, inom nämndens ansvarsområde är ett utvecklingsområde.

2.3.3. Övriga frågor

Under denna rubrik diskuterades betydelsefulla händelser under 2016. Bland annat diskuterades bemanningssituationen. Nämnden fick under 2016 extra resurser så att de kunde tillsätta en tjänst till i myndighetsutövningen samt ytterligare medel för ett vattenprogram.

2.4. Framtidsperspektiv

Under denna punkt har diskussioner förts kring framtiden och fortsatta utmaningar, såsom bland annat:

- Myndighetsutövningen vs personalresurserna. I dagsläget finns det ett glapp mellan behovsutredningen och nämndens tillsynsplan till följd av knappa personalresurser.
- Samarbete över nämndgränserna för att få bättre effektivitet i arbetet.
- Kemikaliefrågan.
- Tillsynsverksamheten.
- Klimatet.

För ytterligare information kring framtidsperspektivet hänvisas till nämndens omvärldsanalys.

Revisionsrapport

Uppföljning av tidigare genomförda granskningar

Jenny Nyholm
Charlotta Franklin

Mars 2017

Botkyrka kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning	3
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Revisionsfråga och avgränsning	4
1.3. Revisionsmetod	4
2. Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut	6
2.1. Sammanfattning av genomförd granskning	6
2.2. Revisorernas rekommendationer	6
2.3. Nämndens/styrelsens yttrande	7
2.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	7
3. Inköp och upphandling	9
3.1. Sammanfattning av genomförd granskning	9
3.2. Revisorernas rekommendationer	9
3.3. Nämndens/styrelsens yttrande	10
3.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	10
4. Sponsringsverksamhet	15
4.1. Sammanfattning av genomförd granskning	15
4.2. Revisorernas rekommendationer	15
4.3. Nämndens/styrelsens yttrande	15
4.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	16
5. Policy och riktlinjer mot mutor och jäv	18
5.1. Sammanfattning av genomförd granskning	18
5.2. Revisorernas rekommendationer	18
5.3. Nämndens/styrelsens yttrande	19
5.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	19
6. Barn i behov av särskilt stöd	21
6.1. Sammanfattning av genomförd granskning	21
6.2. Revisorernas rekommendationer	21
6.3. Nämndens/styrelsens yttrande	21
6.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	22
7. Bostadsanpassningsbidrag	24
7.1. Sammanfattning av genomförd granskning	24
7.2. Revisorernas rekommendationer	24
7.3. Nämndens/styrelsens yttrande	25
7.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	25

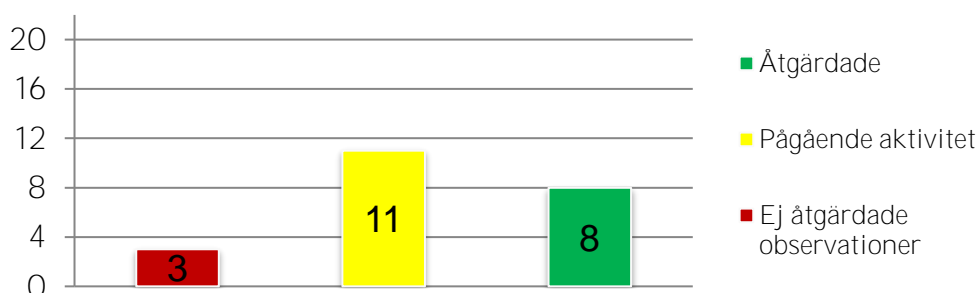
8.	Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	29
8.1.	Sammanfattning av genomförd granskning.....	29
8.2.	Revisorernas rekommendationer	29
8.3.	Nämndens/styrelsens yttrande	30
8.4.	Uppföljning av vidtagna åtgärder	30

Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av Botkyrka kommuns revisorer genomfört en uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga/revisionskriterier:

- **Har Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister?**
 - Vad har åtgärdats av våra påpekanden?
 - Vad kvarstår att åtgärda?
 - Finns behov av att träffa ansvarig nämnd/förvaltning?

Genom intervjuer med berörda tjänstemän och genomgång av dokumentation kan PwC konstatera att åtgärder har initierats för att hantera de rekommendationer som lämnades i tidigare genomförda granskningar. Av de totalt 22 rekommendationer som följts upp i granskningen har aktiviteter initierats för elva stycken (50 %) i syfte att åtgärda bristen och åtta stycken (36 %) rekommendationer bedöms vara åtgärdade. För tre stycken (14 %) rekommendationer bedöms tidigare observationer kvarstå (ej åtgärdade). Utfallet redovisas i nedanstående tabell:

Efter genomförd granskning gör PwC därmed den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister. Lägesbeskrivning och omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun gör PwC en uppföljning av tidigare genomförda granskningar i kommunen.

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: Planering, genomförande och uppföljning. Den sista delen av revisionsprocessen är viktig för att säkerställa att genomförd revision får önskad effekt, det vill säga att lämnade rekommendationer beaktas.

1.2. Revisionsfråga och avgränsning

Uppföljningen syftar till att följa upp tidigare genomförda granskningar med avseende på nedanstående revisionsfrågor/revisionskriterier:

- *Har Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister?*
 - *Vad har åtgärdats av våra påpekanden?*
 - *Vad kvarstår att åtgärda?*
 - *Finns behov av att träffa ansvarig nämnd/förvaltning?*

Granskningen avgränsas till uppföljning av följande tidigare genomförda granskningar:

- Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut (2014)
- Upphandlings- och inköpsverksamheten (2015)
- Barn i behov av särskilt stöd (2015)
- Policy och riktlinjer mot mutor och jäv (2015)
- Sponsringsverksamhet (2015)
- Bostadsanpassningsbidrag (2015)
- Socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2015)

Granskningen omfattar Kommunstyrelsen och berörda nämnder.

1.3. Revisionsmetod

Granskningen sker genom matchning av revisionsrapport gentemot det svar/yttrande som styrelsen eller nämnden avlämnat för respektive revisionsrapport. Rekommendationerna som lämnats i genomförda granskningar följs upp genom intervjuer och lägesbeskrivningar av berörda tjänstemän, samt i förekommande fall via genomgång av inhämtade dokument. I förekommande fall sker test av rutiner eller urval av poster för verifiering.

Baserat på resultat graderas respektive rekommendation med en status enligt följande modell:

Rekommendationen har inte åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår risken då åtgärderna ännu inte är på plats.

Åtgärder och aktiviteter för att begränsa risken har implementerats och underlag har granskats, vilket säkerställer operativ effektivitet i kontrollen.

I tidigare genomförda granskningar lämnades totalt 25 rekommendationer, varav 22 har följts upp.

Revisionsrapport	Antal lämnade rekommendationer	Antal uppföljda rekommendationer
Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut	0*	1
Upphandlings- och inköpsverksamheten	6	6
Barn i behov av särskilt stöd	2	2
Policy och riktlinjer mot mutor och jäv	4	4
Sponsringsverksamheten	4	4
Bostadsanpassningsbidrag	5**	4
Socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	4***	1
Totalt antal rekommendationer	25	22

* Inga direkta rekommendationer lämnades i granskningsrapporten, men en övergripande uppmaning att fortsätta arbetet med boendeplanering inom ramen för den kommunövergripande lokalförslörjningsprocessen.

** Varav en lämnad rekommendation ej tillämplig

*** Lämnade rekommendationer ej aktuella vid tidpunkt för uppföljning

Rapporten har sakgranskats av berörda tjänstemän.

2. Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut

2.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer utförde PwC i februari 2014 en granskning av kommunens boendeplanering och särskilda avgifter (sanktionsavgifter) inom särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning, enligt SoL1 och LSS2. Tidigare uppföljningar inom området har visat att vård- och omsorgsnämnden har drabbats av omfattande sanktionsavgifter på grund av ej verkställda beslut inom SoL och LSS, främst när det gäller särskilda boenden.

Gransknings syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har kommunen en ändamålsenlig planeringsprocess när det gäller särskilda boenden, som säkerställer behovet av platser och att sanktionsavgifter kan undvikas framledes?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömning att kommunens planeringsprocess när det gäller särskilda boenden, som säkerställer behovet av platser och att särskilda avgifter kan undvikas, inte i alla delar fungerade på ett ändamålsenligt sätt. Orsakerna till detta låg till största delen utanför vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Vård- och omsorgsnämnden bedömdes ha en ändamålsenlig strategisk planering. Vidare så pågick ett omfattande utvecklingsarbete inom nämndens ansvarsområde.

2.2. Revisorernas rekommendationer

I granskningsrapporten lämnades inga direkta rekommendationer, däremot listades ett antal omständigheter som i arbetet med lokalförsörjningsprocessen bör beaktas:

- Lokalförsörjningsprocessen behöver omfatta inte bara dokumentation kring statistik, prognoser, behovsbedömning, beslutsunderlag och beslut, utan även omfatta själva verkställandet, det vill säga alla åtgärder fram till att boendet är färdigställt och inflyttningsklart. De problem som redovisas i denna granskning gäller brister i åtgärder för att få beslutade boenden verkställda. Genomförandet av beslutat boende kräver lång framförhållning i den fysiska planeringen. Det krävs tidigt signaler om behov av mark, tomter, förvärv av bostadsrätter, anpassningsåtgärder av boenden, projektering m.m. Av intervjuerna framkommer att planeringshorisonten behöver vara 3 till 4 år, vilket innebär att idag ska signaler ges om vilka boenden som ska stå färdiga 2017 till 2019.
- I granskningsrapporten framkommer otydligheter och oklarheter vad gäller ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden vad gäller anskaffning av verksamhetslokaler. Tekniska

nämnden saknar idag en antagen delegationsordning, vilket enligt av nämnden antagen handlingsplan 2013-11-11 ska åtgärdas.

- Kommunens lokalförsörjning behöver innefatta hela kommunens lokalbestånd, det vill säga kommunkoncernens men också utomstående aktörers fastighetsbestånd. Detta ställer speciella krav på samverkan och informationsutbyte och involverar ett stort antal aktörer.
- Av intervjuerna framkommer behovet av en kompetensmässigt brett sammansatt lokalförsörjningsgrupp. I den bör ingå representanter för respektive verksamhet samt representanter för kommunens fysiska planering, fastighetsverksamhet, ekonomiska planering och upphandling, näringsliv samt representant för processägandet. Implementeringsarbetet och gruppernas sammansättning måste diskuteras ingående för att få genomslag.
- Kommunfullmäktige beslutar om lokalförsörjningsprocessen och processägare är kommunstyrelsen. Processägandet innebär att ansvara för implementering och tillsyn av processens funktion och utveckling.

2.3. Nämndens/styrelsens yttrande

I tillhörande revisionskrivelse anges att revisorerna inte önskar något svar på revisionsrapporten. Av revisionskrivelsen framgår dock revisorerna förutsätter att deras synpunkter beaktas i det fortsatta arbetet med att utveckla boendeplaneringen i kommunen, inom ramen för den kommunövergripande lokalförsörjningsprocessen.

2.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Eftersom inga direkta rekommendationer lämnades i granskningen har en övergripande lägesbeskrivning inhämtats via intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Status februari 2017:

Inom vård- och omsorgsförvaltningen upplever berörda tjänstemän att det strategiska planeringsarbetet fungerar bra och att det finns en god process för planering. Förvaltningen har tagit fram en årlig boendeplan som kontinuerligt uppdateras utifrån nya prognoser. Befolkningsprognoser inhämtas från central förvaltning och analyseras sedan av fastighetstrategen tillsammans med ekonomichef och controller på förvaltningen. Prognoserna visar att antalet äldre och funktionsvarierande ökar samt att de äldre blir äldre, vilket skapar ett ökat behov. Vi har tagit del av Boendeplan 2017-2020 som visar att det finns ett behov av tio nya platser inom vård- och omsorgsboenden, samt sex nya platser inom grupp- och serviceboenden per år. Detta motsvarar ett nytt vård- och omsorgsboende vart femte år och ett nytt grupp- eller serviceboende varje år. Byggnation av två nya vård- och omsorgsboenden i Tumba och ett i Fittja pågår och ett boende är under ombyggnation i Tumba. Två nya gruppboendestäder tillkommer under 2018 och två befintliga gruppboendestäder ersätts med nya gruppboendestäder 2017.

Förvaltningens mål är att inte tvingas köpa externa vårdplatser på grund av platsbrist. Förvaltningen är dock medveten om att externa vårdplatser ibland är nödvändiga utifrån att kommunen inte kan tillgodose alla sorters behov genom kompetens i egen regi. För 2016 visar nämnden ett underskott om 3,5 mnkr. Detta i kombination med ett balanskravsresultat på 2 procent innebär stora sparåtgärder framåt. En åtgärd är försöka få hem de externa placeringarna som går.

Som anges i genomförd granskning är många aspekter utom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden. Förvaltningen är kunder och beställare i frågan om lokalförsörjning och därför beroende av att det finns en fungerande lokalförsörjningsprocess. 2015 tog förvaltningschefen för tekniska förvaltningen fram en helt ny lokalförsörjningsprocess som beslutades i tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Vi har inhämtat tjänsteskrivelsen per 2015-05-20. Lokalförsörjningsprocessen är dock inte förankrad i organisationen. De intervjuade upplever inte att beslutad **”lokalresursplan” är en formaliserad lokalförsörjningsprocess, d.v.s. att den tillämpas**, eller att ens grupperna som beskrivs i dokumentet existerar. Enligt vård- och omsorgsförvaltningen är det tekniska förvaltningens ansvar att tillsammans med berörda verksamhetsförvaltningar och kommunledningsförvaltningen ta fram en formaliserad lokalförsörjningsprocess samt att förankra och implementera processen.

Som situationen ser ut vid tidpunkt för uppföljning finns det enligt uppgift inte tillräckliga förutsättningar utifrån att ansvar och roller inte är tydliggjorda. Vård- och omsorgsförvaltningen ser behovet av att en lokalförsörjningsprocess kommer på plats, så att processer, roller och ansvar tydliggörs. Detta för att kunna ägna sig åt sin kärnverksamhet och inte behöva utföra tekniska förvaltningens uppdrag. Fastighetsstrategin inom vård- och omsorg ska vara länken till tekniska förvaltningen utifrån ett strategiskt perspektiv, däremot inte göra tekniska förvaltningens arbete. Vidare framkommer att tekniska inte har kunnat leverera beställda boenden i tid och till rimlig kostnad som vård- och omsorg har beställt. Kostnaderna för ej verkställda beslut (vite) uppgår under 2015 till 1 026 tkr och under 2016 till 134 tkr. En ytterligare faktor är att det inte finns tillräckligt med mark, vilket är exploateringskontorets ansvar. Enligt uppgift har vård- och omsorgsförvaltningen själva fått söka mark. Vidare har vård- och omsorgsförvaltningen lämnat önskemål till tekniska om billigare nyproduktion av vårdlokaler.

Det finns ett nystartat forum för berörda förvaltningar för att diskutera kring frågorna. Hittills har endast ett möte hållits, men enligt uppgift finns en plan för hur dessa möten ska hanteras och att det är tekniska förvaltningen som ska bjuda in till dessa.

Övergripande gradering:

3. Inköp och upphandling

3.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde PwC i januari 2015 en granskning av upphandlings- och inköpsverksamheten med avseende på om externt och internt regelverk inom området tillämpas, om upphandlade avtal är effektiva och heltäckande, samt i vilken utsträckning avrop sker från dessa. Vidare omfattade granskningen den formella organisationens ändamålsenlighet samt status på informations- och utbildningsfrågor inom området.

Granskningen syftade till att besvara följande övergripande revisionsfråga:

- *Är kommunens upphandlings- och inköpsverksamhet ändamålsenligt organiserad och är den interna kontrollen i verksamheten tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att kommunens upphandlings- och inköpsverksamhet var ändamålsenligt organiserad, men att den interna kontrollen inom den samlade verksamheten inte i alla delar var tillräcklig.

3.2. Revisoreernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Fortsätta diskussionen kring vilka personella resurser som krävs, och även hur dessa ska finansieras, för att säkerställa en tillfredsställande kvalitets-säkring av entreprenadupphandlingar inklusive uppföljning. Detta utifrån historiskt sätt omfattande brister inom detta område och vald organisationsmodell där upphandlingsenheten ansvarar för alla upphandlingar i kommunen över direktupphandlingsgränserna, d.v.s. även entreprenadupphandlingar.
- Överväga vid revidering av kommunstyrelsens reglemente att tydligare betona styrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten.
- Aktualisera kommunstyrelsens delegationsordning när det gäller upphandling utifrån ny organisation fr.o.m. 2015 då tekniska förvaltningen tillskapades, bestående av delar från både kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I detta sammanhang behöver även säkerställas att anmälan av delegationsbeslut inom upphandlingsområdet anmäls till kommunstyrelsen, enligt gällande delegationsordning.
- Komplettera anvisningarna för ettårs- och flerårsplanen med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under perioden.

- Säkerställ att kommunstyrelsen formellt fastställer projektdirektiv för införandet av nytt ekonomi- och affärssystem inklusive digitala beställningsrutiner och även löpande följer projektet. Detta mot bakgrund av att tidigare projekt kring digitalt beställningssystem av olika skäl *”rann ut i sanden”* samt brister som tidigare konstaterats kring införandet av HRM-systemet.
- Överväg, inom ramen för införandet av ovanstående system, att framledes begränsa antalet beställningsberättigande som sedan utbildas till certifierade beställare. Ett sådant system ökar avtalstroheten samt i större utsträckning säkerställer att *”rätt produkter”* köps från upphandlade leverantörer, vilket i förlängningen även bedöms kunna ge ekonomiska besparingar.

3.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar på revisionsrapporten 2015-04-07, Dnr KS/2015:121.

Kommunstyrelsen gav även kommunledningsförvaltningen i uppdrag att åtgärda följande:

- ✓ Att i revideringen av upphandlings- och inköspolicyn återkomma med förslag på hur en lokal organisation på förvaltningarna kan se ut. Utarbeta regler och rutiner avseende direktupphandlingar, uppföljning och innehållsmässiga krav på avtal och uppföljning av dessa.
- ✓ Att se över hur ett utökat arbete för kvalitetssäkring av entreprenadupphandlingar ska finansieras. Uppdraget ska vara klart senast i november 2015.
- ✓ Att tydliggöra och komplettera anvisningar för ett-årsplan och framåtsikter med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under planeringsperioden. Uppdraget ska vara klart senast i november 2015.

3.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen, samt de uppdrag som Kommunstyrelsen gav kommunledningsförvaltningen, har följts upp via intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Fortsätta diskussionen kring vilka personella resurser som krävs, och även hur dessa ska finansieras, för att säkerställa en tillfredsställande kvalitetssäkring av entreprenadupphandlingar inklusive uppföljning.

Status februari 2017:

Upphandlingsenheten har sedan genomförd granskning till viss del styrt upp entreprenadupphandlingar. Enheten har fått utökad budget och utökat resurserna med en entreprenadupphandlare. Totalt har den centrala upphandlingsenheten nu tre entreprenadupphandlare. Projekteringsanvisningar samt övriga föreskrifter såsom

ritningar, mängdförteckningar, rambeskrivningar och kravspecifikationer ansvarar dock förvaltningarna. Beträffande AF-delen finns en framtagen mall, i vilken endast entreprenadupphandlarna eller upphandlingschefen kan göra ändringar i. Tidigare kunde ändringar i denna del göras ute på förvaltningarna. Ovanstående har inte rapporterats till kommunstyrelsen utan har skett genom verkställighet.

Gradering:

Rekommendation: Överväg vid revidering av kommunstyrelsens reglemente att tydligare betona styrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten.

Status februari 2017:

Kommunstyrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten har tydliggjorts i förslaget till den reviderade policyn. Enligt förslaget till ny upphandlings- och inköspolicy, som vi har tagit del av, anges att **”Kommunstyrelsen har inom ramen för sitt reglemente ansvar för att övervaka upphandlingsverksamheten i kommunen.”** Vi har även tagit del av kommunledningsförvaltningens verkställighetsförteckning.

Vidare framkommer under intervju att respektive nämnd behöver säkerställa att det finns en delegation som säkerställer anskaffningsbehörighet. Upphandlingsenheten vill ha delegationsbeslut för tilldelning. Detta gäller inte enbart anskaffning och upphandling, utan alla typer av ansvar ska kunna härledas till delegationsordning.

Gradering:

Rekommendation: Aktualisera kommunstyrelsens delegationsordning när det gäller upphandling utifrån ny organisation fr.o.m. 2015 då tekniska förvaltningen tillskapades, bestående av delar från både kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I detta sammanhang behöver även säkerställas att anmälan av delegationsbeslut inom upphandlingsområdet anmäls till kommunstyrelsen, enligt gällande delegationsordning.

Status februari 2017:

Kommunstyrelsens delegationsordning har reviderats sedan genomförd granskning. Vi har tagit del av den senaste delegationsordningen som gäller från och med 2016-01-01.

Det finns en rutin för redovisning och rapportering av fattade delegationsbeslut till kommunstyrelsen. Inför varje sammanträde får upphandlingschefen en påminnelse digitalt om att skicka in redovisning till nämndsekreteraren. Hanteringen kräver manuell handpåläggning, vilket har gjort att rapportering inte sker vid varje sam-

manträde, utan mer samlat ett antal gånger per år. Vid tidpunkt för uppföljning pågår rekrytering av en avtalscontroller. Rapportering till kommunstyrelsen kommer att ingå i avtalscontrollerns uppdrag.

Gradering:

Rekommendation: Komplettera anvisningarna för ettårs- och flerårsplanen med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under perioden.

Status februari 2017:

I förslaget till den nya upphandlings- och inköspolicyn finns ett krav avseende att uppge upphandlingsbehov för tre år framåt. Både förvaltningschef och verksamhetsansvarig ansvarar för att planera förvaltningens/verksamhetens behov av anskaffning av varor, tjänster och entreprenader på tre års sikt.

Gradering:

Rekommendation: Säkerställ att kommunstyrelsen formellt fastställer projektdirektiv för införandet av nytt ekonomi- och affärssystem inklusive digitala beställningsrutiner och även löpande följer projektet.

Status februari 2017:

Sedan genomförd granskning har upphandlingsenheten arbetat med frågan, men vid tidpunkt för uppföljning så finns det ännu inget digitalt inköpssystem. Tanken är, i likhet med tidpunkt för genomförd granskning 2015, att de ska använda de inköpsmoduler som finns inom ramen för nuvarande ekonomisystem.

I kommunens mål och budget för 2017 har fullmäktige lämnat följande uppdrag: *Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom de möjligheter som ges i nuvarande avtal med leverantören av ekonomisystem utreda konsekvenserna av att anskaffa en modul för inköp och beställningar till år 2018. Utredningen ska omfatta möjliga kostnadseffektiviseringar, behov av förändrade arbetssätt samt investeringsbehov och driftkostnadskonsekvenser. Redovisning ska lämnas till kommunstyrelsen den 2 maj 2017.”*

Botkyrka kommun ska under 2018 påbörja arbetet med att införa ett nytt affärssystem, som förväntas vara i drift 2020. I samband med detta kommer de att krävställa en inköpsmodul på ett sätt som inte varit möjligt tidigare.

Gradering:

Rekommendation: Överväg, inom ramen för införandet av ovanstående system, att framledes begränsa antalet beställningsberättigande som sedan utbildas till certifierade beställare.

Status februari 2017:

Antalet beställningsberättigade har inte begränsats sedan genomförd granskning. Utbildning har i viss mån skett för de personer som verksamheten har kommit i kontakt med. Däremot har utbildning i syfte att certifiera beställare inte genomförts. Orsaken till detta förklaras med att det inte bedömts som en prioriterad aktivitet utifrån rådande tidsbrist. Upphandlingsverksamheten har fokuserat på att arbeta med upphandlingar.

Vid intervju framkommer att upphandlingschefen upplever att det finns en risk att anställda inte alltid är införstådda med vad det innebär att göra inköp för kommunens räkning och därmed faktiskt hantera kommunens pengar. Upphandlingschefen håller utbildning för alla nya chefer, men anser att utbildningen borde vara obligatoriskt för alla medarbetare i kommunen. Upphandlingschefen poängterar att alla anställda är delaktiga och behöver därmed ha och få den kompetensen. Frågan har lyfts med HR för att eventuellt få till en ändring.

Gradering:

Övriga noteringar:

Upphandlings- och inköspolicyn har inte reviderats sedan genomförd granskning, men ett nytt förslag på förändrad policy är framtagen och ska upp på Kommunstyrelsens beredning i mars 2017. Den förändrade policyn är ett resultat av förändringar i lagstiftning, samt utifrån revisionsrapporter och genomförd internkontroll. Orsaken till varför revidering inte genomförts tidigare beror på att det inför årsskiftet 2015/2016 trädde i kraft lagförändringar. Istället för att ta upp ärendet två gånger valde förvaltningen att invänta lagändringarna. Förslaget till den nya policyn består av tre delar: Policy, Tillämpningsanvisningar och Riktlinjer. Vi har inhämtat framtagna dokument.

I systemverktyget finns en mallstruktur för avtal som används i upphandlingskedjet. Mallstrukturen är avstämd med extern part vad gäller de juridiska delarna. De avtal som tas fram på förvaltningarna eller som avser direktupphandlingar följer däremot inte samma mall. Enligt uppgift har det varit svårt att få in den här strukturen hos förvaltningarna, förutom inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Ovanstående är inte förankrat med politiken.

Årligen sker uppföljning av inköpsvolymen. Däremot sker ingen helhetsuppföljning av avtal, utan avtalsuppföljning görs endast på lägre nivå. Årligen rapporteras även uppföljning av internkontrollplaner för kommunstyrelsen. Detta görs utifrån nämndernas uppföljning i form av en sammanställning. Under 2016 fanns tre

kontrollmål med bäring på upphandling. Vi har inhämtat nämndernas/förvaltningarnas egna uppföljningar av intern kontroll. Upphandlingsenheten arbetar vid tidpunkt för granskning med den sammanfattande och övergripande analysen.

Enligt uppgift vänder sig allt fler till upphandlingsenheten för hjälp med direktupphandlingar. Under 2017 ska alla förvaltningar använda det systemverktyg som finns för direktupphandling. Ett antal förvaltningar har agerat piloter för projektet.

4. Sponsringsverksamhet

4.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i maj 2015 en granskning av sponsringsverksamheten.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Finns koncernövergripande och ändamålsenliga regler för sponsring samt är följsamheten till dessa tillfredsställande, d.v.s. är styrning och uppföljning inom området tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att det fanns koncernövergripande och ändamålsenliga regler för sponsring, via den av kommunfullmäktige fastställda policyn. När det gällde följsamheten till sponsringspolicyn bedömdes den i huvudsak vara tillfredsställande, även om vissa mindre avvikelser konstaterades. Utifrån detta bedömdes styrning och uppföljning inom området vara tillräcklig, förutom inom området ägarstyrning.

4.2. Revisorernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Utveckla policyn när det gäller beskrivningen av hur nyttan och effekterna av sponsringen mäts samt hur elitidrott bedöms i relation till breddidrott.
- Harmonisera beslutsnivån för sponsringsavtal mellan policy och delegationsordning samt tillse att fattade delegationsbeslut kring sponsring återrapporteras till kommunstyrelsen.
- Säkerställ att policyn för sponsring expedieras till de kommunala bolagen, vilket lämpligtvis sker efter att den aktualiserade revideringen av policyn genomförts.
- Upprätta en avbetalningsplan med Balrog IF för att reglera föreningens skuld till kommunen. Detta är primärt inte en fråga som ligger inom ramen för granskningen av sponsringsverksamheten, men som bedöms vara viktig att åtgärda ur ett likställighetsperspektiv.

4.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar på revisionsrapporten 2016-04-11, Dnr KS2015:471.

Kommunstyrelsen instämde i revisionens förbättringspunkter och angav att de kommer att se över policyn och genomföra alla förbättringspunkter. Vidare angav Kommunstyrelsen att det vid dåvarande tidpunkt pågick diskussioner med Balrog

IF om att komma överens om förutsättningarna för en avbetalningsplan och att nästa steg är att upprätta en sådan.

4.4. **Uppföljning av vidtagna åtgärder**

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörda tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Utveckla policyn när det gäller beskrivningen av hur nyttan och effekterna av sponsringen mäts samt hur elitidrott bedöms i relation till bredidrott.

Status februari 2017:

Efter genomförd revision fick kommunledningsförvaltningen i uppdrag att göra en grundlig utvärdering av sponsringsverksamheten, i syftet att se över om verksamheten *”ger den effekt vi är ute efter?”*. Utredningen genomfördes av en extern utvärderare (Intellecta). Efter genomförd utvärdering konstaterades att kommunens sponsringsverksamhet inte ger den effekt som önskas och ett antal vägval för framtiden identifierades. Vi har tagit del av genomförd utvärdering.

Utvärderingsrapporten har kommunicerats med politiken, som ska göra ett ställningstagande avseende vilken väg kommunen ska välja i frågan. Sponsringspolicyn har av denna anledning inte reviderats. Efter att politiken fattat beslut så kommer policyn att skrivas om. Det finns ingen fastställd tidplan, men förhoppningen är det kommer ett besked under våren 2017.

Gradering:

Rekommendation: Harmonisera beslutsnivån för sponsringsavtal mellan policy och delegationsordning samt tillse att fattade delegationsbeslut kring sponsring återrapporteras till kommunstyrelsen.

Status februari 2017:

Efter genomförd revision fick kommunledningskontoret i uppdrag att utvärdera sponsringsverksamheten överhuvudtaget, i syftet att se över om den *”ger den effekt vi är ute efter?”*. Utredningen genomfördes av en extern utvärderare (Intellecta). Efter genomförd utvärdering konstaterades att kommunens sponsringsverksamhet inte ger den effekt som önskas. Vi har tagit del av genomförd utvärdering.

Utvärderingsrapporten har kommunicerats med politiken som ska göra ett ställningstagande avseende vilken väg kommunen ska välja i frågan. Delegationsordningen har av denna anledning inte reviderats. Efter att politiken fattat beslut så kommer delegationsordningen att revideras. Det finns ingen fastställd tidplan, men förhoppningen är det kommer ett besked under våren 2017.

I nuläget har kommunikationschefen delegation att fatta beslut. Alla ärenden går upp som ett anmälningsärende till kommunstyrelsen för att minimera risken att något ska ses som ett politiskt influerat beslut.

Gradering:

Rekommendation: Säkerställ att policyn för sponsring expedieras till de kommunala bolagen, vilket lämpligtvis sker efter att den aktualiserade revideringen av policyn genomförts.

Status februari 2017:

Efter genomförd granskning skickades sponsringspolicyn ut till alla kommunala bolag i sin nuvarande form.

Gradering:

Rekommendation: Upprätta en avbetalningsplan med Balrog IF för att reglera föreningens skuld till kommunen. Detta är inte primärt en fråga som ligger inom ramen för granskningen av sponsringsverksamheten, men som bedöms vara viktig att åtgärda ur ett likställighetsperspektiv.

Status februari 2017:

Kommunens fordran mot Balrog IF uppgår till 331 902 kronor, varav 218 620 kronor är definierat som ett lån från 2006. Det är den centrala ekonomienheten som har ansvar för detta och enligt uppgift har ekonomichefen tillsatt en arbetsgrupp som arbetar med att ta fram en avbetalningsplan för föreningen.

Även föreningen IFK Tumba har en skuld hos kommunen. Det finns en upprättad betalningsplan som innebär amortering om 3000 kr per månad. Per 2015-11-20 uppgick föreningens kapitalsskuld till 245 553 kronor.

Gradering:

Övriga noteringar:

Sedan genomförd granskning har kommunledningsförvaltningen inte haft någon ny ansökningsomgång. Under 2016 förlängdes befintliga avtal, men inga nya avtal tecknades. Detta till följd av den utvärderingsutredning som pågått.

5. Policy och riktlinjer mot mutor och jäv

5.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i maj 2015 en granskning kring policy och riktlinjer mot mutor och jäv.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har kommunen aktuella och ändamålsenliga styrande och stödjande dokument mot mutor och jäv samt är dessa implementerade och väl förankrade i organisationen?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att kommunen hade aktuella och ändamålsenliga styrande och stödjande dokument mot mutor och jäv. Däremot bedömdes att dessa inte var tillräckligt implementerade och därför inte kunde anses vara väl förankrade i organisationen.

5.2. Revisorernas rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Säkerställa att expedierat regelverk mot mutor och jäv även delges samtliga styrelser i kommunens helägda bolag, i form av ett informations- eller anmälningsärende. Detta eftersom styrelsen i dessa organ har ett ansvar för att regelverket är känt och även följs i dessa organisationer.
- Utarbeta en kommunikationsplan för genomförande av regelverket mot mutor och jäv, som sedan delges kommunstyrelsen som ett led redovisningen av tidigare lämnat uppdrag. Detta för att säkerställa att detta väsentliga regelverk genomsyrar ett fortlöpande värdegrundsarbete på alla nivåer i organisationen.
- Komplettera den kommunövergripande checklisten för introduktion av nya medarbetare med en punkt kring mutor och jäv, så att denna information blir obligatorisk på samma sätt som den kring bisysslor.
- Utarbeta ett informations- och utbildningsmaterial centralt i kommunen som stöd för implementeringen lokalt av fastställt regelverk mot mutor och jäv. Detta sker lämpligen inom ramen för utarbetandet av kommunikationsplanen för genomförandet.

5.3. *Nämndens/styrelsens yttrande*

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten 2016-02-29, Dnr KS/2015:469.

Kommunledningsförvaltningen angav i sitt svar att de stödjer revisorernas rekommendationer och redogjorde för vidtagna åtgärder samt åtgärder framåt.

5.4. *Uppföljning av vidtagna åtgärder*

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Säkerställ att expedierat regelverk mot mutor och jäv även delges samtliga styrelser i kommunens helägda bolag, i form av ett informations- eller anmälningsärende.

Status februari 2017:

Sedan genomförd granskning har regelverket mot mutor och jäv tagits upp som ett protokollfört anmälningsärende i Utbildningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden. I Miljö och hälsoskyddsnämnden har dåvarande kommunjurist vid två sammanträden informerat om regelverket och i samband med det skickat ut handlingarna. Vidare har regelverket tagits upp på styrelsesammanträden våren 2016 för de helägda kommunala bolagen Botkyrka Stadsnät AB, Upplev Botkyrka AB och Hågelbyparken AB.

Vi har inhämtat protokoll som styrker att berörda nämnder och styrelser tagit del av informationen i form av anmälningsärenden.

Gradering:

Rekommendation: Utarbeta en kommunikationsplan för genomförande av regelverket mot mutor och jäv, som sedan delges kommunstyrelsen som ett led redovisningen av tidigare lämnat uppdrag.

Status februari 2017:

Inom Botkyrka kommun pågår en kartläggning och en sammanhållen översyn av samtliga styrdokument i kommunen. I översynen ingår att se över riktlinjerna mot mutor och jäv. Ändringar/revidering har inte gjorts sedan riktlinjerna togs fram 2014. Om ändringar görs tas en ny kommunikationsplan fram.

Arbetet med att ta fram en förteckning samt tillgängliggöra alla styrdokument på intranätet ska vara klart under våren 2017. I samband med att själva översynen sedan är klar kommer även nya kommunikationsplaner tas fram.

Gradering:

Rekommendation: Komplettera den kommunövergripande checklistan för introduktion av nya medarbetare med en punkt kring mutor och jäv, så att denna information blir obligatorisk på samma sätt som den kring bisysslor.

Status februari 2017:

Det pågår ett arbete med att ta fram nya riktlinjer för introduktion av nya medarbetare i Botkyrka kommun. Det finns ingen fastställd tidplan, men arbetet förväntas vara klart under 2017. Checklistan har därmed inte reviderats sedan genomförd granskning. Information om mutor och jäv kommuniceras fortsättningsvis för nya medarbetare under den allmänna punkten om styrdokument.

I samband med lanseringen av det nya intranätet har bland annat den allmänna introduktionsplanen för nyanställda förtydligats. Vid intervju framkommer att det finns en idé om att även ha en webbaserad utbildning för nyanställda.

Kommunstyrelsen har sedan genomförd granskning genomfört introduktionstillfällena för förtroendevalda. Detta har framförallt skett i samband med ny mandatperiod. Utöver det anordnas ett uppsamlingstillfälle per år för att fånga in eventuella nya förtroendevalda.

Gradering:

Rekommendation: Utarbeta ett informations- och utbildningsmaterial centralt i kommunen som stöd för implementeringen lokalt av fastställt regelverk mot mutor och jäv.

Status februari 2017:

Det är kommunjuristen och kanslichefen som informerar om mutor och jäv vid introduktionstillfällena. Det finns ett specifikt utbildningsmaterial framtaget, som innehåller en del avseende jäv. Vi har tagit del av det material som användes vid förtroendemannautbildningen som hölls för alla nya politiker i mars 2015.

Den nya kommunikationsplan som ska tas fram utifrån pågående översyn av kommunens samtliga styrdokument bedöms av kommunledningsförvaltningen bidra till informations- och utbildningssatsning inom området.

Gradering:

6. Barn i behov av särskilt stöd

6.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i februari 2015 en granskning av om utbildningsnämnden genom sin styrning och uppföljning säkerställer att grundskolorna i kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med stöd till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Bedriver utbildningsnämnden verksamheten på ett sådant sätt att den säkerställer att skolorna arbetar enligt gällande regelverk och att alla elever ges likvärdiga förutsättningar gällande särskilt stöd?*

Efter genomförd granskning var den samlade bedömningen att utbildningsnämnden i allt väsentligt bedriver verksamheten på ett sådant sätt att den säkerställer att skolorna arbetar enligt gällande regelverk och att alla elever ges likvärdiga förutsättningar gällande särskilt stöd.

6.2. Revisorernas rekommendationer

Utifrån genomförd granskning för att ytterligare utveckla styrning och uppföljning av verksamheten lämnades följande rekommendationer:

- Granskningen visar att det finns en utvecklingspotential när det gäller säkerställandet av att alla elever ges likvärdiga förutsättningar. I intervjuer lyfts upp att det saknas gemensamma utbildningsinsatser och nätverksträffar för rektorer och speciallärare/pedagoger där erfarenheter och kunskap kan utbytas kring dessa frågor. Vi rekommenderar därför att gemensamma utbildningar och nätverksträffar anordnas.
- I intervjuer framkommer även att det finns vakanser för specialpedagoger på flera av skolorna och att detta kan ge konsekvenser för det särskilda stöd som kan erbjudas elever på dessa skolor. Insatser har gjorts från centralt håll där lärare erbjuds möjlighet att fortbilda sig till specialpedagoger på arbetstid, men denna åtgärd har inte varit tillräcklig. Vi rekommenderar därför nämnden att överväga ytterligare åtgärder för att säkerställa att den specialpedagogiska kompetensen är tillräcklig på samtliga skolor.

6.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Utbildningsnämnden överlämnade förvaltningens tjänsteskrivelse 2015-04-28 som sitt yttrande.

Utbildningsförvaltningen delade revisorernas bild av verksamheten för barn i behov av särskilt stöd i grundskolan. Förvaltningen angav i sitt svar att de kommer att ta vara på revisorernas lämnade förbättringsförslag och arbeta vidare för att utveckla verksamheten.

6.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via dokumentgranskning och intervju med berörd tjänsteman.

Rekommendation: Gemensamma utbildningar och nätverksträffar anordnas för rektorer och speciallärare/pedagoger.

Status februari 2017:

Förvaltningen har en omfattande kurs- och nätverkskalender. Det anordnas gemensamma träffar för ett antal yrkeskategorier, som uppges vara mycket populära. Verksamhetscheferna för grundskola följer anmälningarna och lämnar underlag för verksamhetschefs uppföljning.

Inom ramen för verksamhetsområde grundskola finns verksamhetsstöd grundskola. Rektors kollegiala lärande och utbyte sker i första hand inom ramen för kontinuerliga rektorsträffar, men även inom ramen för verksamhetsstöds program. Programmet är ett omfattande program för pedagogers lärande och nätverkande av olika slag. Det är verksamhetsstöd grundskolan som äger agendan och som kallar till träffarna.

Vi har tagit del av utbildnings- och nätverkskalender för våren 2017.

Gradering:

Rekommendation: Överväga ytterligare åtgärder för att säkerställa att den specialpedagogiska kompetensen är tillräcklig på samtliga skolor.

Status februari 2017:

Brist på specialpedagogisk kompetens upplevs inte vara ett problem idag. En inventering av specialpedagoger och hela elevhälso teamet gjordes under våren 2016. Inventeringen visade att situationen såg positiv ut. Under hösten 2016 har ingen inventering gjorts, men cheferna inom verksamhetsområde grundskola uppges ha god koll. Vid intervju anges att det finns en skola i kommunen som har svårigheter med att rekrytera, dock inte enbart specialpedagoger utan alla yrkesgrupper.

Inom verksamhetsstöd finns specialpedagoger som kan stötta stödet och säkerställa kompetensen.

Gradering:

Övriga noteringar:

En organisatorisk förändring sedan genomförd granskning är att verksamhetschefen för grundskola inte längre har personalansvar för rektorer. Inom verksamhetsområde grundskola finns numera två biträdande verksamhetschefer. Verksamhetsstöd grundskola har en av de biträdande verksamhetscheferna som närmaste chef. De biträdande verksamhetscheferna har personalansvar för kommunens 23 grundskolerektorer, en chef har en grupp om 11 rektorer och den andra en grupp om 12 rektorer. Verksamhetschefen arbetar väldigt tätt ihop med de biträdande verksamhetscheferna.

7. Bostadsanpassningsbidrag

7.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens revisorer genomförde PwC i september 2015 en granskning av ändamålsenligheten och den interna kontrollen kring bostadsanpassningsbidrag (BAB).

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- *Är organisation, verksamhetssystem och handlägningsrutiner kring BAB ändamålsenliga?*
- *Är den interna kontrollen avseende BAB tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att den organisatoriska placeringen av BAB inom kommunen i huvudsak var ändamålsenlig, utifrån att den var en av de två vanligaste organisationsformerna ur ett nationellt perspektiv. Vidare bedömdes handlägningsrutinerna vara ändamålsenliga utifrån en interkommunal jämförelse. Däremot bedömdes att det verksamhetssystem som används inom BAB-organisationen inte var ändamålsenligt. De omfattande driftstörningarna gjorde att bostadsanpassarna vid tidpunkt för granskning saknade ett fungerande arbetsverktyg, vilket negativt påverkade ärendehandläggningen och möjligheten att ge en godtagbar service ur ett medborgarperspektiv. Detta förhållande bedömdes vara otillfredsställande och berörde även Kontaktcenters personal, som mottagare av felanmälningar kring BAB-installationer.

Sammanfattningsvis bedömdes den interna kontrollen inom BAB-verksamheten vara tillräcklig, förutom inom områdena avtalsreglering, leverantörskontroll samt delegation.

7.2. Revisorernas rekommendationer

För att ytterligare utveckla ändamålsenligheten och den interna kontrollen i verksamheten lämnades följande rekommendationer:

- Ta ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga, utifrån verksamhetens koppling till tillgänglighetsarbetet och bygglovshanteringen, som ansvarsmässigt ligger inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Bostadsanpassningslagstiftningen har vidare en betydligt starkare koppling till PBL, än till SoL och LSS. Oavsett den organisatoriska placeringen av BAB vill vi dock betona vikten av formaliserad samverkan över förvaltningsgränserna.
- Upphandla snarast möjligt ett nytt verksamhetssystem samt tillse under mellanperioden att rådande driftstörningar åtgärdas, exempelvis genom att

begränsa antalet användare inom Kontaktcenter när det gäller mottagande av felanmälan avseende installationer inom BAB-området.

- Se över delegationen kring BAB samt säkerställ att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, anmäls till nämnden mer frekvent än vad som hittills skett. Detta bör beaktas inom ramen för den översyn av nämndens delegationsordning som ska ske under 2015, utifrån synpunkter som lämnats av kommunens chefsjurist. Detta framgår även av Vård- och omsorgsnämndens protokoll 2014-11-18.
- Uppta diskussioner med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inklusive löpande seriositetskontroll. Detta bland annat utifrån aviserade ändringar i bostadsanpassningslagstiftningen som innebär ett nytt system införs med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontaktbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.
- Säkerställ att BAB-verksamheten framledes har en realistisk budget samt tillse att årligen följa upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt säkerställ att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning. I detta sammanhang är det också viktigt att kvalitetssäkra rutinerna för inrapportering i verksamhetssystemet, för att i alla delar säkerställa en rättvisande verksamhetsstatistik, som även är underlag för den nationella statistiken inom området.

7.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Vård- och omsorgsnämnden lämnade vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten 2015-12-14, Dnr VON/2015:124.

I sitt svar angav nämnden att de välkomnar och bemöter de förslag på åtgärder som förvaltningen tagit upp. Vidare så noterades att omflyttning av organisatorisk placering berör flera förvaltningar och beslut måste därmed föregås av att alla berörda förvaltningar och nämnder blir involverade.

7.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Ta ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga.
--

Status februari 2017:

Vård- och omsorgsförvaltningen anser att den organisatoriska placeringen av handläggning av bostadsanpassningsbidrag vore rimligare att tillhöra samhällsbyggnads-

förvaltningen. Bostadsanpassarna har dagligen samarbete med handläggarna för bygglov och enligt dem själva passar de inte in på nuvarande förvaltning.

Ett arbete med organisationsflytt påbörjades under hösten 2016. På grund av chefsbyte så stagnerade arbetet litegrann, men är nu åter i rullning. Förhoppningen är att organisationsflytt ska ske under 2018 alternativt 2019. De intervjuade från vård- och omsorgsförvaltningen ser inga risker eller svagheter med ett byte. Dock har förvaltningen vid tidpunkt för uppföljning ännu inte tagit del av den riskbedömning angående lagrum som ska göras av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Gradering:

Rekommendation: Upphandla snarast möjligt ett nytt verksamhetssystem samt tillse under mellanperioden att rådande driftstörningar åtgärdas.

Status februari 2017:

Efter genomförd granskning gjorde förvaltningen en förstudie om för- och nackdelar med att upphandla en ny leverantör eller använda den befintliga. Förstudien resulterade i att behålla den nuvarande leverantören och bygga på det befintliga verksamhetssystemet med nya moduler. Skillnaden mot det gamla systemet, som är en accessbaserad databas, är att det nya systemet är en webbaserad molntjänst, vilket gör det mer rättssäkert och mindre risk för driftstörningar. Alla avtal är påskrivna och förutsatt att inget oväntat händer sker implementering av det nya systemet om cirka tre veckor.

Utifrån tidigare erfarenheter av leverantören framkommer under intervju att bostadsanpassarna inte har fullt förtroende för leverantören av det nya verksamhetssystemet. Detta utifrån att det har varit problem med BAB-programmet, som leverantören inte kunnat åtgärda. Exempelvis har beslutstexter och beställningar försvunnit, brev från olika ärenden har kopierats in i varandra och ärenden har registrerats med kinesiska tecken.

Problemet med driftstörningar har under mellanperioden lösts genom att begränsa användare genom uppdelning mellan olika inlogg.

Gradering:

Rekommendation: Se över delegationen kring BAB, samt säkerställa att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, anmäls till nämnden mer frekvent än vad som hittills skett.

Status februari 2017:

Delegationsordningen har ändrats sedan årsskiftet 2015/2016. Bostadsanpassarna får fatta beslut om bostadsanpassningsbidrag upp till 3,5 prisbasbelopp och sekt-

ionschef upp till 10 prisbasbelopp. Alla beslut överstigande 10 prisbasbelopp tas i nämnd. Vi har inhämtat den reviderade delegationsordningen.

Månatligen redovisas ärendestatistik till nämnden, vilket de enligt uppgift gjorde redan vid tidpunkt för genomförd granskning. Det som redovisas är antal ärenden, antal beslutade ärenden samt vilket beslut, antal personer som fått beslut, summa beviljade belopp samt åtgärdstyper inklusive belopp. Därutöver skickas månatligen de fyra största bostadsanpassningsärendena inklusive utredning och beslutstext till nämndesekreteraren. Förvaltningen svarar även årligen på Boverkets enkät. Ifall nämnden önskar kan de få ta del av mer information, till exempel domar etc.

Gradering:

Rekommendation: Uppta diskussioner med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inklusive löpande seriositetsskontroll. Detta bland annat utifrån aviserade ändringar i bostadsanpassningslagstiftningen som innebär ett nytt system införs med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontaktbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.

Status februari 2017:

Förvaltningen håller inte med om rekommendationen och har inte vidtagit åtgärder med hänvisning till rådande lagstiftning. Upphandling av leverantörer sker inte inom BAB. Det är privatpersonerna själva som köper och det är konsumenttjänstlagen som styr. Förvaltningen har ett dock antal leverantörer som de kan rekommendera, och för dessa sker kontroll av att de har F-skatt, skuldsättningsgrad etc.

Rekommendationen syftar till lagstiftning som i dagsläget fortfarande inte är aktuell. De intervjuade anger att om så blir fallet kommer frågan att hanteras då, och då inte enbart inom kommunen utan tillsammans med nätverk och Sveriges övriga kommuner.

Gradering: *Ej tillämplig.*

Rekommendation: Säkerställa att BAB-verksamheten framledes har en realistisk budget, samt tillse att årligen följa upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt säkerställa att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning.

Status februari 2017:

Under både 2015 och 2016 har de hållit budget. Verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning.

Förvaltningen har sedan genomfört granskning reviderat dokument, checklistor och mallar. Den gemensamma G: mappen har omstrukturerats och enligt uppgift finns allting nu sparad i mappar som följer de olika stegen i Boverkets handlägningsprocess, som bostadsanpassarna följer. Handlägningsprocessen innebär bland annat att fullmakt inte skickas ut per automatik tillsammans med beslutet. Om sökanden har behov av hjälp, kontaktar sökanden handläggaren som då skickar en fullmakt och därefter kan vara behjälplig exempelvis med att beställa beviljade åtgärder. Alla beslut som fattas av handläggarna är skriftliga beslut med bidragsbeloppet angivet.

Vi har inhämtat checklista för granskning och registrering av ansökan samt checklista för utredning.

Gradering:

Övriga noteringar:

Vid intervju framkommer att bostadsanpassarna har en önskan om att i framtiden benämnas handläggare istället för bostadsanpassare, utifrån att de handlägger bidrag och inte bostadsanpassar bostäder. Bostadsanpassarna arbetar kontinuerligt med att skapa en tydlighet kring deras roll kontra medborgarnas i frågan om bostadsanpassningsbidrag, det vill säga att det är medborgarna som själva söker ett bidrag. Bostadsanpassarna är inte ansvariga för mer än endast handläggning av ansökan. Enligt förvaltningslagen är de ansvariga att hjälpa till där de krävs, vilket de gör vid behov.

8. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

8.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens revisorer genomförde PwC i oktober 2015 en granskning av socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för att övergripande bedöma om socialnämndens arbete med ledningssystem sker på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig internkontroll.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- *Finns ett dokumenterat ledningssystem som omfattar de områden som anges i lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd?*
- *Är ansvaret för kvalitetsarbetet tydligt och finns en tydlig organisation och plan för hur det ska bedrivas?*
- *Är nämndens styrning och kontroll inom området tillräcklig?*

Bedömningen var att socialnämnden vid tidpunkt för genomförd granskning inte hade ett övergripande ledningssystem som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattade de områden som anges i SOSFS 2011:9. Granskningen visade att det inte fullt ut skedde en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå.

8.2. Revisorernas rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet lämnades följande förslag till åtgärder/rekommendationer:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs, enligt kommunens projektmodell och extern normgivning, för projektet kring inrättandet av ledningssystemet. Här kan med fördel lärdomar från tidigare försök till införande beaktas. Vi ser även att en mer aktiv dialog och erfarenhetsutbyte, med bland annat vård- och omsorgsnämnden, skulle bidra i det fortsatta utvecklingsarbetet då det inom flera områden finns likartade utmaningar och möjligheter.
- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet. Rätt hanterat bidrar en sådan plan till att öka förståelsen hos såväl chefer och medarbetare ute i verksamheten om värdet med att ha ett ledningssystem, utifrån sina respektive roller och funktioner i organisationen.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar. Exempelvis vilket mandat projektets styrgrupp har i förhållande till förvaltningens ledningsgrupp. Saknas tydlighet i dessa avseenden är vår erfarenhet att implementeringsprocessen fördröjs alternativt avstannar helt.

- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet. Det vill säga att man på ett enkelt sätt kan följa den uppföljning som redan görs idag inom enheterna och sammanställa dessa inom ledningssystemet. Detta för att följa och utveckla kvalitén i förhållande och samspel till vad som redan görs idag.

8.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Socialnämnden överlämnade sitt svar på revisionsrapporten 2016-02-05, Dnr SN/2015:213. Nämnden beskrev i sitt svar vidtagna åtgärder utifrån lämnade rekommendationer.

8.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen är vid tidpunkt för uppföljning inte längre aktuella eftersom de hänför sig till det dåvarande projekt som pågick. För att bedöma vilka åtgärder som vidtagits sedan genomförd granskning har istället en övergripande lägesbeskrivning inhämtats utifrån intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Status februari 2017:

Under våren 2016 beslutades att projektet som sådant skulle avslutas och övergå till fortlöpande arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Den forna projektgruppen är numera en arbetsgrupp. Arbetsgruppen rapporterar till förvaltningens ledningsgrupp.

Sedan genomförd granskning har de byggt upp en struktur för kvalitetsarbetet och tydliggjort huvudprocessen inklusive de delprocesser och aktiviteter som ingår i den. Även stödprocesserna för att stärka arbetet samt förbättringsnurran har tydliggjorts. På chefsdagar och i ledningsgruppen, samt när förvaltningen initierar nya processkartläggningar informeras om ledningssystemet och hur det är uppbyggt, detta för att öka kunskapen hos alla medarbetare i syfte att skapa goda förutsättningar för det succesiva kvalitetsarbetet.

Det pågår en omfattande processkartläggning i syfte att beskriva verksamheternas processer. Arbetet sker inom respektive enhet/arbetsgrupp med stöd av verksamhetsutvecklare. Kvalitetsledare inom olika enheter träffar verksamhetsutvecklarna i en arbetsgrupp och diskuterar, identifierar aktiviteter och kartlägger. För närvarande pågår även en revidering av styrdokumentet som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet, som ska vara klar i april 2017.

Sedan genomförd granskning har de arbetat mycket med egenkontroller och Lex Sarah-avvikelse. Rutinerna för Lex Sarah har uppdaterats och en ny mall för rapportering har tagits fram. Medarbetare rapporterar allvarliga avvikelser eller risker enligt Lex Sarah till Lex Sarah-ansvarig. Dessa utreds av särskilda utredare inom

verksamheten, antingen av förvaltningens jurist eller av verksamhetsutvecklare. Övriga avvikelser skickas till, och utreds av, sektionschef. Samtliga avvikelser sammanställs av verksamheten för att utifrån dem kunna presentera erfarenheter i samband med kvalitetsredovisning, exempelvis Kvalitetsberättelse. Under 2016 ökade antalet rapporter enligt Lex Sarah med nästan det dubbla, alla dock inte allvarliga om ens avvikelser. De intervjuade upplever det som positivt, eftersom det tyder på en högre medvetenhet och att det ökar möjligheterna att utvecklas framåt.

Utmaningar kvarstår, men de intervjuade upplever att det finns ett stort engagemang och samstämmighet kring utmaningen att erbjuda en god kvalitet. Det finns en bred förankring och det är enligt uppgift lätt att få input och att nå ut till enheterna, många medarbetare efterfrågar stöd och är särskilt engagerade i processkartläggningen.

Uppföljning av mål och budget, samt sammanställning av vidtagna åtgärder i Lex Sarah-rapporter/utredningar sker på årsbasis. Själva uppföljningarna av Lex Sarah görs två månader efter respektive fall. Vi har tagit del av Socialnämndens årsredovisning 2016 inklusive bl.a. kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse. Vi har även tagit del av beskrivning av processkartläggning (2016-10-13) samt de reviderade rutinerna för Lex Sarah (2016-06-20) inklusive en processkarta för hela Lex Sarah-processen.

Övergripande gradering:

2017-03-06

Jenny Nyholm

Projektledare

Anders Hägg

Uppdragsledare

2017-05-29

2

Enhetschefen/miljöenheten informerar

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden tagit del av informationen.

Sammanfattning

Miljöchefen/medarbetare inom miljöenheten delger aktuell information till nämnden.

2017-05-29

3

Delårsrapport 1 2017 Miljö- och hälsoskyddsnamnden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att godkänna delårsrapport 1 för januari – april 2017.

Sammanfattning

I årets första delårsrapport ges en redovisning av nämndens ekonomi, verksamhetens utveckling och en uppföljning av de åtaganden som nämnden har formulerat i mål och budget 2017.

Bedömningen är att nämnden kommer att klara årets budgetram.

2017-05-10

Referens
Ingrid Molander

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Delårsrapport 1 2017 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 1 för januari – april 2017.

Sammanfattning

I årets första delårsrapport ges en redovisning av nämndens ekonomi, verksamhetens utveckling och en uppföljning av de åtaganden som nämnden har formulerat i mål och budget 2017.

Bedömningen är att nämnden kommer att klara årets budgetram.

LÅNGT IFRÅN LAGOM

Delårsrapport 1

BOTKYRKA
KOMMUN

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

1 Ekonomi	3
2 Mål, mätbara mål och åtaganden	4
2.1 Att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället	4
Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen	4
Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor	4
2.2 Att möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande	5
Mål 3 Botkyrka erbjuder en likvärdig och kompensatorisk skola där samtliga barn och elever ges de bästa förutsättningarna för lärande och goda kunskapsresultat	5
2.3 Att möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna	5
Mål 4 Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande	6
Mål 5 Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar	6
2.4 Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv	6
Mål 6 Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver	6
2.5 Att möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv	7
Mål 7 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre	7
Mål 8 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap	7
Mål 9 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur	8
2.6 Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna	8
Mål 10. Fler företag och hushåll är fossilbränsle fria och energieffektiva	8
Mål 11 I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer	8
2.7 Kommunen som organisation	10
Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens	10
Mål 13 Klimatneutral kommunal organisation senast 2020	10
3 Investeringar	12
4 Uppdrag	13
5 Volymer och nyckeltal	14

1 Ekonomi

Verksamhet	Bokslut 2016	Utfall period 2017	Budget 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse 2017
Intäkter (+)	5 636	4153	5605	5625	20
Kostnader (-)	-20 076	-7059	-22221	-22239	-18
Netto (+/-)	-14 440	-2906	-16616	-16614	2
Nettoinvesteringar (+/-)	0	0	0	0	0

Prognosen visar att budget för Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att hållas

	Utfall	Utfall	Budget			Prognos			Differe ns
	2015	2016	2017	2017	2017	2017	2017	2017	Nettoko stnad
Verksamhet, tkr	Nettokos tnad	Nettokos tnad	Kostna der	Intäkte r	Nettokos tnad	Kostnad er	Intäkte r	Nettokos tnad	bu-utfall
Nämnd	-463	-366	-500	0	-500	-500	0	-500	0
Gemensam verksamhet	-3 920	-4374	-4 386	0	-4 386	-4 386	5	-4 381	5
Miljö- och hälsoskydd	-1 600	-1707	-6492	2 880	-3 611	-6 511	2 880	-3 631	-20
Livsmedel	-677	-714	-3091	2474	-616	-3 101	2 488	-613	3
Natur och miljöanalys	-3 085	-5431	-5887	250	-5 639	-5 877	250	-5 627	12
Naturskola	-1 617	-1848	-1865	0	-1 864	-1 864	2	-1 862	2
Summa	-11 362	-14440	-22221	5605	-16 616	-22 239	5 625	-16 614	2

Uppföljning och analys

Åtgärder med anledning av budgetutfallet

2 Mål, mätbara mål och åtaganden

2.1 Att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 1:1a. Medborgarna ska ha goda möjligheter att ta del av kommunens miljöarbete.

Åtaganden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att förbättra möjligheterna för barn och unga att ta del av kommunens miljöarbete. Och att informera ungdomsfullmäktiges miljögrupp om kommunens miljöarbete.

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kontakt med ungdomsfullmäktige och de är inbjudna till ett nämndsammanträde. Ungdomsfullmäktige deltog i Earth Hour i mars.

Mätbart mål

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Andel uppdaterade indikatorer i miljöbarometern	100 %	100 %	95 %	100 %			

Analys

Denna indikator redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 2:1. Nämndens verksamheter präglas av god service, bra bemötande och hög tillgänglighet i alla kontakter.

Åtaganden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden verkar för att information om allemansrätten når ut till alla medborgare.

Analys

Arbetet är uppstartat under delår 1

Mätbart mål

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Andel av medborgarförslagen som besvaras av nämnden senast vid tredje sammanträdet från att de inkommer till nämnden	80 %	50 %	38 %	80 %			

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
-------------------------	-------------	-------------	-------------	----------	-------------	------------	----------------

Analys

Denna indikator redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

Andel medborgarförslag som besvaras av nämnden inom högst sex månader från att det inkommer till nämnden	100 %	100 %	62 %	100 %			
--	-------	-------	------	-------	--	--	--

Analys

Denna indikator redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

2.2 Att möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande

Mål 3 Botkyrka erbjuder en likvärdig och kompensatorisk skola där samtliga barn och elever ges de bästa förutsättningarna för lärande och goda kunskapsresultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 3:6a. Genom fältbussens verksamhet stödja lärare i samt komplettera och berika den ordinarie NO-undervisningen.

Mätbart mål

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Andel lärare som anser att dagen med Fältbussen kompletterar och berikar undervisningen i NO	100 %	100 %	100 %	100 %			

Analys

Denna indikator redovisas i samband med årsredovisning 2017

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Antal klasser med Fältbussen/totalt erbjudna antal klasser	100	123	126		40		
Antal elever/deltagare med Fältbussen	2 545	2 599	2 478		825		

Analys

Trettiofem 5-klasser har varit ute med Fältbussen. Alla klasser har tackat ja. Därutöver har tre gymnasieklasser, en förskola och en dag med SFI anordnats

2.3 Att möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

Mål 4 Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande

Mål 5 Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar

Åtaganden

● Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att genom samarbetsprojekt med samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden öka attraktiviteten inom kommunens företagsområden.

Analys

Ett förvaltningsövergripande arbete med att förbättra och göra våra företagsområden har nu pågått i tre år. Det innefattar möten med företagare och förbättringar av den fysiska miljön efter deras önskemål. Tidigare har Bovallen och Skyttbrinks företagsområden ingått, i år innefattas även Eriksberg.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 2:5a. Nöjdkundindex för livsmedels- och miljötillsynen ska uppgå till 80% år 2017.

Mätbart mål

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Nöjdkundindex, NKI (%)	81 %	75 %	78 %	80 %			
Jämförelse: medelvärde (%) NKI samtliga deltagande kommuner	68 %	69 %	73 %				

Analys

Värdet för NKI (Nöjd kundindex) är beräknat för livsmedelstillsyn och miljöbalktillsyn för kommunerna inom Stockholm Business Alliance. Det är drygt 50 kommuner i Mälardalen och Stockholms län. För det sammantagna värdet för hela kommunen ingår även brandskydd, markupplåtelse, serveringstillstånd och bygglov. Den siffran redovisas inte här.

Antal feriepraktikplatser för ungdomar från Botkyrka	7	12	12	12			
--	---	----	----	----	--	--	--

Analys

Miljöenheten har ansökt om 12 sommarjobbare. De kommer att arbeta med praktiskt naturvård, Fairtrade, inspektion av återvinningsstationer och dela ut broschyrer om radon och råttor till hushåll.

2.4 Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Mål 6 Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 6:1 Tillgängligheten förbättras i naturreservaten.

Analys

Naturgruppen ser över tillgängligheten till reservaten genom löpande underhåll, och också genom att förbättra portarna till reservaten.

2.5 Att möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Mål 7 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 7:1 Minska mängden gifter i Botkyrkas förskolor

Åtaganden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att genom myndighetstillsynen bidra till att Botkyrkaborna är friska och mår bättre.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Antal inspektioner enligt miljöbalken	294	425	509		146		
Totalt antal inspektioner enligt livsmedelslagen	442	488	513		195		
Antal inspektioner för extra kontroll livsmedelslagen	50	59	51		16		
Antal inspektioner avseende försäljning av folköl-, tobak och vissa läkemedel	33	43	69		0		

Analys

Inspektioner enligt tobakslagen, alkohollagen och lag om handel om vissa receptfria läkemedel kommer att ske under hösten 2017.

Under 2016 besöktes samtliga förskolor i kommunen med avseende på att barn inte utsätts för skadliga ämnen på sin förskola. Både livsmedelskontrollen och miljöbalkstillsyn. Arbetet fortsätter i samarbete med utbildningsförvaltningen och besök kommer att göras hos familjedaghem och öppna förskolor 2017. Arbetet följs upp genom verksamheternas egenkontroll.

Mål 8 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap

Åtaganden

Delta i Stockholm Business Alliance nätverk för innovativa miljöföretag

Analys

Något möte har ännu inte varit i nätverket.

Mål 9 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 9:1 Genom naturvårdsprogrammet Botkyrkas gröna värden möjliggöra för medborgarna att uppleva kulturmiljöområdena i Botkyrka.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Andel av de skyddsvärda ängs- och hagmarker som kommunen har rådighet över och som hävdats under året;	100 %	100 %	100 %		25 %		

Analys

De skyddsvärda ängs- och betesmarker som kommunen har rådighet över är Kärrtorpsängen, Hörningsnäs naturreservat, Grönslätt samt Snäckstaviks våtmark.

Hörningsnäs har fagats i samarbete med Naturskyddsföreningen under våren 2017.

2.6 Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Mål 10. Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 11:2 Genom miljöbalkstillsynen arbeta för energieffektivisering i företag.

Analys

Frågan har lagts in i miljöbalksteamets verksamhetsplan. I första hand kommer det att identifieras hur tillsynen ska bedrivas. Energimyndigheten och länsstyrelsen har startat ett projekt i den frågan. Kommunerna deltar.

Mål 11 I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 11:1 Samordna det operativa klimatarbetet i kommunen genom att starta och driva ett förvaltningsövergripande projekt för att nå målen i klimatstrategin. Söka medel från Energimyndigheten för Klimat- och Energirådgivningens fortsatta arbete.

Analys

Kommunen har fått medel för klimat- och energirådgivningen 2017 från Energimyndigheten. Ett nytt samarbetsavtal för klimat- och energirådgivningsnätverket i Stockholms län har framarbetats under delåret. Detta har skett under ledning av KSL, kommunerna i Stockholms län.

Ett förvaltningsövergripande nätverk finns för klimatanpassningsarbetet.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 11:3 Botkyrkas sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha god ekologisk status 2021 enligt EU-direktiv. Bevara och utveckla Botkyrkas gröna värden genom ett fortsatt förvaltningsövergripande arbete.

Åtaganden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden ta fram en fördjupad plan för anpassning till ett förändrat klimat, baserat på klimat- och sårbarhetsutredningen från 2010.

Analys

En förvaltningsövergripande grupp är tillsatt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att i samarbete med bland andra samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden, ungdomsfullmäktige, markägare och SRV-återvinning arbeta för att minska nedskräpning och dumpning av avfall i naturen.

Analys

Vecka 17 har städning med Håll Sverige Rent genomförts främst i samarbete med förskolan. Utvärderingen har inte kommit.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden åtar sig att tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden genomföra åtgärder i enlighet med framtagna åtgärdsplaner för att öka det hållbara resandet inom kommunen.

Analys

Ett projekt för hållbart resande pågår i samarbete med områdesgruppen i Tullinge. Syftet är att få vanebilister att åka kollektivt till jobbet.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Antal rastande och häckande arter av vadarfåglar i Botkyrka per år;	16	25	20				
Andel av de klassade sjöarna i Botkyrka (totalt 9 st.) som uppnår god ekologisk status (bedöms av vattenmyndigheten).	44 %	67 %	67 %				
Andel av de klassiska vattendragen i Botkyrka (totalt 4 st.) som uppnår god ekologisk status (bedöms av Vattenmyndigheten)	25 %	25 %	25 %				
Mängd totalfosfor i Kagghamraåns utlopp (kg/år);	1 061	1 241	656				

Analys

Dessa indikatorer redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

2.7 Kommunen som organisation

Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 12:1. Tillsynen ska vara effektiv och av god kvalitet.

Åtaganden

 Anordna ett seminarium om cirkulär ekonomi, där nämndens ledamöter och andra intresserade bjuds in.

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att bjuda in till ett seminarium om cirkulär ekonomi, eftermiddag 12 oktober

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Antal inspektioner per årsarbetare miljöbalktillsyn, per år (enligt definition Miljösamverkan Stockholms län)	57	61	70				
Jämförelse: medelvärde antal inspektioner per årsarbetare miljöbalktillsyn, per år för de kommuner som rapporterar in statistik till Miljösamverkan i Stockholms län	52	54					
Antal inspektioner per årsarbetare livsmedelstillsyn, per år (enligt definition Miljösamverkan Stockholms län)	118	119	122				
Jämförelse: medelvärde antal inspektioner per årsarbetare livsmedelstillsyn, per år för de kommuner som rapporterar in statistik till Miljösamverkan i Stockholms län	145	147					

Analys

Dessa indikatorer redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

Mål 13 Klimatneutral kommunal organisation senast 2020.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 13:1 Samordna det operativa klimatarbetet i kommunen. För målet 2020 önskar nämnden göra en nulägesanalys för att kartlägga växthusgasutsläppen från kommunens inköp och upphandlade tjänster. Därefter kan ett handlingsprogram tas.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål 13:2 Under 2017 ska nämndens inköp kartläggas, och produkter som är klimatkompenserade ska väljas där det finns.

Analys

Upphandling förbereds för att handla upp nulägesanalysen

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Andel av miljöenhetens tjänsteresor som görs till fots, med cykel eller med kollektivtrafik (mäts en gång per år i oktober/november)	44	46	53				

Analys

Denna indikator redovisas en gång per år i årsredovisningen 2017

3 Investeringar

Investeringstabell

Miljö- och hälsoskydds nämnden har inga investeringar

Uppföljning och analys

4 Uppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer i huvudsak att göra besparingar på Botkyrkas gröna värden, klimatarbetet och vattenprogrammet.

5 Volymer och nyckeltal

Tabell

Mått/Nyckeltal	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Delår 1 2017
antal inspektioner miljöbalken	294	425	509	146
antal inspektioner livsmedelslagen	442	488	413	195
antal elever fältbussen	2545	2599	2479	825

Uppföljning och analys

Delår 1 2017 ligger i linje med föregående årsredovisning.

2017-05-29

4

Anmälningssärenden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av nedanstående handlingar.

Handlingar

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2017-03-06, § 56, Svar på revisions-skrivelse: Flyktingmottagning (KS/2016:834).

§ 56**Svar på revisionskrivelse: Flyktingmottagning
(KS/2016:834)****Beslut**

1. Kommunstyrelsen lämnar socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2017-01-13 som svar på genomförd revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagning.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt samtliga nämnder att i uppdraget från kommunfullmäktige 2016-11-24, § 209 Mål och budget 2017 med plan 2018-2020, avseende rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag, även beakta fungerande rutiner för återsök.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PWC genomfört en granskning avseende ändamålsenlighet i nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet. Revisionsfrågan är att undersöka om nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet fungerar på ett ändamålsenligt sätt. PWC lämnar tre rekommendationer: 1) säkerställ att det finns tydliga mål och strategier avseende flyktingmottagandet som ger vägledning för hela kommunen och för de verksamheter som skapats med fokus på just detta arbete, 2) tydliggör rutiner för handläggning avseende ensamkommande och säkerställ att det finns förutsättningar att utföra arbetet i enlighet med riktlinjer och 3) berörda nämnder bör säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för hantering av återsök. En genomgång av samtliga återsöksprocesser och dokumentation av rutiner skulle öka kunskapen i organisationen och göra återsöksarbetet mindre sårbart. Det bör också övervägas hur samordning av återsöksarbetet skulle kunna se ut för att minska sårbarhet och optimera arbetet.

Socialnämnden har behandlat ärendet 2017-02-21, § 26.

2017-03-06

Dnr KS/2016:834

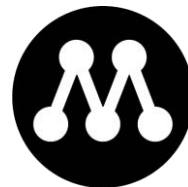
Yrkande

Mats Einarsson (V) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Särskilt yttrande

Jimmy Baker (M) och Kia Hjelte (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:
Kommunens revisorer
Samtliga nämnder

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen

2017-03-06

Ärende 56 Svar på revisionsskrivelse: Flyktingmottagning (KS/2016:834)

Moderaterna har tidigare anfört att Botkyrka behöver en flyktingpaus. Från att ha hävdat att "Sverige kan ta emot ytterligare 163 000 flyktingar" har Ebba Östlin (S), efter vad vi kunnat läsa i lokaltidningen, kommit ikapp verkligheten och kommit överens med staten om att kommunen ska få ett lägre antal än anvisat under 2017.

PWC konstaterar i revisionsskrivelsen att två av tre mål inte uppfylls och att det tredje bara delvis är uppfyllt. Sammanfattningsvis är deras "*bedömning att nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet inte är helt ändamålsenlig*".

Att alla kommuner ska ta sin del av ansvaret för den nationella migrationspolitiken är alltså något som Moderaterna i Botkyrka länge förfäktat och fortfarande står fast vid. I höstas gavs beskedet att kommunerna i Stockholms län ska lösa boende för 8 781 personer under 2017 och 12 250 under 2018. För Botkyrkas del blev antalet fastställt till 201 personer för i år. I februari i år justerades kommuntalet ned till 138. Botkyrka har i ett historiskt perspektiv tagit ett oproportionerligt stort ansvar för den nationella migrationspolitiken och tillsammans med bristen på bostäder innebär det att vi passerar gränsen för vad vi klarar av.

Förra sommaren presenterades förslaget "Ett gemensamt mottagande av nyanlända". Förslaget innebär att alla kommuner tvingas ta emot det antal nyanlända som länsstyrelsen fördelar utifrån statens beslut. Antalet ändras med kort varsel och möjlighet att överklaga beslutet saknas. Tillräcklig hänsyn till Botkyrkas tidigare mottagande, socioekonomiska situation med sjunkande skattekraft och utanförskapsproblematik saknas.

I kombination med att fördelningstalen primärt baseras på kommuners invånarantal och arbetsmarknad, och inte tillgång på bostäder, har bostadsbristen blivit akut. Det faktum att Botkyrka kommun inte har massor av tomma bostäder till sitt förfogande kanske inte spelar någon roll från ett skrivbordsperspektiv, men det spelar en avgörande roll i praktiken. När ett kommunalt är fastställt har vi två månader på oss att ordna med bostäder till ett antal vi inte har möjlighet att påverka. Samtidigt har vi en lång bostadskö och det tar många år från idé till att en bostad står färdig.

Den rödgröna politiken tvingar kommunen till tillfälliga modullösningar, att hyresrätter som frigörs från allmännyttan riskerar att gå till nyanlända i stället för till bostadskön och att kommunen på sikt kan tvingas köpa bostadsrätter. Det är inte rätt användning av skattebetalarnas resurser, ökar spänningarna mellan olika grupper i samhället och stänger ute vanliga medborgare som står i bostadskön.

Ska Botkyrka ha en rimlig chans att klara sitt lagstadgade ansvar behövs fem saker:

1. Bromsa utslussningen från asylboenden till kommunerna.
2. Se omedelbart över vilka lagar och regler som behöver tas bort eller anpassas till snabbare bostadsbyggande.
3. Ge kommunerna möjlighet att påverka fördelningstalen.
4. Se över och avskaffa EBO.
5. Ett nollavtal med Migrationsverket för Botkyrka för de kommande åren.

De ekonomiska underskotten för såväl kommunsektorn som Botkyrka ser enl. bl.a. SKL ut att bli rekordhöga för 2018-2019. Detta samtidigt som vi har en icke-fungerande bostadsmarknad. Detta trots att staten inte betalar sina skulder till kommunerna för kostnaderna för flyktingmottagandet. En skuld som för Botkyrkas del i augusti 2016 uppgick till över 90 miljoner kronor.

Det finns en överhängande risk att en naiv idealism i migrations- och integrationspolitiken på sikt kommer gå ut över våra grundläggande välfärdsåtaganden.

Jimmy Baker
Kia Hjelte

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Referens

Susanne Hedlund

Mottagare

Revisionsrapport - Flyktingmottagning

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen lämnar socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2017-01-13 som svar på genomförd revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagning.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt samtliga nämnder att i uppdraget från kommunfullmäktige 2016-11-24, § 209 Mål och budget 2017 med plan 2018-2020, avseende rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag, även beakta fungerande rutiner för återsök.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PWC genomfört en granskning avseende ändamålsenlighet i nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet. Revisionsfrågan är att undersöka om nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet fungerar på ett ändamålsenligt sätt. PWC lämnar tre rekommendationer: 1) säkerställ att det finns tydliga mål och strategier avseende flyktingmottagandet som ger vägledning för hela kommunen och för de verksamheter som skapats med fokus på just detta arbete, 2) tydliggör rutiner för handläggning avseende ensamkommande och säkerställ att det finns förutsättningar att utföra arbetet i enlighet med riktlinjer och 3) berörda nämnder bör säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för hantering av återsök. En genomgång av samtliga återsöksprocesser och dokumentation av rutiner skulle öka kunskapen i organisationen och göra återsöksarbetet mindre sårbart. Det bör också övervägas hur samordning av återsöksarbetet skulle kunna se ut för att minska sårbarhet och optimera arbetet.

Revisorerna önskar kommunstyrelsens syn på granskningsresultatet. Nedan presenteras granskningens förslag till åtgärder, följt av socialförvaltningens kommentar.

Socialförvaltningen

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · Besök Munkhättevägen 45, Tumba · Kontaktcenter 08-530 610 00

Direkt 072-245 87 00 / Sms-072-245 87 00 · E-post susanne.hedlund@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Fax 08-530 616 66 · Webb www.botkyrka.se

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Socialförvaltningens svar på revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagande

Kontrollmål som inte är uppfyllda samt förslag till åtgärd

- 1) Kommunala mål och riktlinjer för verksamheten samt följsamheten kring dessa - *PWC bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.*

Socialförvaltningens svar

Kommunen har under 2016 arbetat fram strategi och riktlinjer för flyktingmottagande som beslutades i kommunfullmäktige den 15 december 2016. Syftet med en kommunövergripande strategi för flyktingmottagande är att ge kommunorganisationens verksamheter riktning för dess ansvarsområden. Dokumentet "Riktlinjer för flyktingmottagande i Botkyrka kommun" förtydligar kommunorganisationens uppdrag och genomförande för att lyckas med strategins mål. Strategin gäller hela Botkyrka kommun, inklusive alla nämnder och helägda kommunala bolag. Resultatet av arbetet följs upp årligen. Inför revidering av strategin görs en övergripande sammanställning av resultat samt en behovs- och konsekvensanalys.

- 2) Uppföljning och utvärdering av insatser - *PWC bedömer att målet inte är uppfyllt. Brister i dokumentation i akterna för ensamkommande. Socialnämnden bör vidta åtgärder för att säkerställa att individuella vårdplaner upprättas. Det finns variation i handläggning och dokumentation.*

Socialförvaltningens svar

Det finns rutiner och riktlinjer i kommunen för handläggning av ensamkommande barn. Bristen som uppmärksammas i rapporten är en konsekvens av flyktingsituationen hösten 2015 och efterföljande vår 2016. En orimlig arbetsbelastning och bristande resurser i personaltäthet har lett till att handlägningsarbetet släpat efter. Verksamhetens fokus för 2017 är att arbeta ikapp samt återgå till att arbeta efter befintliga rutiner och riktlinjer. Det kommer alltid att finnas generella vårdplaner initialt vid en placering direkt vid anvisning eftersom det är en helt okänd individ som placeras. Efter sammanställd utredning revideras vårdplanen utifrån individens specifika behov. Problemet har varit att det på grund av arbetsbelastningen inte hunnits sammanställas utredningar inom lagstadgad tid. Vidare sanktionerades handläggning och dokumentation av socialförvaltningens ledning. Det fick komma i andra hand under den period som sektion ensamkommande befann sig i ett krisläge på grund av den stora inströmningen hösten 2015.

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Fokus låg istället på att följa upp och besöka ungdomarna i deras boendemiljö för att säkerställa kvaliteten på vårdplaceringarna.

- 3) Externa överenskommelser/avtal och hantering av ansökningar kring statsbidrag - *PWC bedömer att målet är delvis uppfyllt. Sammanfattningsvis finns kunskaper och arbetsätt som säkerställer återsök men systemet är sårbart då det är avhängigt kunskap hos en specifik individ. Finns dock också osäkerhet i vissa återsöksrutiner samt rutiner som brister.*

Socialförvaltningens svar

Kommunfullmäktige har i ”Mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020 givit nämndera i uppdrag att skapa effektiva och dokumenterade rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna får dessutom i uppdrag att skapa rutiner för att ha ett samlat grepp över alla ansökningar under året. Den dokumenterade rutinen beräknas redovisas till kommunstyrelsen i juni. Detta ska sammantaget bidra till att säkra kommunens arbete med återsök, vi ska söka de kostnader som vi har rätt till, samt minska sårbarheten.

Marie Lundqvist
Socialchef

Susanne Hedlund
Flyktingsamordnare

2017-05-29

5**Internkontroll årshjul 2017, miljö- och hälsoskyddsnämnden****Förslag till beslut**

Miljö och hälsoskyddsnämnden har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Årshjulet är ett GANTT-schema där de olika arbetsmomenten visas samt deras status. Den består av alla våra aktiviteter gällande internkontrollen, vad som är gjort och vad som är kvar att göra. Den interna kontrollen är en del av styrningen som ska leda till att vi arbetar rätt, utvecklar våra arbetsmoment och sprider lärande ut till verksamheterna. Syftet är att säkerställa fullmäktiges och nämndernas mål finansiellt och verksamhetsmässigt. Delmål har satts upp som en ansvarig projektledare ihop med deltagare från verksamheten ska uppnå. Ekonomi- och HR funktionen har en viktig del i detta när utbildningar ska hållas. Rollerna tydliggörs och vi förtydligar arbetets gång. Information, utbildningar och återkoppling sker löpande utifrån de olika kontrollmomentens behov. Hela internkontrollen rapporteras i samband med årsredovisningen.

Arbetets gång kan sammanfattas för alla kontrollpunkter på samma sätt. Projektledaren tar fram information och instruktioner om kontrollpunkten så att deltagarna kan göra kontrollen själva. Vi har ett uppstartsmöte där vi bestämmer när och hur kontrollerna ska göras samt återsammanteras. Kontrollerna sker utifrån bestämd rutin och tidsram. Sedan sker återkoppling till projektledaren som sammanställer materialet. Arbetet dokumenteras och en projektplan finns som för nuvarande är ett arbetsmaterial. Tillsammans gör vi förbättringar och ser till att den berörda verksamheten får rätt information och även steg för steg bilder för att kunna arbeta rätt. Informationen återkopplas till ledningsgruppen och ytterligare informations- samt utbildningsinsatser görs med hjälp av ekonomi- och HR funktionen. Detta leder till lärande och nya arbetsätt vilket gör att den interna kontrollen blir en del av det löpande arbetet. Rättningar i redovisningen görs av projektledaren när kommunens resultat påverkas.

2017-04-21

Dnr sbf/2016:447

Referens
Senada ZilicMottagare
Miljö och hälsoskyddsnämnden

Internkontroll årshjul 2017, miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Miljö och hälsoskyddsnämnden har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Årshjulet är ett GANTT-schema där de olika arbetsmomenten visas samt deras status. Den består av alla våra aktiviteter gällande internkontrollen, vad som är gjort och vad som är kvar att göra. Den interna kontrollen är en del av styrningen som ska leda till att vi arbetar rätt, utvecklar våra arbetsmoment och sprider lärande ut till verksamheterna. Syftet är att säkerställa fullmäktiges och nämndernas mål finansiellt och verksamhetsmässigt. Delmål har satts upp som en ansvarig projektledare ihop med deltagare från verksamheten ska uppnå. Ekonomi- och HR funktionen har en viktig del i detta när utbildningar ska hållas. Rollerna tydliggörs och vi förtydligar arbetsgång. Information, utbildningar och återkoppling sker löpande utifrån de olika kontrollmomentens behov. Hela internkontrollen rapporteras i samband med årsredovisningen.

Arbetets gång kan sammanfattas för alla kontrollpunkter på samma sätt. Projektledaren tar fram information och instruktioner om kontrollpunkten så att deltagarna kan göra kontrollen själva. Vi har ett uppstartsmöte där vi bestämmer när och hur kontrollerna ska göras samt återrapporteras. Kontrollerna sker utifrån bestämd rutin och tidsram. Sedan sker återkoppling till projektledaren som sammanställer materialet. Arbetet dokumenteras och en projektplan finns som för nuvarande är ett arbetsmaterial. Tillsammans gör vi förbättringar och ser till att den berörda verksamheten får rätt information och även steg för steg bilder för att kunna arbeta rätt. Informationen återkopplas till ledningsgruppen och ytterligare informations- samt utbildningsinsatser görs med hjälp av ekonomi- och HR funktionen. Detta leder till lärande och nya arbetsätt vilket gör att den interna kontrollen blir en del av det löpande arbetet. Rättningar i redovisningen görs av projektledaren när kommunens resultat påverkas.

Miljöenheten

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · **Besök** Munkhättevägen 45 · **Kontaktcenter** 08-530 610 00

Direkt 08 - 530 610 00 / **Sms** -/HandläggareMobilTelefon/ · **E-post** senada.zilic@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · **Bankgiro** 624-1061 · **Fax** 08-530 616 66 · **Webb** www.botkyrka.se

2017-04-21

Dnr sbf/2016:447

Nuläge

Nuvarande status beskrivs av årshjulet. För alla kontrollpunkter som vi gör själva har projektledaren tagit fram information och instruktioner. Vi har haft uppstartsmöten med deltagarna. Deltagare består av olika befattningar beroende på kontrollmomentets behov. Exempelvis när vi granskar inköp och hyra av personbilar består deltagarna av projektledaren samt tjänstemän från verksamheter där hyra av bilar är ofta förekommande. Arbetsgruppen använder sig också av ekonomiassistenternas nätverk för att sprida informationen rätt. De första kontrollerna är gjorda eller kommer att vara klara och återrapporterade till projektledaren i slutet av maj månad. Dokumentation och informationsinsatser har gjorts för de kontrollpunkter där behovet har varit stort att redan nu börja arbeta rätt. Ledningsgruppen ska informeras i maj månad, däremot får verksamheten och de berörda ur ledningsgruppen löpande information när de berörs av en kontrollpunkt och dess resultat. Alla kontrollpunkter finns med i årshjulet och aktiviteterna är bokade löpande under hela året.

Bilaga 1 ”Internkontroll årshjul 2017 Gantt”

Expedieras till
Text

2017-05-29

6

Delegationslista

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna delegationslistan
2017-04-06—2017-05-10.

Delegationslista

2017-04-06 - 2017-05-10

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Botkyrka kommun

<u>Händelsedatum</u> Nr	<u>Handl</u>	<u>Uppdateringsdatum</u> Händelserubrik	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u> Utlåtandebeslut	<u>Bev. Handl</u> Fakt.	<u>In/Ut</u>
<u>2017-05-08</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-08</u>	(Uppdateringsdatum)	213652				
2	Katrin Rundén	Beslut/Delegation				DBM § 237		--
<i>Anteckning på händelsen:</i>								
Upprättad delegationsbeslut § 237 gällande anmälan om bergvärmeanläggning för bergvärmepump, vilket medges. Se dok.								
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>								
<i>Objekt till händelsen:</i>								
<i>Ärende till händelsen:</i>								
<i>Diariernr:</i>			2017-000679	<i>Handläggare:</i> KATRUN				
<i>Ärenderubrik:</i>			ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Östra Bröta 1:20 (Östra Bröta 3)					
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: ÖSTRA BRÖTA 3, ÖSTRA BRÖTA 3, ÖSTRA BRÖTA 1:20						
<u>2017-05-05</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213579				
3	Jenny Dahlstedt	Beslut/Delegation				DBM § 230		--
<i>Anteckning på händelsen:</i>								
Upprättat delegationsbeslut § 230 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.								
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>								
<i>Objekt till händelsen:</i>								
<i>Ärende till händelsen:</i>								
<i>Diariernr:</i>			2017-000170	<i>Handläggare:</i> JENWAH				
<i>Ärenderubrik:</i>			BESLUT om årlig tillsynsavgift - Kärsdala äldreboende					
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: KÄRSDALA ÄLDREBOENDE, ÖSTANVÄGEN 16, SOLLIDEN 9						
<u>2017-05-05</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213588				
6	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation extra kontrollavgift				DBM § 231		--

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut

Anteckning på händelsen:

Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2017-000600 Handläggare: TOBKAR

Ärenderubrik: KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - Elamos Restaurang AB\Joes Bar

Objekt till ärendet: Objekt: ELAMOS RESTAURANG AB\JOES BAR, FÅGELVIKSVÄGEN 5, BOTVIDSGYMNASIET 7

2017-05-05 (Händelsedatum) 2017-05-05 (Uppdateringsdatum) 213598

3 Jenny Dahlstedt Beslut/Delegation DBM § 232 --

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 232 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2017-000192 Handläggare: JENWAH

Ärenderubrik: BESLUT om årlig tillsynsavgift - Silverkronan

Objekt till ärendet: Objekt: SILVERKRONAN (äldreboende), SEDELVÄGEN 146, ÖRET 1

2017-05-05 (Händelsedatum) 2017-05-05 (Uppdateringsdatum) 213600

3 Jenny Dahlstedt Beslut/Delegation DBM § 233 --

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 233 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>			<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt. In/Ut</u>
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000186	<i>Handläggare:</i> JENWAH			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Alby äng äldreboende				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: ALBY ÄNG ÄLDREBOENDE, ALBYVÄGEN 22, ALBY ÄNG 2						
<u>2017-05-05</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213602		
3	Jenny Dahlstedt	Beslut/Delegation			DBM § 234	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 234 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000193	<i>Handläggare:</i> JENWAH			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Tornet				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: TORNET (vård- och omsorgsboende), TOMTBERGAVÄGEN 361, TORNET 5						
<u>2017-05-05</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213605		
3	Jenny Dahlstedt	Beslut/Delegation			DBM § 235	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 235 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000188	<i>Handläggare:</i> JENWAH			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Allégården				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: ALLÉGÅRDEN, AVDELNINGAR, ALLÉVÄGEN 5, BJÖRNEN 16						
<u>2017-05-05</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213614		
3	Jenny Dahlstedt	Beslut/Delegation			DBM § 236	--

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 236 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2017-000187 Handläggare: JENWAH

Ärenderubrik: BESLUT om årlig tillsynsavgift - Aleris Omsorg AB\Aleris Riksten plaza

Objekt till ärendet: Objekt: ALERIS OMSORG AB\ALERIS RIKSTEN PLAZA, EKLUNDSHOVSVÄGEN 33, HANGAREN 3

2017-05-04 (Händelsedatum) 2017-05-03 (Uppdateringsdatum) 213406

4 Matilda Hermansson Beslut/Delegation DBM § 224 --

Anteckning på händelsen:

Beslut om tillstånd att hålla max 6 stycken hönor inom detaljplanlagt område upprättat, se dokument.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2017-000577 Handläggare: MATHER

Ärenderubrik: ANSÖKAN om tillstånd för djurhållning i detaljplanerat område - Ringvägen 13

Objekt till ärendet: Objekt: RINGVÄGEN 13, RINGVÄGEN 13, VÅRSTA 1:175

2017-05-04 (Händelsedatum) 2017-05-04 (Uppdateringsdatum) 213533

8 Alexandra Hellstén Beslut/Delegation DBM § 225 --

Anteckning på händelsen:

Beslut om föreläggande om försiktighetsmått gällande krossning. Lagrat under dokumentfliken.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>			<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt. In/Ut</u>
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000537	<i>Handläggare:</i> ALHELL			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av miljöfarlig verksamhet - Krossning av sten och grus på fastigheten Capella 2 med mobilt krossve				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
	Objekt: PETER BOY AB, , CAPELLA 2					
<u>2017-05-04</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-04</u>	(Uppdateringsdatum)	213540		
5	Britta Ahlgren	Beslut/Delegation			DBM § 226	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Delegationsbeslut har upprättats som ger IFK Tumba Skid- och orienteringsklubb tillstånd att, i samarbete med Tullinge SK, genomföra orienteringstävlingen 25-manna i Vinterskogens naturreservat den 7-8 oktober 2017.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2016-000293	<i>Handläggare:</i> DAGBRA			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANSÖKAN om dispens för arrangerande av orienteringstävlingen 25-manna (under 2017), delvis i Vinterskogen				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
	Objekt: NATURRESERVAT - VINTERSKOGEN, , ENSTA 1:65					
	Objekt: ORIENTERINGSTÄVNINGEN 25-MANNA, Ensta, , ENSTA 1:66					
<u>2017-05-04</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-05</u>	(Uppdateringsdatum)	213544		
3	Jenny Dahlstedt	Beslut/Delegation			DBM § 227	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 227 om årlig tillsynsavgift. Se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000185	<i>Handläggare:</i> JENWAH			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Tumba vård- och omsorgsboende				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
	Objekt: TUMBA ÄLDREBOENDE, SAMARITVÄGEN 12, SAMARITEN 1					

<u>Händelsedatum</u> Nr Handl	<u>Uppdateringsdatum</u> Händelserubrik	Händelsenummer	Åtg	Bev. datum	Bev. orsak Utlåtandebeslut	Bev. Handl Fakt. In/Ut
2017-05-04 (Händelsedatum) 12 Matilda Hermansson	2017-05-04 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation	213548			DBM § 228	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om tillstånd för avloppsanläggning för mottagande av avloppsvatten från bad, disk och tvätt samt vattentoalett upprättat. Anläggningen är dimensionerad för 15 personer. Anläggningen kommer bestå av slamavskiljare (Graf 6,5 m3) med efterföljande rening i form av en markbädd på burk, Biorock 15 Anläggningen ska kompletteras med en kemdoseringsenhet (BR40).						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i> 2016-001153		<i>Handläggare:</i> MATHER				
<i>Ärenderubrik:</i> ANSÖKAN om tillstånd för enskild avloppsanläggning på fastigheten Tyttinge 1:1 (Tyttinge gård 5)						
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: TYTTINGE GÅRD 5, TYTTINGE GÅRD 5, TYTTINGE 1:1						
2017-05-04 (Händelsedatum) 3 Britta Ahlgren	2017-05-04 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation	213576			DBM § 229	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Delegationsbeslut om tillstånd upprättat för genomförande av gruppaktiviteten hinderloppet Toughest delvis i Lida naturreservat.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i> 2017-000588		<i>Handläggare:</i> DAGBRA				
<i>Ärenderubrik:</i> ANSÖKAN om dispens för genomförande av idrottstävlingen Toughest (delvis) inom Lida naturreservat under j						
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: NATURRESERVATET LIDA, , RIKSTEN 3:2						
2017-05-03 (Händelsedatum) 105 Albert Storby	2017-05-03 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation	213477			DBM § 223	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Delegationsbeslut om att lämna klagomålet utan åtgärd har upprättats. Se dokumentflik.						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2016-000070	<i>Handläggare:</i>	ALBSTO		
	<i>Ärenderubrik:</i>	KLAGOMÅL på låg temperatur i lägenhet på Rådmansbacken 15				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: RÅDMANSBACKEN 15, RÅDMANSBACKEN 15, ALBYBERGET 5						
<u>2017-04-28</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-28</u>	(Uppdateringsdatum)	213402		
53	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (Trastvägen 1)			DBM § 219	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 219 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000065	<i>Handläggare:</i>	DAGSDT		
	<i>Ärenderubrik:</i>	SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47						
Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61						
Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26						
Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223						
Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99						
Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29						
Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90						
Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99						
Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78						
Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20						
Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32						
Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23						
Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213						
Objekt: FRIPARK SVÄGEN 4, FRIPARK SVÄGEN 4, TULLINGE 20:215						

<u>Händelsedatum</u>		<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>		
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>				<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt.</u>	<u>In/Ut</u>	
		Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52 Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2 Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13 Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85 Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18 Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330							
<u>2017-04-28</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-28</u>	(Uppdateringsdatum)	213403					
54	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (Krögarvägen 75)				DBM § 220		--	
<i>Anteckning på händelsen:</i>									
Upprättat delegationsbeslut § 220 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.									
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>									
<i>Objekt till händelsen:</i>									
<i>Ärende till händelsen:</i>									
	<i>Diariennr:</i>	2017-000065	<i>Handläggare:</i>	DAGSDT					
	<i>Ärenderubrik:</i>	SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning							
<i>Objekt till ärendet:</i>									
		Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47 Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61 Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26 Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223 Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99 Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29 Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90 Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99 Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78 Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20 Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32 Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23 Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213 Objekt: FRIPARK SVÄGEN 4, FRIPARK SVÄGEN 4, TULLINGE 20:215 Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52							

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
		Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2 Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13 Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85 Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18 Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330				
<u>2017-04-28</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-28</u>	(Uppdateringsdatum)	213407		
6	Katrin Rundén	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 221	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok. Uppföljande kontroll på grund av rengörings- underhåll och nedkylningsrutiner samt bristande information om allergener. Åtgärder utförda efter kontrollen.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000514	<i>Handläggare:</i>	KATRUN		
	<i>Ärenderubrik:</i>	KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - HB Björkvägen 4 i Tumba\Tumba Wok Sushi				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
	Objekt: HB BJÖRKVÄGEN 4 I TUMBA\TUMBA WOK SUSHI, BJÖRKVÄGEN 4, MULLVADEN 11					
<u>2017-04-28</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-28</u>	(Uppdateringsdatum)	213408		
4	Albert Storby	Beslut/Delegation (årlig avgift)			DBM § 222	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift upprättat. Se dokumentflik.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000660	<i>Handläggare:</i>	ALBSTO		
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Brandstationen.				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
	Objekt: BRANDSTATIONEN, TUNA GÅRDSVÄG 1, TUMBA 7:189					

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<u>2017-04-27</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-27</u>	(Uppdateringsdatum)	213354		
3	Alexsandra Hellstén	Beslut/Delegation			DBM § 215	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift för miljötillsynen. Lagrat under dokumentfliken.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariernr:</i>	2017-000299	<i>Handläggare:</i>	ALHELL		
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - NCC Roads AB (Asfaltverk)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: NCC ROADS AB (asfaltverk), PÅLAMALMSVÄGEN 62, RIKSTEN 8:2						
<u>2017-04-27</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-27</u>	(Uppdateringsdatum)	213363		
6	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 216	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariernr:</i>	2017-000582	<i>Handläggare:</i>	TOBKAR		
	<i>Ärenderubrik:</i>	KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - Grillspaden AB\McDonalds Hallunda				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: GRILLSPADEN AB\MCDONALDS HALLUNDA, SANKT BOTVIDS VÄG 3, ERIKSBERG 2:119						
<u>2017-04-27</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-27</u>	(Uppdateringsdatum)	213371		
51	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (Norrga kvarn 47)			DBM § 217	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 217 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.						

<u>Händelsedatum</u>		<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>	
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>				<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt.</u>	<u>In/Ut</u>

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2017-000065 Handläggare: DAGSDT

Ärenderubrik: SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning

Objekt till ärendet:

Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47
 Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61
 Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26
 Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223
 Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99
 Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29
 Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90
 Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99
 Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78
 Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20
 Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32
 Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23
 Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213
 Objekt: FRIPARK SVÄGEN 4, FRIPARK SVÄGEN 4, TULLINGE 20:215
 Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52
 Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2
 Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13
 Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85
 Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18
 Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330

2017-04-27 (Händelsedatum) 2017-04-27 (Uppdateringsdatum) 213375

52 Sofia Sjöstedt

Beslut/Delegation (Haga2)

DBM § 218

--

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 218 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariernr:</i>	2017-000065	<i>Handläggare:</i>	DAGSDT		
	<i>Ärenderubrik:</i>	SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning				
<i>Objekt till ärendet:</i>	Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47 Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61 Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26 Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223 Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99 Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29 Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90 Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99 Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78 Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20 Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32 Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23 Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213 Objekt: FRIPARK SVÄGEN 4, FRIPARK SVÄGEN 4, TULLINGE 20:215 Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52 Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2 Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13 Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85 Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18 Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330					
<u>2017-04-26</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-26</u>	(Uppdateringsdatum)	213273		
6	Katrin Rundén	Beslut/Delegation			DBM § 213	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 213 gällande anmälan om bergvärmepumpsanläggning vilket medges.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000617	<i>Handläggare:</i> KATRUN			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Blåklinten 20 (Plommonvägen 9)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: PLOMMONVÄGEN 9, PLOMMONVÄGEN 9, BLÅKLINTEN 20						
<u>2017-04-26</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-26</u>	(Uppdateringsdatum)	213286		
5	Albert Storbj	Beslut/Delegation (årlig avgift)			DBM § 214	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift med avseende på antalet fordon verksamheten tvättar upprättat.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000482	<i>Handläggare:</i> ALBSTO			
	<i>Ärenderubrik:</i>	MILJÖSKYDDSTILLSYN 2017 - KGRS Service AB\Frendo Tullinge				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: KGRS SERVICE AB\FRENDO TULLINGE, HUDDINGEVÄGEN 425, TULLINGE 19:278						
<u>2017-04-25</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-25</u>	(Uppdateringsdatum)	213232		
4	Maria Bomark	Beslut/Delegation			DBM § 210	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig tillsynsavgift, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000371	<i>Handläggare:</i> MARBOM			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av hygienlokal - Inam/ medicinsk fotvård				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: INAM/ MEDICINSK FOTVÅRD, RÅGVÄGEN 1, KORNET 1						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<u>2017-04-25</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-05-02</u>	(Uppdateringsdatum)	213258		
25	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 212	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000134	<i>Handläggare:</i>	TOBKAR		
	<i>Ärenderubrik:</i>	KLAGOMÅL på misstänkt rättsförelkomst på Willys i Tumba (Willy:s AB)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: WILLY:S AB\WILLYS TUMBA, BRYGGARVÄGEN 7, YRKESKOLAN 6						
<u>2017-04-24</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-24</u>	(Uppdateringsdatum)	213180		
2	Matilda Hermansson	Beslut/Delegation			DBM § 209	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om förlängt hämtningsintervall för slamtömning upprättat, se dokument.						
Slamtömning ska ske vid behov men minst en gång vart fjärde år.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000643	<i>Handläggare:</i>	MATHER		
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANSÖKAN om förlängning av hämtningsintervall - Skogssjövägen 24				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: SKOGSSJÖVÄGEN 24, SKOGSSJÖVÄGEN 24, RÅBY 1:37						
<u>2017-04-21</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-21</u>	(Uppdateringsdatum)	213128		
6	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 207	--

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2017-000519	<i>Handläggare:</i> TOBKAR			
<i>Ärenderubrik:</i>		KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - Slagsta Motell & Wärdshus HB				
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: SLAGSTA MOTELL & WÄRDShUS HB, SLAGSTA GÅRDSVÄG 1, SALVIAN 136				
<u>2017-04-21</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-21</u>	(Uppdateringsdatum)	213142		
114	Albert Storbj	Beslut/Delegation			DBM § 208	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om förbud att släppa ut spillvatten från verksamhet på dagvattennätet på fastigheten Kornet 6.						
Beslutet riktar sig mot Sterner Stenhus Fastigheter AB med organisationsnummer 556975-6496.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2015-001046	<i>Handläggare:</i> DAGROD			
<i>Ärenderubrik:</i>		MILJÖSKYDDSTILLSYN 2015 - Autosal Teknik AB/Hallunda bilverkstad				
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: AUTOSAL TEKNIK AB\MEKONOMEN HALLUNDA BILVERKSTAD, BORGVÄGEN 4, KORNET 6				
<u>2017-04-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-19</u>	(Uppdateringsdatum)	213014		
6	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 202	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000515	<i>Handläggare:</i> TOBKAR			
	<i>Ärenderubrik:</i>	KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - Palatina Trädgård AB\Wok Garden Tullinge				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: PALATINA TRÄDGÅRD AB\WOK GARDEN TULLINGE, KATRINEBERG SVÄGEN 82, TULLINGE 17:129						
<u>2017-04-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-19</u>	(Uppdateringsdatum)	213042		
2	Attal Arzoomand	Beslut/Delegation	årlig kontrolltid		DBM § 203	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig kontrolltid och avgift för livsmedelskontroll, se dokument						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000612	<i>Handläggare:</i> ATTARZ			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Eliass Georges Fyndmarknad AB\Fruktbutik				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: ELIASS GEORGES FYNDMARKNAD AB\FRUKTBUTIK, SEGERSBYVÄGEN 24, LAGMANSTINGET 3						
<u>2017-04-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-19</u>	(Uppdateringsdatum)	213043		
3	Attal Arzoomand	Beslut/Delegation	registrering		DBM § 204	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om registrering av livsmedelsanläggning, se dokument						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000612	<i>Handläggare:</i> ATTARZ			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Eliass Georges Fyndmarknad AB\Fruktbutik				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: ELIASS GEORGES FYNDMARKNAD AB\FRUKTBUTIK, SEGERSBYVÄGEN 24, LAGMANSTINGET 3						
<u>2017-04-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-19</u>	(Uppdateringsdatum)	213051		

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
8	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (årlig avgift)			DBM § 205	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 205 (se dokument) gällande årlig tillsynsavgift						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2016-001093	<i>Handläggare:</i> DAGSDT			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av undervisningslokal - Förskolan Vitsippan				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: FÖRSKOLAN VITSIPPAN (tillfällig), TIMOTEJVÄGEN 18, HALLUNDA 4:34						
<u>2017-04-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-19</u>	(Uppdateringsdatum)	213053		
8	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (årlig avgift)			DBM § 206	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 206 (se dokument) gällande årlig tillsynsavgift.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000029	<i>Handläggare:</i> DAGSDT			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av undervisningslokal - Förskolan Tranan				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: FÖRSKOLAN TRANAN, AMALIAS VÄG 31, ALBY 15:32						
<u>2017-04-18</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-18</u>	(Uppdateringsdatum)	212997		
45	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (Klippsta 3)			DBM § 201	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 201 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						

<u>Händelsedatum</u>		<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>		
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>				<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt.</u>	<u>In/Ut</u>	
Ärende till händelsen:		Diariennr: 2017-000065	Handläggare: DAGSDT						
Objekt till ärendet:		Ärenderubrik: SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning							
		Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47							
		Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61							
		Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26							
		Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223							
		Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99							
		Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29							
		Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90							
		Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99							
		Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78							
		Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20							
		Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32							
		Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23							
		Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213							
		Objekt: FRIPARK SVÄGEN 4, FRIPARK SVÄGEN 4, TULLINGE 20:215							
		Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52							
		Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2							
		Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13							
		Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85							
		Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18							
		Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330							
<u>2017-04-13</u> (Händelsedatum)		<u>2017-04-13</u> (Uppdateringsdatum)	212922						
3	Anna-Lena Storfeldt	Beslut/Delegation avgift folköl				DBM § 197		--	
Anteckning på händelsen:		Beslut om årlig avgift för försäljning av folköl, se dok.							
Intressent(er) på händelsen:									
Objekt till händelsen:									

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000469	<i>Handläggare:</i> DAGDLT			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av försäljning av folköl och tobaksvaror - Jaktslottet				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: GRÖNDALS PRESENT & LIVS AB\JAKTSLOTTET, SEGERSBYVÄGEN 7, KUMLA HAGE 1						
<u>2017-04-13</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-13</u>	(Uppdateringsdatum)	212923		
4	Anna-Lena Storfeldt	Beslut/Delegation avgift tobak			DBM § 198	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift för tobaksförsäljning, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000469	<i>Handläggare:</i> DAGDLT			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN av försäljning av folköl och tobaksvaror - Jaktslottet				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: GRÖNDALS PRESENT & LIVS AB\JAKTSLOTTET, SEGERSBYVÄGEN 7, KUMLA HAGE 1						
<u>2017-04-13</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-13</u>	(Uppdateringsdatum)	212937		
28	Matilda Hermansson	Beslut/Delegation			DBM § 199	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om tillstånd för avloppsanläggning bestående av en slamavskiljare samt en traditionell infiltration för mottagande av WC-vatten samt BDT-vatten upprättat.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2015-000936	<i>Handläggare:</i> MATHER			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANSÖKAN om ändring av enskild avloppsanläggning på fastigheten Byrsta kvarn 1:11 (Kvarnbacken 5)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: KVARNBACKEN 5, KVARNBACKEN 5, BYRSTA KVARN 1:11						
<u>2017-04-13</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-13</u>	(Uppdateringsdatum)	212949		

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
15	Albert Storby	Beslut/Delegation			DBM § 200	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Delegationsbeslut om avslag på att lämna ut allmän handling omaskerad upprättat. Se dokumentflik						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2016-000733	<i>Handläggare:</i>	CAROST		
	<i>Ärenderubrik:</i>	KLAGOMÅL på tatuering utförd på Tattoo By Naz, permanentsmink (Garnis Beauty Center AB) (SEKRETESS)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: GARNIS BEAUTY CENTER AB/TATTOO BY NAZ, PERMANENTSM, TORS VÄG 2, FREJA 7						
<u>2017-04-12</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-12</u>	(Uppdateringsdatum)	212886		
3	Katrin Rundén	Beslut/Delegation			DBM § 196	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 401 gällande anmälan om bergvärmepumpsanläggning, vilket medges. Se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000568	<i>Handläggare:</i>	KATRUN		
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Gräskärret 4 (Katrinebergsvägen 47)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: KATRINEBERG SVÄGEN 47, KATRINEBERG SVÄGEN 47, GRÄSKÄRRET 4						
<u>2017-04-11</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-11</u>	(Uppdateringsdatum)	212797		
3	Elna Topac	Beslut/Delegation			DBM § 192	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken, se dokumentet.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>			<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt. In/Ut</u>
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000460	<i>Handläggare:</i> DAGELS			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Magnus & C G Landerholm HB				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: MAGNUS & C G LANDERHOLM HB, BRÖTHAGEN 1, BRÖTHAGEN 3:1						
<u>2017-04-11</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-11</u>	(Uppdateringsdatum)	212798		
3	Elna Topac	Beslut/Delegation			DBM § 193	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken upprättat, se dokumnet.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000462	<i>Handläggare:</i> DAGELS			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Husby gård				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: HUSBY GÅRD, , HUSBY 4:1						
<u>2017-04-11</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-11</u>	(Uppdateringsdatum)	212807		
3	Elna Topac	Beslut/Delegation			DBM § 194	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken, se dokumnet.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2017-000459	<i>Handläggare:</i> DAGELS			
	<i>Ärenderubrik:</i>	BESLUT om årlig tillsynsavgift - Kagghamra Säteri Kagghamra				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: KAGGHAMRA SÄTERI KAGGHAMRA 1, KAGGHAMRA SÄTERI KAGGHAMRA 1, KAGGHAMRA 1:1						
<u>2017-04-11</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-11</u>	(Uppdateringsdatum)	212845		
6	Tobias	Beslut/Delegation extra kontrollavgift			DBM § 195	--

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
Karlsson						
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok.						
Det uppföljande besöket visade på klara förbättringar och inga konstaterade avvikelser.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2017-000451	<i>Handläggare:</i> TOBKAR			
<i>Ärenderubrik:</i>		KONTROLL av livsmedelsanläggning 2017 - Kulu Restaurang HB\Alby Wårdshus				
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: KULU RESTAURANG HB\ALBY WÄRDShUS, ALBYVÄGEN 4, BYATOMTEN 2				
<u>2017-04-10</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-10</u>	(Uppdateringsdatum)	212731		
2	Tobias Karlsson	Beslut/Delegation årlig kontrolltid			DBM § 188	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om årlig kontrolltid och avgift för livsmedelskontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2017-000592	<i>Handläggare:</i> TOBKAR			
<i>Ärenderubrik:</i>		ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Gröndals Present & Livs AB (under namnbyte, Jaktlotte				
<i>Objekt till ärendet:</i>		Objekt: GRÖNDALS PRESENT & LIVS AB\JAKTSLOTTET, SEGERSBYVÄGEN 7, KUMLA HAGE 1				
<u>2017-04-10</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-10</u>	(Uppdateringsdatum)	212549		
20	Matilda Hermansson	Beslut/Delegation			DBM § 189	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avslag på ansökan om enskild avloppsansökan på fastighet Hörningsholm 2:113 upprättat, se dokument.						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2014-000739	<i>Handläggare:</i> MATHER			
<i>Ärenderubrik:</i>		ANSÖKAN om tillstånd för enskild avloppsanläggning på fastigheten Hörningsholm 2:113 (Sandviken C 2)				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: SANDVIKEN C 2, SANDVIKEN C 2, HÖRNINGSHOLM 2:113						
<u>2017-04-10</u>	(Händelsedatum)	<u>2017-04-10</u>	(Uppdateringsdatum)	212751		
39	Sofia Sjöstedt	Beslut/Delegation (Friparksvägen 4)			DBM § 190	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 190 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2017-000065	<i>Handläggare:</i> DAGSDT			
<i>Ärenderubrik:</i>		SAMLING av (under 2017) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTARVÄGEN 2, BRONSGJUTAREN 47						
Objekt: TINGSBERG SVÄGEN 15, TINGSBERG SVÄGEN 15, TULLINGE 17:61						
Objekt: ASPENVÄGEN 229, ASPENVÄGEN 229, TUMBA 7:26						
Objekt: FALKBERG SVÄGEN 6, FALKBERG SVÄGEN 6, TULLINGE 19:223						
Objekt: BOFINKVÄGEN 14, BOFINKVÄGEN 14, ENSTA 1:99						
Objekt: ASPENVÄGEN 221, ASPENVÄGEN 221, TUMBA 7:29						
Objekt: KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLVÄGEN 79, KAMOMILLEN 90						
Objekt: ÅSHÖJDSVÄGEN 14, ÅSHÖJDSVÄGEN 14, KAGGHAMRA 2:99						
Objekt: SÖRGÅRDSVÄGEN 9, SÖRGÅRDSVÄGEN 9, NORRVALLA 78						
Objekt: AVSTYCKNING SVÄGEN 9, AVSTYCKNING SVÄGEN 9, HAMMARSKIFTET 20						
Objekt: NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRETSVÄGEN 4, NORRBYVRET 1:32						
Objekt: ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 22, ÖSTRA BRÖTA 1:23						
Objekt: VINTERVÄGEN 22, VINTERVÄGEN 22, TULLINGE 16:213						
Objekt: FRIPARKSVÄGEN 4, FRIPARKSVÄGEN 4, TULLINGE 20:215						
Objekt: RÅBYVÄGEN 8, RÅBYVÄGEN 8, RÅBY 1:52						

<u>Händelsedatum</u> Nr Handl	<u>Uppdateringsdatum</u> Händelserubrik	Händelsenummer	Åtg	Bev. datum	Bev. orsak Utlåtandebeslut	Bev. Handl Fakt. In/Ut
	Objekt: KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 3, KLIPPSTA 4:2 Objekt: NORRGA KVARN 47, NORRGA KVARN 47, NORRGA 2:13 Objekt: KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGARVÄGEN 75, KRÖGAREN 85 Objekt: HAGA 2, HAGA 2, ÖSTRA BRÖTA 4:18 Objekt: TRASTVÄGEN 1, TRASTVÄGEN 1, VÅRSTA 1:330					
<u>2017-04-10</u> (Händelsedatum)	<u>2017-04-10</u> (Uppdateringsdatum)	212762				
3 Tobias Karlsson	Beslut/Delegation registrering				DBM § 191	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om registrering av livsmedelsanläggning, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>	<i>Diariennr:</i>	2017-000592	<i>Handläggare:</i> TOBKAR			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Gröndals Present & Livs AB (under namnbyte, Jaktslotte				
<i>Objekt till ärendet:</i>	Objekt: GRÖNDALS PRESENT & LIVS AB\JAKTSLOTTET, SEGERSBYVÄGEN 7, KUMLA HAGE 1					

2017-05-29

7**Remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden - Fritt fram i Tyresån Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån****Förslag till beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig positiv till initiativet och beslutar att som svar på remissen överlämna tjänsteskrivelsen daterad 2017-05-09.

Sammanfattning

Tyresåns avrinningsområde är 251 km² stort omfattar delar av Botkyrka, Hanninge, Huddinge, Nacka, Stockholm och Tyresö. Botkyrkas andel omfattar endast en liten del högt upp i sjösystemet, och utgörs av Hacksjön och Hacksjöbäcken samt del av Kärrsjön i kommunens östligaste del. Botkyrka kommun är medlem i Tyresåns vattenvårdsförbund. Tyresåns vattenvårdsförbund har låtit ta fram en utredning som visar vilka åtgärder som krävs för att kunna följa miljö kvalitetsnormerna och uppnå god ekologisk status i Tyresån, med avseende på vandringsmöjligheter för fisk. Åtgärderna föreslås i nedre delen av Tyresån och består av bland annat anpassad vattenreglering, biotopvård, nyskapande av fiskvägar och nedläggning av en vattenkraftanläggning. Miljöenheten väljer att inte i detalj kommentera de olika åtgärdsförslagen, då området inte är bekant och ligger utanför kommunens gränser, men är mycket positiv till initiativet att förbättra tillgängligheten för fisk, så att dess naturliga vandringar inte hindras och så att fisk kan söka sig högre upp i systemet. Speciellt ålen är mycket utsatt och populationen har gått ned kraftigt, varför åtgärder som främjar dess överlevnad är mycket angelägna.

Paragrafen förklaras omedelbart justerat 2017-05-29.

2017-05-09

Dnr sbf/2017:83

Referens
Dan Arvidsson

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden - Fritt fram i Tyresån Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Tyresåns avrinningsområde är 251 km² stort omfattar delar av Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm och Tyresö. Botkyrkas andel omfattar endast en liten del högt upp i sjösystemet, och utgörs av Hacksjön och Hacksjöbäcken samt del av Kärrsjön i kommunens östligaste del. Botkyrka kommun är medlem i Tyresåns vattenvårdsförbund. Tyresåns vattenvårdsförbund har låtit ta fram en utredning som visar vilka åtgärder som krävs för att kunna följa miljö kvalitetsnormerna och uppnå god ekologisk status i Tyresån, med avseende på vandringsmöjligheter för fisk. Åtgärderna föreslås i nedre delen av Tyresån och består av bland annat anpassad vattenreglering, biotopvård, nyskapande av fiskvägar och nedläggning av en vattenkraftanläggning. Miljöenheten väljer att inte i detalj kommentera de olika åtgärdsförslagen, då området inte är bekant och ligger utanför kommunens gränser, men är mycket positiv till initiativet att förbättra tillgängligheten för fisk, så att dess naturliga vandringar inte hindras och så att fisk kan söka sig högre upp i systemet. Speciellt ålen är mycket utsatt och populationen har gått ned kraftigt, varför åtgärder som främjar dess överlevnad är mycket angelägna.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har av Tyresåns vattenvårdsförbund erhållit utredningen *Fritt fram i Tyresån Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån*, 20170306, för yttrande.

Tyresåns avrinningsområde är 251 km² stort omfattar delar av Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm och Tyresö. Botkyrkas andel omfattar endast en liten del högt upp i sjösystemet, och utgörs av Hacksjön och Hacksjöbäcken samt del av Kärrsjön i kommunens östligaste del. Botkyrka kommun är medlem i Tyresåns vattenvårdsförbund.

2017-05-09

Dnr sbf/2017:83

I nedre delen av Tyresån, utanför Botkyrka kommun, finns flera kraftiga hinder för fisk att vandra upp i sjösystemet. Ån präglas här av en kraftig fallhöjd på kort sträcka med många kulturmiljölämningar, i form av bl.a. kvarnar och dammkonstruktioner. Vid Uddby kraftverk leds under normala förhållanden hela vattenflödet i Tyresån från Albysjön till Uddbyviken i Östersjön. Det betyder att den nedersta strömsträckan av Tyresån, Follbrinkströmmen, är beroende av en minimitappning för att inte torrläggas. Sjöarna Albysjön och Tyresö-Flatens skiljs åt av en kort strömsträcka, Wättingeströmmen. Vid Tyresö-Flatens två utlopp ligger Krondammen och Kvarndammen som både utgör vandringshinder för både upp- och nedvandrande fisk. För att vattenförekomsten Tyresån ska klara god ekologisk status behöver vandringshindrena åtgärdas. Miljökvalitetsnormen är att god ekologisk status ska uppnås år 2027. En utredning har därför genomförts för att utreda förutsättningarna för en naturligare vattenregim och för förutsättningar för fiskvandring i nedre Tyresån. Målsättningen är att utreda vilka åtgärder som krävs för att vattenförekomsten ska följa miljökvalitetsnormen. Utredningen har finansierats av Tyresåns vattenvårdsförbund med extra bidrag från Stockholm stad, Tyresö och Haninge kommuner, Stockholm Vatten och Avfall sam Landstingets miljöanslag.

Utredningen

Utredningen visar att det även finns ett naturligt vandringshinder nedströms det första artificiella vandringshindret. Detta innebär sannolikt att det historiskt endast varit möjligt för ål och starksimmande fiskarter, såsom öring, att passera. Åtgärderna som föreslås syftar inte till att ändra på de naturliga förhållandena, till förmån för mer svagsimmande arter. Rapporten föreslår åtgärder i nedre delen av Tyresån, både med och utan befintlig kraftproduktion.

Vid fortsatt kraftproduktion föreslås följande åtgärder:

- Anpassad reglering
- Ålyngeluppsamlare vid Uddby Kraftverk
- Återställning vid Nyfors
- Biotopvård vid Follbrinkströmmen

Åtgärderna bedöms skapa förutsättningar för levande vattensystem för att nå vattendirektivets krav på god ekologisk status, förutsättningar för ett ökade upplevelser för friluftslivet samtidigt som största möjliga hänsyn tas till kulturmiljön. Åtgärdsstrategin innebär en total investeringskostnad på c:a 1,9 – 2,8 Mkr (beroende på åtgärdsbehov) och en energiförlust på c:a 81 kkr/år.

Vid avslutad kraftproduktion och återställning av nedre Tyresån föreslås följande åtgärder:

2017-05-09

Dnr sbf/2017:83

- Avslutad drift vid Uddby kraftverk.
- Återställning vid Nyfors
- Biotopvård vid Follbrinkströmmen

Ur naturvårdssynpunkt är en avslutad kraftproduktion och återställning det mest prioriterade. Detta innebär naturliga vattenflöden och mervärden likt åtgärdsstrategin för fortsatt kraftproduktion, men till betydligt högre investeringskostnad och förlust av vattenkraftsenergi. Investeringskostnaden bedöms till c:a 5,6 Mkr och en energiförlust på c:a 11,9 Mkr.

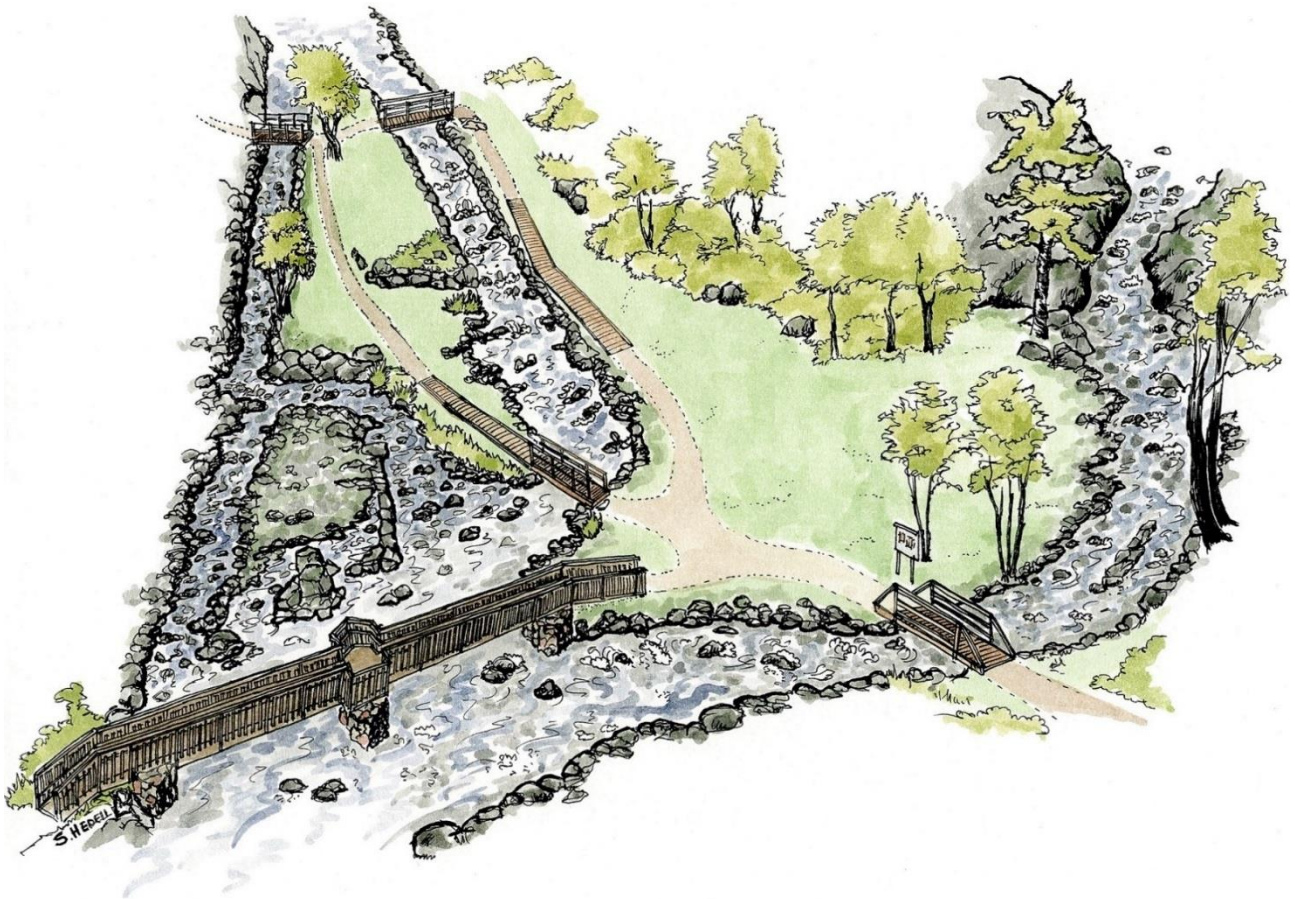
Ytterligare utredningar behövs för att gå vidare med åtgärderna.

Synpunkter

Miljöenheten väljer att inte i detalj kommentera de olika åtgärdsförslagen, då området inte är bekant och ligger utanför kommunens gränser, men är mycket positiv till initiativet att förbättra tillgängligheten för fisk, så att dess naturliga vandringar inte hindras och så att fisk kan söka sig högre upp i systemet. Speciellt ålen är mycket utsatt och populationen har gått ned kraftigt, varför åtgärder som främjar dess överlevnad är mycket angelägna.

Expedieras till

Tyresåns vattenvårdsförbund

Fritt fram i Tyresån

Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån

2017-03-06

Fritt fram i Tyresån

Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån

2017-03-06

Beställare: Tyresåns vattenvårdsförbund
c/o Stockholm Vatten och Avfall
Michael Wzdulski
106 36 STOCKHOLM

Beställarens representant: Michael Wzdulski

Konsult: Norconsult AB
Stortorget 8
702 11 Örebro

Uppdragsledare Handläggare Alexander Segersäll
Per Granström, Alexander Segersäll, Stefan Hedell,
Petter Norén, Axel Emanuelsson

Uppdragsnr: 104 35 54

Filnamn och sökväg: n:\104\35\1043554\5 arbetsmaterial\01 dokument\170306
fritt fram i tyresån.docx

Kvalitetsgranskad av: Johan, Lind

Tryck: Norconsult AB

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND	4
2	REGIONALA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
2.1	HÖJDSYSTEM	7
2.2	TYRESÅN.....	7
2.3	HISTORIK.....	8
2.4	GÄLLANDE TILLSTÅND	11
2.5	VANDRINGSHINDER	12
2.6	HYDROLOGI	13
2.7	NATURVÄRDEN I VATTEN.....	16
2.8	KULTUR	18
2.9	MILJÖKVALITETSNORM	19
3	LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR	31
3.1	UDDBY KRAFTVERK.....	31
3.2	NYFORS.....	33
4	ÅTGÄRDSFÖRSLAG	37
4.1	FATBURSDAMMEN, NATURLIKNANDE FISKVÄG	37
4.2	UDDBY KRAFTVERK, ANPASSAD REGLERING	41
4.3	UDDBY KRAFTVERK, FINGALLER OCH AVLEDARE	43
4.4	UDDBY KRAFTVERK, UPPSAMLING AV ÅLYNGEL.....	45
4.5	UDDBY KRAFTVERK, AVSLUTAD DRIFT	47
4.6	NYFORS, ÅTERSTÄLLNING.....	50
4.7	FOLLBRINKSTRÖMMEN, BIOTOPVÅRD	54
5	SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	56
5.1	YTTERLIGGARE UTREDNINGAR	57

Bilagor

- 1A. Uddby kraftverk befintlig utformning PLAN
- 1B. Fatbursdammen befintlig utformning PLAN
- 2A. Nyfors befintlig utformning PLAN
- 3A. Fatbursdammen naturlikanden fiskväg PLAN
- 3B. Fatbursdammen naturlikanden fiskväg kostnader
- 3C. Uddby kraftverk anpassad reglering kostnader
- 3D. Uddby kraftverk fingaller och avledare PLAN
- 3E. Uddby kraftverk fingaller och avledare kostnader
- 3F. Fatbursdammen återställning PLAN
- 3G. Fatbursdammen återställning kostnader
- 4A. Nyfors återställning PLAN
- 4B. Nyfors återställning kostnader
- 5A. Follbrinkströmmen biotopvård kostnader

1 BAKGRUND

Sjöar och vattendrag i Tyresåns avrinningsområde används flitigt för friluftsförbrukare och klassas därför som riksintresse för friluftsliv. Samtidigt är stora områden av riksintresse för naturvård och ungefär en tredjedel av avrinningsområdet skyddat som naturreservat och nationalpark.

De nedre delarna av Tyresån präglas av koncentrerad fallhöjd och kulturmiljölämning. Vid Uddby kraftverk leds under normala förhållanden hela vattenflödet i Tyresån från Albysjön till Uddbyviken i Östersjön. Det betyder att den nedersta strömsträckan av Tyresån, Follbrinkströmmen, är beroende av en minimitappning för att inte torrläggas. Sjöarna Albysjön och Tyresö-Flatens skiljs åt av en kort strömsträcka, Wättingeströmmen. Vid Tyresö-Flatens två utlopp ligger Krondammen och Kvarndammen som både utgör vandringshinder för både upp- och nedvandrande fisk.

Norconsult har fått i uppdrag av Tyresåns vattenvårdsförbund att utreda förutsättningarna för en naturligare vattenregim och för att återställa de ursprungliga förutsättningarna för fiskvandring i nedre Tyresån med målsättningen att utreda vilka åtgärder som krävs för att vattenförekomsten ska nå miljö kvalitetsnormen God ekologisk status till 2021.

Utredningen har finansierats inom ramen för Tyresåsamarbetet med extra bidrag från Stockholm stad, Tyresö kommun, Haninge kommun, Stockholm Vatten och Avfall samt Landstingets miljöanslag.

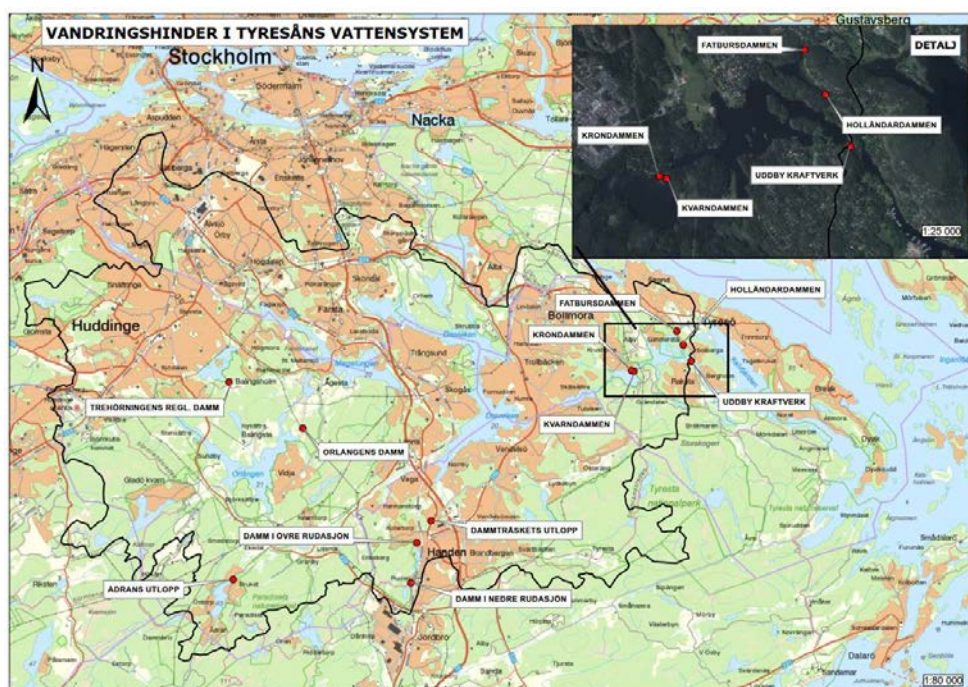
I rapporten redovisas flera alternativa åtgärdsförslag. Vid Uddby kraftverk utgörs dessa av, naturliknande fiskväg vid Fatbursdammen, anpassad reglering, fingaller samt avledare vid intagsdammen, uppsamling av ålyngel och avslutad drift. Vid Nyfors föreslås att vattenverksamheten avslutas genom att dämmande sektioner avlägsnas och ett naturligt sjöutlopp återställs. Vid Follbrinkströmmen föreslås att åfåran återställs genom biotopvård.

Alexander Segersäll
alexander.segersall@norconsult.com

Norconsult AB
 Affärsområde Energi
 Vattenbyggnad

2 REGIONALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Tyresåns vattensystem är det största sammanhängande systemet av sjöar och vattendrag i Stockholmsområdet. Avrinningsområdet är 251 km² stort och omfattar cirka 30 sjöar inom ett tätbefolkat område. Området är mycket tätortspåverkat och 47 % av avrinningsområdet är anlagda ytor av olika slag. Därefter kommer i storleksordning skog (40 %), jordbruksmark (5 %) samt sjöyta (6 %). Tyresåns avrinningsområde omfattar delar av kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm och Tyresö. Merparten av de över 250 000 invånarna bor i tätorter men det finns också ett flertal större fritidshusområden.

Figur 1. Översikt över Tyresåns avrinningsområde och dammbyggnader. SMHI 2016, Lantmäteriet 2016.

Vattnet rinner i huvudsak österut i lerfyllda sprickdalar med sjöbassänger. Från hållmarkerna och mossarna rinner det näringsfattiga vattnet genom moränavlagringar på bergssidorna. Från 60–70 meters höjd över havet faller bäckfåroarna snabbt till 19–20 meter, där de stora sjöarna följer efter varandra, med mycket liten höjdskillnad. De små höjdskillnader som en gång fanns har minskats genom sänkningar av trösklarna mellan sjöarna. Tyresåns vatten rinner ut till Östersjön via först den trösklade havsviken Kalvfjärden och därefter den mer öppna Gränöfjärden. Medelvattenföringen (MQ) i Tyresåns utlopp är ca 1.8 m³/s enligt SMHI.

Tyresåns vatten har på flera sätt påverkats av mänskliga aktiviteter under en mycket lång tid. De strömmande vattnen nyttjades redan tidigt av de många tvätterierna som haft verksamhet längs vattendragen. Sedan 1400-talet har vattendragets forsar och fall använts för kraftproduktion till kvarnar och industrier. De fördämningar som finns kvar påverkar djur och växters möjligheter att röra sig eller transporteras genom vattensystemet. Exempel på nyare hinder är dåligt lagda vägtrummor som kan försvåra för fisk, däggdjur och vattenknutna insekter att passera. Dessutom har sjöar sänkts, våtmarker dikats ut och vattendrag grävts om. Under senare tid har vattnet påverkats av bl.a. förtätad bebyggelse och ökande biltrafik.

Tyresåns vatten har idag på många sätt en stor betydelse för befolkningen. Tillgången till sjöar och vattendrag ger goda förutsättningar för rekreation och rörligt friluftsliv och används flitigt för bad, fiske, vandringar längs stränder, kanotning och långfärdsskridskoåkning. Stora områden är av riksintresse för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv och ungefär en tredjedel av avrinningsområdet är även skyddat som naturreservat och nationalpark. Flera områden i anslutning till vattnet har stora kulturhistoriska värden.

Figur 2. Tyresåns vattenförekomst (röd linje) med bland andra dammarna vid Fatburen, Uddby och Nyfors. Källa Vattenmyndigheten 2017.

I sjösystemet finns en övergödningsproblematik som historiskt framför allt har orsakats av bristande avloppsrening. Från 1970-talet och framåt har allt spillvatten från den samlade bebyggelsen istället avletts till Henriksdals avloppsreningsverk med en effektivare rening men då var redan flera sjöar kraftigt påverkade av övergödning. Insatser för att minska belastningen har genomförts men näringsnivåerna

är fortfarande höga i flera av sjöarna på grund av bl.a. internbelastning av fosfor från sedimenten. Jord- och skogsbruket inom avrinningsområdet står endast för en mindre del av näringstillförseln till vattensystemet.

Några av de högst belägna sjöarna var tidigare försurningskänsliga och kalkades. Försurningssituationen har dock förbättrats under de senaste tio åren så att kalkningen av Tyresåns sjöar har kunnat avslutas.

De sex kommunerna ingår i samverkansprojektet ”Tyresåsamarbetet”, som inleddes 1993, med syftet att bevara och utveckla områdets höga naturvärden. Tyresåns vattenvårdsförbund bildades 2008. De enskilda kommunerna utför konkreta åtgärder medan samarbetet tar fram underlag, åtgärdsförslag och informerar om Tyresån.

2.1 HÖJDSYSTEM

Där inget annat anges redovisas höjder i RH 2000.

RH 00	RH 2000
0	+0.52

2.2 TYRESÅN

Vattendraget Tyresån, mellan sjön Drevviken och havet vid Kalvfjärden, rinner genom Tyresö och Haninge kommuner, är knappt 8 km långt. Från Drevviken rinner den först via Gudöå ner till Långsjön och sedan via Gammalströmmen ner till Tyresö-Flaten. Från Tyresö-Flaten delar vattendraget först upp sig i två fåror i Nyfors, där sjön även regleras, och rinner sedan via den korta Wättingeströmmen ner till Albysjön. Ursprungligen rann sannolikt allt vatten via Fatburen och Follbrinksströmmen ner till havet men sedan lång tid finns idag även ytterligare ett utflöde till havet via kraftverket i Uddby kvarn. Vid båda utloppen finns idag dammar som regleras för kraftverket i Uddby. Från Fatburen rinner vattendraget via den naturliga fåran Follbrinksströmmen ner till Fiskarsundet i Kalvfjärden och från Albysjön rinner vattnet via en tub till kraftverket i Uddby och sedan via en kanal ut i Uddbyviken i Kalvfjärden.

Den stora befolkningstätheten i Tyresåns avrinningsområde leder till att en stor andel av vattendragen och sjöarnas stränder är fysiskt påverkade på olika sätt. Förutom att det finns ett antal vandringshinder i vattendraget är det bitvis även påverkat av rensningar. Vid åns utlopp till havet finns ett av länets två vattenkraftverk där ca

90 % av Tyresåns vattenflöde idag passerar genom kraftverkets turbiner. För kraftverkets behov är de nedre delarna av sjösystemet reglerat.

I anslutning till dammarna finns kulturlämningar som klassas som ”Övrig kulturhistorisk lämning”. Follbrinksströmmens lopp nedan Fatbursdammen hör till Tyresö slottspark där slottsparken på åns högra sida utgör ett riksintresse för kulturmiljövård. Området förvaltas sedan 1930 av Nordiska museet.

2.3 HISTORIK

Tyresåns strömmande vatten har sedan medeltiden utnyttjats som kraftkälla. Både vid utlopp till havet vid Fatburen och Albysjöns liksom vid Nyfors har människan under lång tid på olika sätt nyttjat fallhöjden och vattenkraften till att driva först kvarnar, kopparhammare och stålbruk samt på senare tid för att producera elström.

UDDBY KVARN

I rapporten Tyresåprojektet - Dammar, trösklar och andra vattenföretag inom Tyresåns avrinningsområde, 2002, anges att fåran i Uddby grävdes och sprängdes mellan år 1409 och 1424.

Det finns skriftliga belägg för att det fanns en kvarn vid Uddby redan år 1409. Det finns också forskare som hävdar att fåran vid Uddby skapats genom ett mänskligt ingrepp. Men med tanke på att detta i så fall måste ha skett redan innan 1409 och dessa forskare inte angivit några belägg för att så verkligen skulle vara fallet förefaller det tveksamt (Jan-Bertil Schnell och Tyresö kommun, Tre strömmar – Industrihistoria i Tyresö, 2009).

Enligt rapport Solberga/del av Raksta – Kulturmiljöunderlag inför detaljplaneläggning, Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland, 2008:31, omnämns Uddby kvarn redan 1494 så det har sedan lång tid funnits anläggningar vid Uddby för utnyttjande av vattenkraften i fallsträckan nedströms Albysjön. Under senare delen av 1800-talet bl.a. en av Stockholmsområdets största mjölkvarnar, vilken förstördes genom brand 1895. Efter branden byggdes ett vattenkraftverk på platsen.

År 1982 köpte Vattenfall Uddby kraftverk och lät rusta upp anläggningen som återinvigdes 1983. Innan dess hade kraftverket stått stilla en längre tid på grund av haveri. (Källa: Domsbilaga 1 till vattendom DVA 59, 1990-06-01)

Figur 3. Uddby kvarn på Ägomätningsskarta från år 1796. Lantmäteriet 2016.

FATBURSDAMMEN OCH FOLLBRINKSSTRÖMMEN

Fatburens utlopp ligger i den norra delen av sjön där den rinner ner till Follbrinksströmmen som mynnar i Kalvfjärden. Vid utloppet ligger Fatburens regleringsdamm. Redan under medeltiden uppfördes en kvarn vid Fatburens utlopp till Kalvfjärden. Det var dock först på 1600-talet som Follbrinksströmmen utnyttjades för vattenkraft i större skala. På platsen har det bl.a. funnits mjölkvarn, såg, kopparhammare, klädesmakeri, oljebruk för framställning av vegetabilisk olja och ett stålbruk. Den sista verksamheten som nyttjade vattnet vid fallet var en kombinerad såg- och mjölkvarn som drevs fram till 1940.

HOLLÄNDARDAMMEN

Holländardammen byggdes för att hålla vattennivån i Albysjön. Eftersom både Albysjön och Fatburen har dammar som reglerar utflödet och Holländardammen numera delvis är uttriven råder i princip samma vattenstånd i de båda sjöarna. Vid Holländardammen finns ingen pegel eftersom dammen saknar reglerande funktion.

Figur 4. Fatburen och Follbrinksströmmen på Ägomätningsskarta från 1796. Lantmäteriet 2016.

NYFORS-WÄTTINGESTRÖMMEN

Vid Nyfors ligger Tyresö-Flatens utlopp. De två grenarna bildar en ca 100 m långa fallsträcka kallad Wättingeströmmen. Vid normalvattenstånd är det en höjdskillnad på 5,3 m mellan sjöarna. Dammen i den västra grenen kallades Krondammen och dammen i den östra grenen kallades Kvarndammen. Vid Nyfors, tidigare även kallat Wättinge, fanns på 1500-talet en hammarsmedja som under 1550-talet kompletterades med en krutkvarn och något senare även en såg. I nära hundra år var Wättinge tillsammans med Nacka krutkvarn huvudproducent av krut till kronan. Under 1600-talets första hälft och sedan under 1700-talet fanns en kopparhammare och en sämskmakarvalk kvar vid Wättinge.

Figur 5. Nyfors på Ägomätningsskarta från 1796. Lantmäteriet 2016

Hammaren ersattes senare av ett pappersbruk som i sin tur ersattes med en såg, en kvarn och ett Valsverk 1870. I samband med det skedde troligen omfattande sänkingsföretag av sjöarna Flaten, Långsjön, Drevviken, Magelungen och f.d. Brännkyrksjön. Det finns uppgifter om att den ursprungliga fallhöjden vid Nyfors nära sju meter. Den nuvarande nivåskillnaden mellan Tyresö-Flaten och Albysjön är 5,3 m vilket torde innebära att sjön har sänkts ca 1,5 m. Vid kvarnen och sämskmakarkvalken upphörde verksamheten i början av 1900-talet. Sågen fanns kvar till 1935. En horisontell järndubb inslagen i berget på höjden +19,52 m vid Krondammen utmärker dämningsträtten.

2.4 GÄLLANDE TILLSTÅND

Uddby kraftverk, Holländaredammen och Fatbursdammen lagligförklarades i sina befintliga utföranden genom vattendom VA 69/87 1990. Fatbursdammen vid Follbrinksströmmen och dammarna vid Uddby kraftstation regleras av Uddby kraft AB för småskalig vattenkraftsproduktion, enligt vattendomen.

UDDBY KVARN

Enligt dom av Stockholm tingsrätt daterad 1970-11-04 anges att dämningensgränsen för Albysjön är +14.3 (+13.78 RH00).

Enligt dom av Stockholm tingsrätt daterad 1990-06-01 anges att dämningensgränsen för Albysjön fortfarande är 14.3 (+13.78 RH00). Sänkningsgränsen fastställs till +13.97 (+13.45 RH00). Vid ostörda förhållanden ska vattennivån i Albysjön inte understiga +14.07 (+13.55 RH00).

Minimiflödet i Follbrinksströmmen fastställs till lägst 200 l/s under september och oktober och under övrig tid lägst 150 l/s om tillrinningen uppgår till nämnda värden. Vid lägre tillrinningar skall dessa framläppas. Inga alternativa, för nivån i sjön, bestämmande trösklar finns.

NYFORS

Enligt dom av Stockholm tingsrätt daterad 1970-11-04 anges att dämningensgränsen för Tyresö-Flaten är +20.04 (+19.52 RH00). Enligt damminventeringsprotokollet är sänkningsgränsen +18.75 (+18.23 RH00).

Dammanläggningarna i Nyfors saknar tillstånd. Tyresö kommun som idag är ansvarig för att underhåll och reglering av dammanläggningarna upprättade en instruktion för skötseln av dammluckor i Fatburen, Albysjön och Tyresö-Flaten år 1984. Tappningsmetodikerna syftar till att kommunen enligt avtal ska försöka ge kraftverket vid Uddby så mycket vatten som möjligt samtidigt som inte dämningensgränsen Albysjön och Fatburen inte överskrids.

2.5 VANDRINGSHINDER

Vandringshinder är tillsammans med morfologiska förändringar det största problemet i åtgärdsområdet med avseende på förändringar av fysiska habitat (figur 6). Vandringsmöjlighet för fiskarter som havsöring, ål och flodnejonöga från Kalvfjärden och upp i Tyresåns avrinningsområde är helt avskuren. Även flera av de mindre sjöarna är isolerade vilket sannolikt påverkar bl.a. fiskebestånden.

I nedre Tyresån finns fyra huvudsakliga artificiella vandringshinder; Fatbursdammen vid Follbrinksströmmen, intagsdammen vid Uddby kraftverk samt Kronddammen och Kvarndammen vid Nyfors. De två förstnämnda regleras av Uddby kraft AB för småskalig vattenkraftsproduktion, enligt vattendom VA 69/87 1990, medan

dammarna vid Nyfors ägs av Tyresö kommun. Även andra vattendrag i avrinningsområdet är påverkade av fragmentering i form av dammar och felaktigt placerade eller onödigt långa vägtrummor.

Figur 6. Tyresås vattenförekomst (röd linje) med bland andra dammarna vid Fatburen, Uddby och Nyfors (blå stjärnor). Källa Vattenmyndigheten 2017.

2.6 HYDROLOGI

Beräknade karakteristiska flöden vid Albysjöns utlopp är enligt SMHI:

Tabell 1: Hydrologiskt dimensioneringsunderlag för utloppet av Albysjön år 1981-2010 (SMHI 2016)	
Högsta högvattenföring (HQ50)	9.0
Medelhögvattenföring (MHQ)	4.9
Medelvattenföring (MQ)	1.7
Medellågvattenföring (MLQ)	0.35

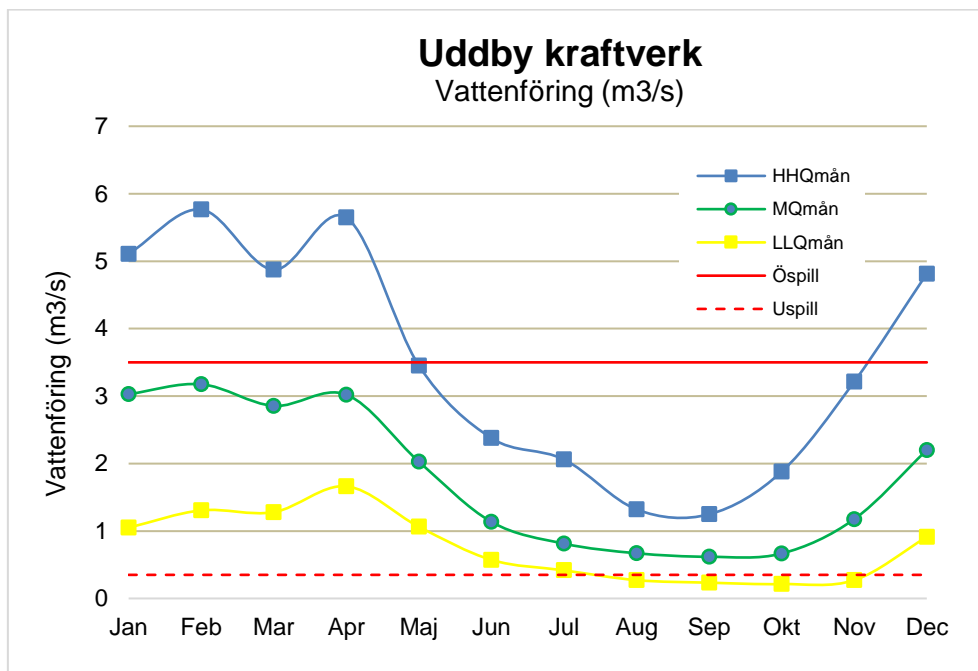
ALBYSJÖN, FATBUREN OCH FOLLBRINKSTRÖMMEN

Gällande tillstånd för Uddby kraftverk anges att dämmningsgränsen för Albysjön fortfarande är +14.30 (+13.78 RH00) och sänkingsgränsen +13.97 (+13.45 RH00). Vid ostörda förhållanden ska vattennivån i Albysjön inte understiga +14.07(+13.55 RH00). Därmed är den tillåtna regleringsamplituden för Albysjön (och i praktiken även för Fatburen) under normala förhållanden 0.23 m. Vid natur-

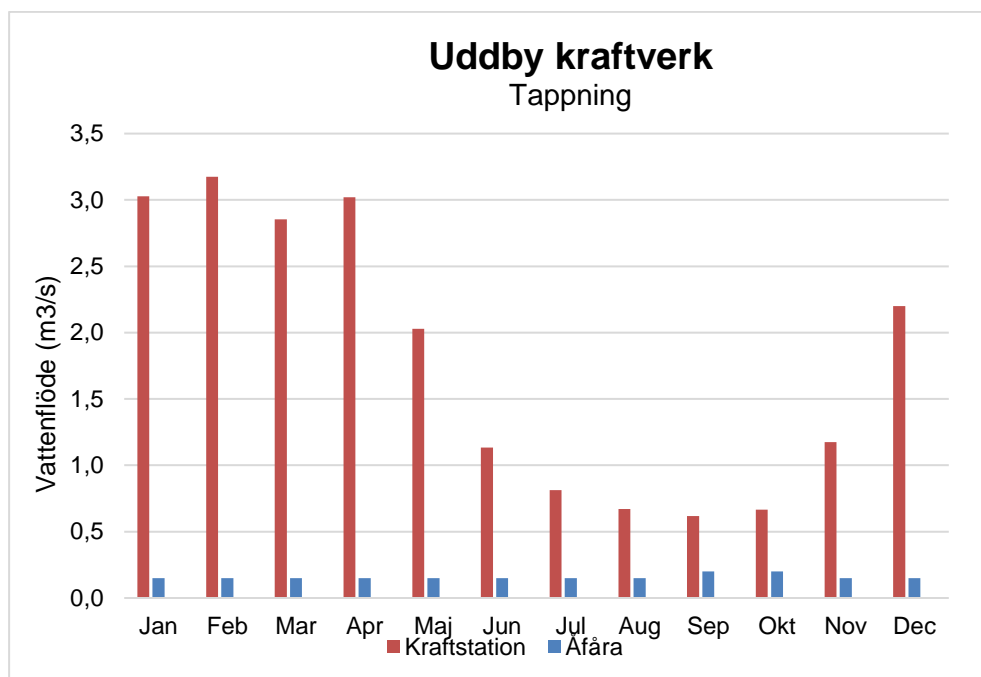
liga sjöutlopp i vattensystem med motsvarande hydrologiska förutsättningar varierar vattennivån med tillrinningen och skillnaden mellan vattennivån vid låg- och högflöden är normalt betydligt större.

Minimitappningen i Follbrinksströmmen är 200 l/s under september och oktober och 150 l/s under övrig tid. Vid lägre tillrinningar skall dessa framsläppas. Men på grund av läckage är det svårt att säkerställa att tillrinningen spills vid låga flöden.

Uddby kraftverk har en hög slukförmåga som motsvarar ungefär det dubbla värdet av medelvattenföringen. Det betyder att undantaget minimitappningen spills under normala förhållanden inget extra vatten i Follbrinksströmmen. Minimitappningen i Follbrinksströmmen utgör mellan 5–32 % av medelvattenflödet per månad. Basflödet i Follbrinksströmmen har beräknats till 1.4–1.7 m³/s. En minimitappning som understiger basflödet resulterar i att akvatiska ekosystem utsätts för stress, omkringliggande landområden dräneras och grundvattnet sänks. Därför rekommenderas att minimitappning aldrig ska understiga basflödet (Havs- och vattenmyndigheten 2015). Som ett förenklat mått på basflödet anges ett värde strax över medellågvattenföringen, MLQ, som för Follbrinksströmmen är betydligt lägre och motsvarar ett flöde om ca 400 l/s.

Figur 7. Beräknad vattenföring i Albysjöns utlopp i relation till slukförmåga och drivvattenföring vid Uddby kraftverk där HHQ = högsta månadsmedelvattenföring, MQ = månadsmedelvattenföring, LLQ = lägsta månadsmedelvattenföring. (SMHI 2016)

Figur 8. Tappning vid Uddby kraftverk. Vattenflödet som tappas genom kraftverket mynnar i Uddbyviken och flödet som spills i Follbrinkströmmen.

Figur 9. Vid platsbesöket 26 oktober 2016 uppgick flödet till ca 100 l/s. Flödet var så pass lågt att vattendjupet vid åns branta passage hindrades både upp och nedvandrande fisk.

TYRESÖ-FLATEN, WÄTTINGESTRÖMMEN

Tappningsmetodikerna vid Nyfors syftar till att kommunen enligt avtal ska försöka ge kraftverket vid Uddby så mycket vatten som möjligt samtidigt som inte dämningensgränsen Albysjön och Fatburen ska överskridas. Idag regleras dammarna i sjön Tyresö-Flaten enligt följande:

1. Vid vattennivå +19.52 m (+19,00 RH00) och däröver skall samtliga luckor vara öppnade i Kvarndammen och i Krondammen.
2. Vid vattennivå under +19.52 m (+19,00 RH00) skall endast kvarndammens luckor vara öppnade.
3. Vid sjunkande vattennivå enligt punkt 2 ovan, minskas tappningen vid Kvarndammen så att en så jämn nivå är möjlig hålls omkring +19.52 m (+19,00 RH00).

Regleringen innebär kraftiga flödesförändringar i samband med att vattenståndet i sjön passerar gränsen +19.52. När vattenståndet stiger över +19.59 resulterar nuvarande tappningsstrategi i en onaturligt kraftig flödesökning i Wättingeströmmen. Och tvärtom när flödet understiger nivå +19.59 resulterar nuvarande tappningsstrategi i en onaturligt kraftig flödesminskning i Wättingeströmmen.

För Uddby kraftverk innebär de kraftigt förändrade flödesförändringarna i kombination med en relativt låg regleringsamplitud sannolikt ett ökat spill med energiförlust som resultat och även ökade driftkostnader i samband med att den plötsliga flödesökningen måste hanteras genom manuell reglering av Fatbursdammen.

Nuvarande tappningsregim innebär även en negativ påverkan på naturvärdena i Wättingeströmmen på grund av snabba flödesförändringar. För sjön Tyresö-Flaten bedöms nuvarande reglering inte innebära en större påverkan på grund av att den stora sjöytan buffrar bort effekterna av de kraftiga flödesförändringar som uppstår i samband med reglering enligt nuvarande tappningsstrategi.

2.7 NATURVÄRDEN I VATTEN

FOLLBRINKSSTRÖMMEN

Två lokaler i Follbrinksströmmen har elfiskats. Öring, mört, abborre och löja dominerade i fångsterna men även ål, gädda, gers, björkna, sutare och signalkräfta påträffades. Relativt bra tätheter av olika årsklasser av öring påträffades vid de olika provfisketillfällena men totalt sett är dataunderlaget mycket litet och tillförlitligheten därför begränsad. Med tanke på att det dessutom finns flera vandringshinder i vattenförekomsten indikerar att statusen för fiskfaunan mycket osäker. Variationen

av tätheterna varierade kraftigt mellan olika år vilket kan indikera påverkan av nuvarande reglering.

Även bottenfaunan i Follbrinksströmmen har inventerats vid ett par tillfällen. År 1987 påträffades 31 arter vilket man då bedömde vara förhållandevis få med tanke på den mycket gynnsamma biotopen. Karaktärsarter var direkt föroreningsgynnade arter som sötvattensgråsugga och igeln *Helobdella stagnalis* m.fl. Flera arter som visar att vattnet inte är försurningsskadat påträffades. Även 2012 påträffades förvånansvärt få arter och vissa djurgrupper saknades helt. Utifrån bottenfaunans sammansättning klassades lokalen 2012 som obetydligt försurningspåverkad och måttligt föroreningspåverkad med allmänna naturvärden.

Kiselalger undersöktes 2012 och visade tydligt på bra näringsförhållanden och låg organisk påverkan och låg surhet.

NYFORS

Vid Nyfors har en lokal elfiskats vid två tillfällen. Här dominerar mört och löja förutom att även abborre, björkna, lake och obestämd kräfta påträffats. Inga andra undersökningar har påträffats.

ÖVRIGA DELAR AV VATTENFÖREKOMSTEN

För övrigt undersöktes bottenfauna på några ytterligare lokaler inom vattenförekomsten under 1987. Sammanfattningsvis kan man säga att bottenfaunans sammansättning på dessa lokaler var ganska normal. Ingen försurningspåverkan kunde konstateras och endast måttligt föroreningspåverkan.

Sjöprovfisken har utförts av Länsstyrelsen i Drevviken 1997 och inom ramen för ett skolarbete i Albysjön 2003. Drevviken är en övergödd näringsrik sjö med en art- och individrik fiskfauna. Cypriniderna (karpfiskar) dominerar totalt sett och av de totalt 11 arterna fisk som påträffades var abborre, björkna, braxen, gös och mört vanligast. Även nors påträffades i mindre mängd. Lake ska finnas i sjön men fångades inte i provfiskenäten. Gösen, som är inplanterad i sjön, förefaller ha både god överlevnad och reproduktion och finns nu i alla storleksklasser. De fiskar som fångades hade låg medelvikt och medellängd vilket ofta är fallet då populationerna begränsas av konkurrens och predation. Fisket som gjordes som skolarbete var mindre omfattande men visade på samma bild av fisksamhället.

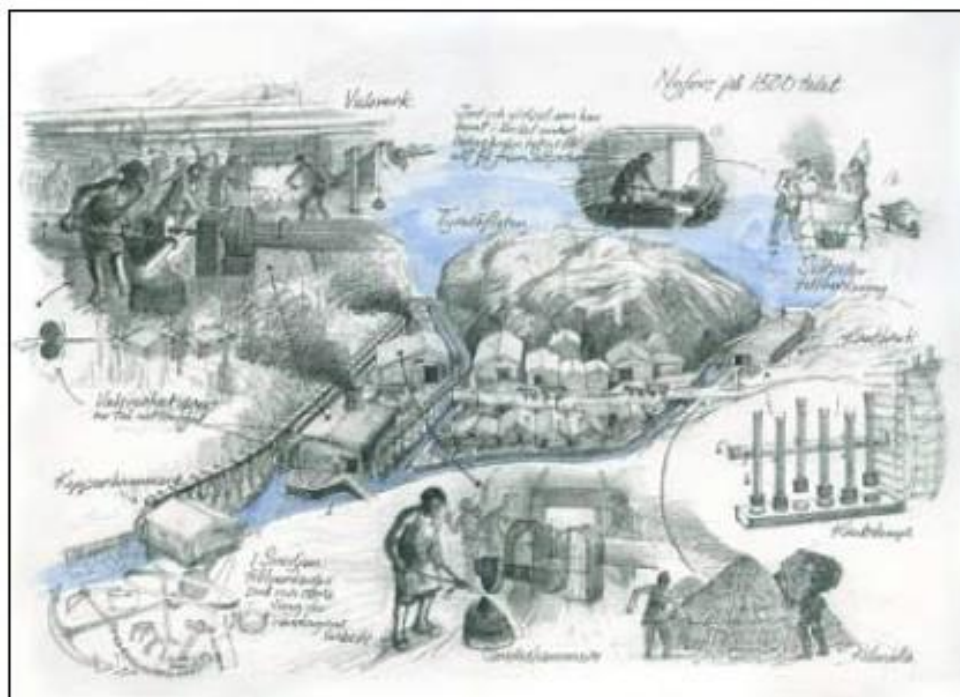
2004 genomförde Nordiska riksmuseet en inventering av stormusslor i Albysjön. Allmän dammussla dominerade individmässigt på de undersökta lokalerna men även enstaka exemplar av den sällsynta, nationellt och internationellt rödlistade

Flat dammussla påträffades. Endast skalrester av den ganska sällsynta Stora dammusslan observerades på en lokal (Inventering av stormusslor i Albysjön, Tyresö kommun, Naturhistoriska Riksmuseet, 2004). Historiska skalbelägg på Naturhistoriska riksmuseet visar att det även har funnits både allmän och spetsig målarmussla i sjön på 1930-talet men ingen av dessa påträffades 2004. Det finns även historiska skalbelägg från 1800-talet och dessutom fynd från Åvaån 1975 som visar att det har funnits flodpärlmussla i vattensystemet tidigare. Inga återfynd gjordes dock vid inventeringar under 2000-talet.

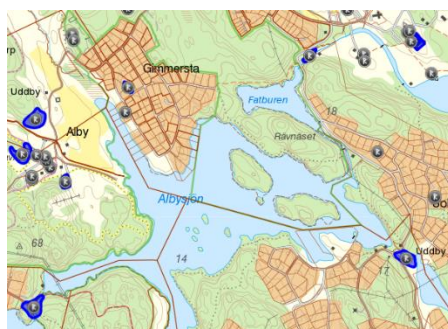
2.8 KULTUR

Tyresös goda tillgång till vatten gav förutsättningar för anläggandet av industrier i äldre tid. Kvarnverksamhet nämns redan i dokument från 1409 vid, eller åtminstone i samma vattensystem som Wättinge ström (nuvarande Nyfors). År 1471 omnämns både Follbrinks- och Wättinge kvarnar. Uddby kvarn nämns år 1494. Det äldsta belägget för industriell verksamhet är från år 1544 då en hammarsmedja omtalas vid Wättinge ström som då smidde plåtar och stångjärn. Uddbyfallet är inget naturligt fall utan är skapat av mänsklig kraft.

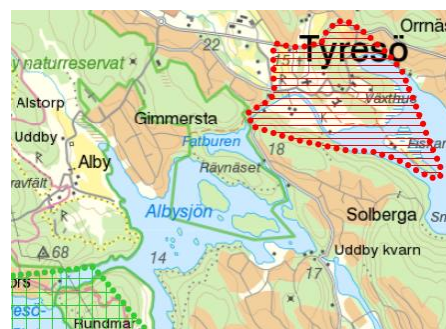
Enligt utredningen ”Nyfors - Kulturmiljöunderlag till ny detaljplan, Nyfors, Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland” (Rapport 2012:5) är det av stor vikt att kulturmiljön bevaras som en sammanhängande enhet eftersom det skapar förutsättningar för att förstå betydelsen av de olika enskilda lämningarna i området. Motsatsen leder till en fragmentering av kulturmiljön vilket också väsentligt skulle sänka både de upplevelsemässiga och kunskapsmässiga värdena. Element så som t.ex. stensatta strömfåror, dammluckor och husgrunder mm bör bevaras.

Figur 10. Illustration av hur det kan ha sett ut i Nyfors omkring 1500-talet. Teckning av David Bracken, Tyresö. (Från Stockholms länsmuseum, Rapport 2012:5)

Figur 11. Kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar (Riksantikvarieämbetets webbtjänst Fornsök 2016).

Figur 12. Område av riksintresse för kulturmiljövärd (Länsstyrelsens WebbGIS, 2016)

2.9 MILJÖKVALITETSNORM

Tyresåns huvudavrinningsområde består av totalt tio ytvattenförekomster inom ramen för arbetet med EU:s ramdirektiv för vatten. Sju av dessa utgörs av sjöarna Drevviken, Magelungen, Orlången, Flaten, Bylsjön, Kvarnsjön Lissma respektive Övre Rudasjön och tre av vattendragssträckorna Tyresån, Tyresån-Forsån respektive Tyresån-Norrån. Den nedersta vattenförekomsten, Tyresån SE656944-164051, mynnar ut i Kalvfjärden.

Varje ytvattenförekomst har fått en miljökvalitetsnorm (MKN). Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt. Vissa undantag kan dock ges. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs, bland annat genom beslut enligt miljöbalken vid t.ex. tillsyn och prövning samt via plan- och bygglagen.

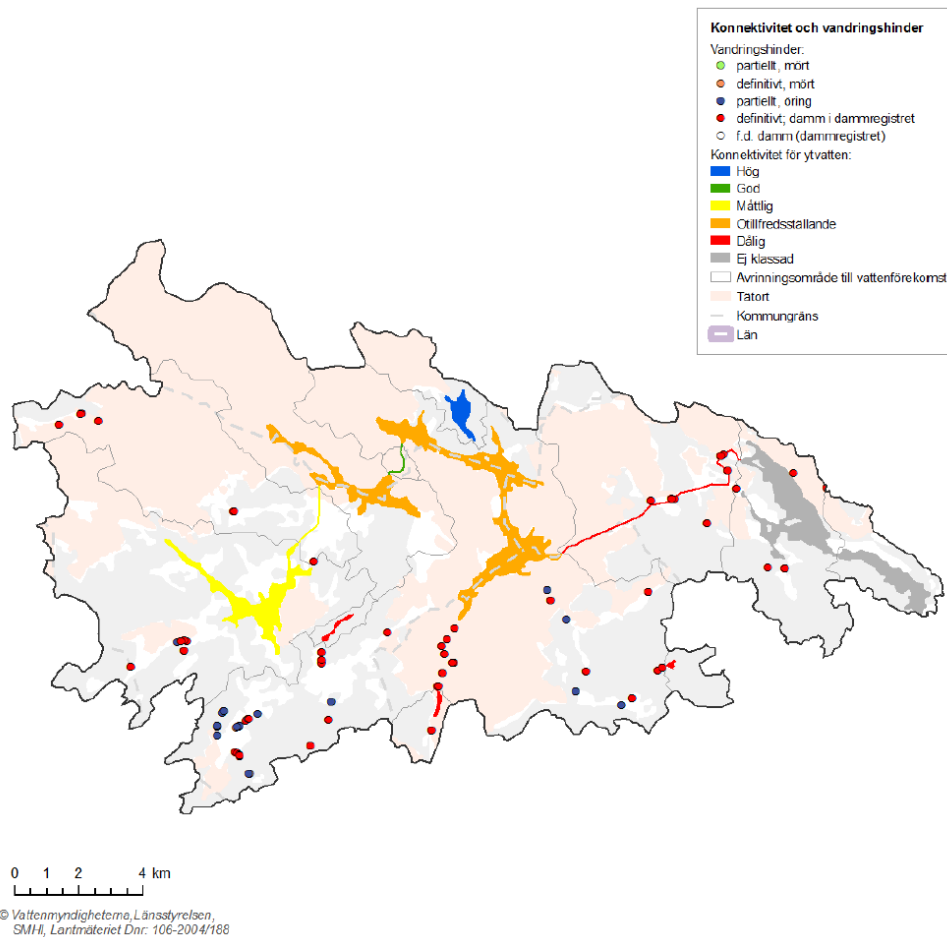
STATUSBEDÖMNINGAR ENLIGT VISS

Ytvattenförekomsten Tyresån SE656944-164051 tillhör vattenkategorin vattendrag och mynnar ut i Kalvfjärden. Sträckan präglas av koncentrerad fallhöjd och rikligt med kulturmiljölämningar. 2016-12-21 fastställdes statusen för ytvattenförekomsten Tyresån SE656944-164051 (som förutom själva vattendraget även består av sjöarna Långsjön, Tyresö-Flaten, Albysjön och Fatburen) av Vattenmyndigheten till ”*Otillfredsställande ekologisk status*”. Miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten fastställdes till ”*God ekologisk status med tidsfrist till 2021*” (4 kap 9 § vattenförvaltningsförordningen och 3 kap 1 § andra stycket NFS 2008:1).

Bedömningen är att det är ekonomiskt orimligt och/eller tekniskt omöjligt att vidta de åtgärder som skulle behövas för att uppnå god ekologisk status fram till 2015 men samtidigt att om alla möjliga och rimliga åtgärder vidtas så skulle god ekologisk status kunna uppnås till 2021. I vattenförekomsten har kontinuitetsförändringar konstaterats vara en orsak till att god ekologisk status var i riskzonen att inte nås till 2015. För att avgöra vilka åtgärder som krävs för att skapa hydromorfologiska förutsättningar för att uppnå god ekologisk status bedömde man att ytterligare utredning krävdes. Vattenförekomsten omfattas därför av ett generellt undantag, i form av tidsfrist till 2021, från miljökvalitetsnormen att uppnå god ekologisk status.

Dataunderlaget är mycket begränsat men varken bottenfaunan eller fisken uppnår *God ekologisk status* i Nedre Tyresån som totalt sett bedöms ha *Dålig ekologisk status* främst på grund av kontinuitetsförändringar. De vandringshinder i form av dammar som finns i vattenförekomsten leder till att parametern *Konnektivitet i upp- och nedströms riktning i vattendraget* är starkt påverkad. Bedömningen grundas på analyser av data om vandringsbarhet för mört och öring vid vandringshinder. I vattendraget finns totalt 7 vandringshinder för stark- eller svagsimmande fiskarter. Statusbedömningen för kvalitetsfaktorn *Konnektivitet* blir *Dålig*. Förutom dam-

marna har ytterligare vandringshinder identifierats i form av ett antal felaktigt placerade eller onödigt långa vägtrummor (Biotopkartering 2012 utförd av Huskvarna Ekologi på uppdrag av Tyresåns VVF).

Figur 13. Status avseende konnektivitet i sjöar och vattendrag med dammar och andra vandringshinder Källa: Bild från Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden – samrådsmaterial, Vattenmyndigheten.

Den gällande övergripande statusbedömningen av *Hydrologisk regim i vattendraget* är att den kvalitetsfaktorn har *Hög ekologisk status*. Bedömningen av delparametern *Specifik flödesenergi i vattendraget* är gjord genom digitalisering av markavvattningsföretag och fjärranalyser. Av vattenförekomstens längd bedöms högst 5 % ligga inom ett markavvattningsföretag vilket gör att parametern klassificeras som *Hög*. Statusen för vattenförekomsten kopplat till delparametrarna *Volymavvikelse i vattendrag* respektive *Flödets förändringstakt i vattendraget* klassificeras båda också som *Hög*. Karaktäriseringen, som har utförts av SMHI, bygger på mo-

dellberäknade data från S-HYPE. Vid beräkning av parametrarna används dygnsvärden för total modellberäknad vattenföring och total naturlig vattenföring för perioden 1981–2010. S-HYPE beskriver i grova drag årsregleringen av vatten i landets större magasin. Information om korttidsreglering såsom vecko-, dygns- och timreglering beskrivs ej av modellen. Den statusbedömning som framgår i VISS bygger alltså till stor del på modellering och gäller som ett samlat värde för hela vattenförekomsten. Denna klassning påverkas i liten grad av kunskap om de faktiska förhållandena på kortare delsträckor inom vattenförekomsten.

Även kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd i vattendraget* klassificeras till *Hög* status. Kvalitetsfaktorn byggs upp av delparametrarna *Vattendragsfårans form*, *Vattendragets planform*, *Vattendragsfårans bottensubstrat*, *Död ved i vattendrag*, *Strukturer i vattendraget* och *Vattendragsfårans kanter*. Alla dessa parametrar, utom död ved som ej är klassad, har satts till *Hög* status för vattenförekomsten. Bedömningen är gjord genom digitalisering av markavvattningsföretag och fjärranalyser.

Av vattenförekomstens längd bedöms högst 5 % ligga inom ett markavvattningsföretag. Vattenförekomsten är bedömd till *Måttlig* status för parametern *Vattendragets närområde* eftersom av närområdet utgörs av 29 % aktivt brukad mark och/eller anlagda ytor.

Data för bedömning har tagits fram genom nationella geografiska analyser av markanvändningen i vattenförekomstens närområde. Statusen för parametern *Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag* har satts till *God* eftersom svämplanet utgörs av 15 % aktivt brukad mark och/eller anlagda ytor. Data för bedömning har tagits fram genom nationella geografiska analyser av markanvändningen i vattenförekomstens närområde (Vattenmyndigheten - VISS).

HYDROMORFOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Konnektivitet

Konnektivitet är ett mått på möjligheten för vatten- och landlevande organismer med någon del av sin livscykel i vatten att förflytta sig upp- och nedströms i vattendraget eller längs grunda områden i sjöar. En konkret konsekvens av bristande konnektivitet blir att fiskar och andra vattenlevande arter inte längre kan röra sig fritt i vattensystemet. Konnektiviteten bedöms utifrån vilka fiskarter med vandringsbehov man hittar i vattenförekomsten i förhållande till vilka arter som borde finnas där. De flesta fiskarter har ett behov av att förflytta sig mellan olika vattenområden och kan behöva vandra mellan flera ytvattenförekomster under någon del av sin livscykel.

Tyresån SE656944-164051	Fastställt status 2009	Preliminär status 2016	Fastställt MKN 2009	Preliminär MKN 2016	Kvalitetsfaktorer	Parameter för Vattendrag	Aktuell status	Bedömd konsekvens av åtgärden
	Ottifredsställande ekologisk status	Dålig ekologisk status	God ekologisk status 2021	God ekologisk status 2021	Biologiska	Bottenfauna	ASPT DJ-indices MISA	GOD HÖG HÖG
					Kiselalger	IPS	GOD	Positiv-neutral
					Fisk	ACID VIX	GOD DÅLIG	Positiv-neutral Positiv
				Fysikalisk-kemiska	Allmänna förhållanden	Näringsämnen Försurning	MÅTTLIG HÖG	Neutral Neutral
					Särskilda förorenande ämnen	Icke syntetiska Syntetiska	EJ KLASSAD GOD	Neutral Neutral
				Hydromorfologiska	Konnektivitet	Konnektivitet upp- och nedströms Konnektivitet i sidled	DÅLIG EJ KLASSAD	Positiv Positiv
					Hydrologisk regim	Specifik flödesenergi Volymavvikelse Flödets förändringstakt	HÖG HÖG HÖG	Neutral Positiv Positiv
					Morfologiskt tillstånd	Vattenståndets förändringstakt Fårans form Planform Bottensubstrat Död ved Strukturer Fårans kanter Närområde Svämplan struktur	EJ KLASSAD HÖG HÖG HÖG EJ KLASSAD HÖG HÖG MÅTTLIG GOD	Positiv Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral Positiv-neutral
God kemisk ytvattenstatus	Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	God kemisk ytvattenstatus 2015	God kemisk ytvattenstatus Undantag - tidsfrist		ARBETSMATERIAL 2016: Undantag - Mindre stränga krav pga att förekomsten ej uppnår god kemisk ytvattenstatus vdg kvicksilver och kvicksilverföreningar samt bromerade difenyleter.		Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	Neutral

Figur 14. Fastställt respektive preliminär ny status och KMN för ytvattenförekomsten Tyresån SE656944-164051 inklusive aktuella statusbedömningar med bedömda effekter av föreslagna åtgärder för de enskilda parametrarna som i sin tur bygger upp kvalitetsfaktorerna.

I åtgärdsområdet finns flera vandringshinder i Tyresåns huvudfåra, mellan sjön Drevviken och Kalvfjärden. Vid Tyresåns utflöde till Kalvfjärden finns de första och definitiva vandringshindren i form av dammar både vid det naturliga utflödet från sjön Fatburen till Follbrinksströmmen liksom vid kraftverket vid Uddby.

Reglerdammarna vid Nyfors mellan sjön Tyresö-Flaten och Albysjön hindrar både upp- och nedvandrande fisk.

Vattenförekomsterna Bylsjön, Övre Rudasjön och Kvarnsjön, högre upp i avrinningsområdet, är isolerade p.g.a. vandringshinder. Förutom dessa dammar finns några ytterligare vandringshinder vilket gör att vattenförekomsten endast uppnår Dålig status vad det gäller Konnektivitet.

Figur 15. Dammen vid Fatburens utlopp till Follbrinksströmmen. Norconsult 2016.

Figur 16. Krondammen vid Nyfors. Norconsult 2016.

Figur 17. Kvarndammen vid Nyfors. Norconsult 2016.

Vandrande fisk följer det dominerande flödet. Fatbursdammen, belägen överst i Tyresåns nedersta strömsträcka, Follbrinkströmmen, presenteras ofta som det första vandringshindret för uppvandrande fisk från Östersjön. Men på grund av att det dominerande flödet tappas genom Uddby kraftverk kommer de flesta, både upp- och nedvandrande, fiskar att ansamlas vid kraftverkets in- och utloppskanal. För Östersjöns strömlekande fiskarter som öring, id, sik, siklöja, flodnejonöga, färna, benlöja innebär det att de hindras från att nå sina ursprungliga lekområden i Follbrinkströmmen.

Eftersom konnektivitet bedöms utifrån vilka fiskarter med vandringsbehov man hittar i vattenförekomsten i förhållande till vilka arter som borde finnas där behöver de naturliga förutsättningarna för fiskvandring utvärderas men även vilka olika vattmiljöer som finns i vattensystemet. För de arter som bedömts kunna passera bör

tillgång till lämpliga lek- uppväxt och födohabitat upp- respektive nedströms vandringshindret utvärderas. Övre delen av Follbrinksströmmen är så brant att den sannolikt alltid har utgjort ett svårt vandringshinder för uppvandring av alla naturligt förekommande fiskarter. Sannolikt har endast starksimmande arter som öring och ål kunnat passera vid lämpliga förhållanden. Tidigare vattenverksamheter i området har gjort att fiskvandringen ytterligare försvårats genom att åfåran rensats på sten och större block och dessutom lett till att åfåran kanaliserats och dess dragning förändrats. Sammantaget innebär det att de befintliga förutsättningarna för fiskvandring i den övre delen av Follbrinkströmmen idag är mycket begränsade.

I avrinningsområdet finns flera stora och näringsrika sjöar som bedöms utgöra mycket lämpliga uppväxt- och födohabitat för ål. Därmed finns förutsättningarna för en betydande ålproduktion. För laxartad fisk förefaller tillgången till lämpliga habitat (lek- och uppväxt) vara mer begränsad. Korta strömsträckor och stora näringsrika sjöar innebär en begränsad produktion samtidigt som risken för predation är hög. Det bör understrykas att dessa bedömningar är preliminära och för att utvärdera förutsättningarna för en etablering av en livskraftig population av havsvandrande öring längre upp i systemet krävs en produktionsmodell.

Vid fortsatt drift av kraftverket är därför den preliminära bedömningen att åtgärder för ökad konnektivitet bör fokusera på att möjliggöra fiskvandring förbi Uddby kraftverk för ål samt tillgängliggöra Follbrinkströmmen för uppvandrande fisk från Östersjön för att statusen gällande konnektivitet ska kunna ändras till God.

Genom att helt undanröja vandringshindren vid Fatburen och vid Nyfors återställs förutsättningarna för fiskvandring till referensförhållandena inom vattenförekomsten och till stora delar av det övriga vattensystemet. Det innebär i synnerhet att man, främst genom en naturlig vattenregim där det dominerande flödet kommer från åns utlopp, öppnar upp den så viktiga kontakten mellan Tyresån och Östersjön vilket kommer att ge stora ekologiska förbättringar. Genom att återställa möjligheten för dessa starksimmande fiskarter att passera genom Follbrinksströmmen och säkerställa att i princip alla förekommande fiskarter att passera vid Nyfors återställs förutsättningarna för fiskvandring i vattenförekomsten och statusen gällande konnektivitet bedöms därmed kunna ändras till God.

Hydrologisk regim

Hydrologisk regim i vattendrag är vattenförekomstens tillstånd med avseende på flödesvolym, flödesdynamik och tillgänglig flödesenergi. Flödesvolymen bestämmer de akvatiska habitatens utbredning och var vattenlevande organismerna kan leva. Flödesdynamiken beskriver variationen i vattnets flöde över tiden med låg-,

medel- och högvattenförling. Flödesenergin är kraften i det flödande vattnet som påverkar morfologin i vattendraget och därmed skapar olika livsmiljöer.

För delparametrarna volymsavvikelse, flödets förändringstakt, vattenståndets förändringstakt och specifik flödesenergi bygger klassificeringarna på dygnsvärden av vattenförling för vattendrag respektive vattenstånd för sjöar för perioden 1981–2010. Beräkningarna har utförts av SMHI med den hydrologiska modellen S-HYPE som fångar årsregleringen i landets större magasin men inte tar hänsyn till korttidsregleringar för mindre vattendrag och sjöar, såsom vecko-, dygns- och timreglering. I VISS anges därför att ytterligare kartläggning behövs för att öka tillförlitligheten och för att verifiera modellresultaten.

Statusen i VISS vad det gäller hydrologisk regim är idag satt till Hög för Tyresåns vattenförekomst. Men osäkerheten i modelleringarna och kunskapen om det faktiska förhållandet lokalt i just den viktiga delsträckan Follbrinksströmmen gör det viktigt att titta närmare på det faktiska förhållandet där. Med hänsyn till det verkliga flödet i Follbrinksströmmen pga den minimitappning som sker så kan man utgå från att det idag, på just den delsträckan sett, finns en betydande påverkan på flödesvolym, flödesdynamik och tillgänglig flödesenergi.

För att säkerställa en naturligare vattenregim krävs någon form av självreglering som utformas så att naturliga vattenstånds- och flödesvariationer skapas. Alternativt att regleringen anpassas med hjälp av en tappningsställare så att tappning och vattenstånd justeras efter en faktor som årstid, totalt flöde eller vattennivån uppströms.

Genom att utföra åtgärder vid dammarna vid Nyfors samt Uddby kraftverk (innefattande Fatbursdammen) kan en naturligare vattenregim säkerställas för sjöarna Tyresö-Flaten, Albysjön och Fatburen samt Tyresåns två nedersta strömsträckor Wättingeströmmen och Follbrinkströmmen.

Genom att åter låta flödet från hela avrinningsområdet oreglerat rinna genom Follbrinksströmmen skulle den hydrologiska regimen i princip helt återställas. Genom att åtminstone avsevärt öka minimitappningen i strömmen skulle statusen vad det gäller hydrologisk regim på just den delsträckan förbättras betydligt.

Figur 18. Minitapningen gör att den blockiga och branta forsen i Follbrinksströmmen har ett mycket begränsat flöde och att delar av fåran i de nedre delarna i normalfallet är helt torrlagda. Norconsult 2016.

Den aktuella statusen vad det gäller hydrologisk regim är Hög för hela vattenförekomsten. Eftersom delsträckan Follbrinksströmmen endast utgör ca en 1/10 av hel vattenförekomstens totala längd så påverkas hela vattenförekomstens status endast marginellt av den hydrologiska regimen på just den delsträckan. Det betyder att oavsett om den hydrologiska regimen för delsträckan Follbrinksströmmen idag egentligen är sämre än God eller vid en eventuell framtida förbättring av statusen kommer inte påverka statusen i hela vattenförekomsten. Däremot så är det uppenbart att mer vatten och ett naturligare flöde i Follbrinksströmmen på ett avsevärt sätt skulle förbättra den hydrologiska regimen just där.

Morfologiskt tillstånd

Morfologiskt tillstånd visar på de fysiska ingreppen i själva vattnet och i dess närmiljö. Morfologin i en vattenförekomst beskrivs med ett antal olika parametrar. Muddring, rensning, kulvertering och rätning är exempel på fysiska ingrepp i själva vattnet. Fysiska förändringarna i vattnets närmiljö kan bestå av att man genom en förändrad markanvändning förändrat den naturliga närmiljön. Dessa förändringar kan påverka beskuggning, nedfall av biologiskt material, tillgång på växtlighet i närområdet och i vissa lägen öka erosionen på marken med ökad transport av humus och finpartikulärt material som följd.

Vattenförekomstens status vad det gäller morfologiskt tillstånd är idag satt till Hög i VISS. Endast statusen för den enskilda parametern Närområde är satt som sämre än God. Endast kortare sträckor i Follbrinksströmmen respektive i Nyfors är påverkade av fysiska ingrepp i själva vattendraget eller närmiljön. Det handlar främst om kortare sträckor som rensats och eller kanaliserats där man med viss biotopåreställning skulle kunna förbättra miljön lokalt men alltså utan att det påverkar statusen för hela vattenförekomsten.

Figur 19. Lokalt i framför allt Follbrinksströmmen är vattendraget kraftigt fysiskt påverkat genom rensning och kanalisering på grund av en väg som går alldeles intill åfåran och långa stenmurar. Källa Norconsult 2016.

Sammanfattning Hydromorfologiska förhållanden

De hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna kan endast försämra den ekologiska statusen från hög till god, om det inte finns särskilda skäl. Därför bör eventuella framtida åtgärder i första hand fokusera på biologiska kvalitetsfaktorer och vad som krävs för att uppnå god ekologisk status.

Vid väsentligt skild karaktär som lugnflytande och strömmande/forsande vatten ska statusklassningar ske för olika karaktärsområden inom vattenförekomsten. Det blir problematiskt när vattenförekomsten domineras av sjöar och lugnflytande vatten men ändå klassas som ett vattendrag.

Eftersom en stor del av det totala flödet från avrinningsområdet rinner via Uddby kraftverk och huvudsakligen endast rinner en minimitappning i Follbrinksströmmen är påverkan på den hydrologiska regimen avsevärd sett till enbart den delsträckan som strömmen utgör. Ett större flöde i Follbrinksströmmen skulle därför medföra betydande lokala förbättringar för den hydrologiska regimen på just den

delsträckan som dock inte skulle ge nämnvärd effekt sett till statusen för hela vattenförekomsten. För att förbättra konnektiviteten för uppvandrande fisk från Östersjön krävs ett betydligt högre flöde i Follbrinksströmmen

Miljöförbättrande åtgärder vid Fatbursdammen och Nyfors kommer på ett påtagligt sätt kunna bidra till att miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten uppnås. Att inte genomföra åtgärderna kommer däremot att få till följd att kvalitetsnormen inte kan uppnås. Problemen med konnektiviteten upp- och nedströms i vattendraget är uppenbara. Kopplat till de rent fysiska hinder som dammarna utgör finns ett bidragande problem i de regleringar som görs i systemet som leder till att det periodvis idag rinner väldigt lite vatten i delar av vattendraget. Detta gäller framför allt Follbrinksströmmen men kan vid vissa tillfällen även gälla vid Nyfors. Därtill tillkommer problemet med att minimivattenföringen i Follbrinksströmmen inte alltid har följts på grund av läckage men även nuvarande tappningsstrategi vid Nyfors. En torrläggning av botten som normalt ligger under vatten kan få stora konsekvenser för många vattenlevande djurarter. Detta gör att även om man åtgärdar vandringshindren, och därmed förbättrar kvalitetsfaktorn för *Konnektivitet* i vattenförekomsten, så finns en påtaglig risk att man ändå inte möjliggör en förbättring av de *Biologiska* kvalitetsfaktorerna för framför allt fisk och bottenfauna eftersom det också finns lokala problem kopplat till den *Hydrologiska regimen* i vattenförekomsten. Den *Hydrologiska regimen* har i och för sig klassificerats till *HÖG* ekologisk status i VISS men den bedömningen bygger som ovan beskrivits på en modellering som bara ska ses som vägledande. I Follbrinksströmmen sker i praktiken en korttidsreglering, som SMHI:s modellering inte fångar upp. Dessutom rinner tidvis inte ens den minimitappning som ska finnas enligt vattendomen.

Enligt miljöbalkens 2 kap. om allmänna hänsynsregler ska försiktighetsmått vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön. Det är uppenbart att fysiska vandringshindren i Tyresån måste åtgärdas för att miljö kvalitetsnormen ska kunna uppnås. Men för att kunna uppnå miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten måste man, med tanke på hänsynsreglerna och oklarheterna kring den faktiska statusen gällande *Hydrologisk regim*, även se över konsekvenserna av den reglering som idag sker enligt vattendomen och även följa upp efterlevnaden av minimitappningen samt säkerställa att förutsättningar finns för det.

Orsakerna till att varken fisk eller bottenfauna idag uppnår God status kan sannolikt huvudsakligen kopplas till den reglering som sker och den fysiska påverkan som har skett och i mindre utsträckning till de vandringshinder som finns. Att ett definitivt vandringshinder för fisk innebär att fisk inte kan vandra fritt är uppenbart men

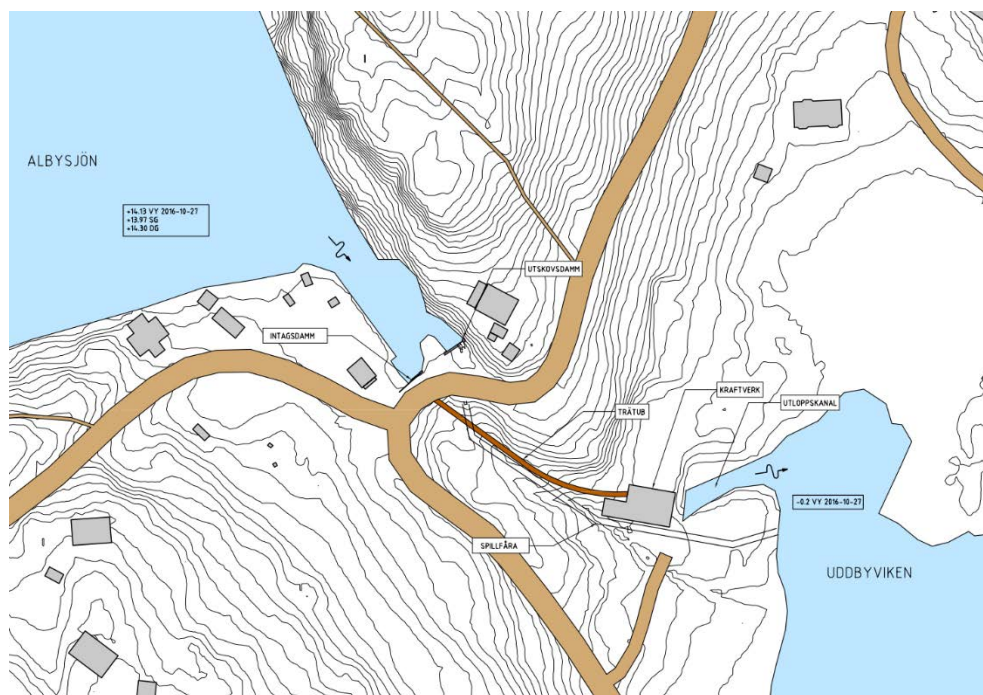
även en reglering som innebär hastiga flödesförändringar och ett i grunden otillräckligt flöde kan få tydliga konsekvenser för biologin. Dataunderlaget är litet men trots att öring planteras ut årligen visar de elfisken som gjorts att tätheterna varierade kraftigt mellan olika år vilket kan indikera en påverkan av nuvarande reglering. Även för bottenfauna är dataunderlaget litet men indikerar en tydlig påverkan. Enligt VISS kan en möjlig förklaring till det avvikande bottenfaunasamhället vara det vattenuttag för kraftproduktion som finns då uttaget sannolikt medför korta men intensiva förändringar i vattendragets flöde.

3 LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 UDDBY KRAFTVERK

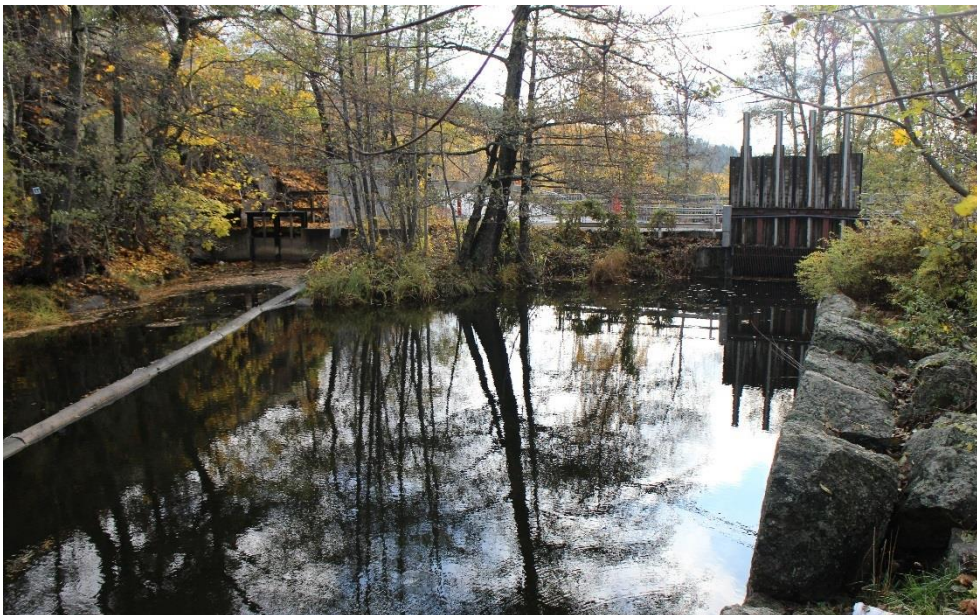
Uddby kraftverk är beläget vid Albysjöns östra sida med intags- och utskovsdammen vid bron på Brakmarsvägen i Raksta. Från Albysjön leds vattnet genom dammens intagskanal via en lång tilloppstub till en kraftstation och utloppskanal som mynnar vid Uddbyviken i Östersjön (figur 20, bilaga 1A). Till vänster om intaget finns en utskovsdamm.

Intagskanalen har en fri bredd på 2.92 m och utskovet har en fri bredd två 1.98 m luckor vid utskovet. Framför intaget är ett rengaller monterat. Överskottsvatten tappas huvudsakligen genom reglering av Fatbursdammen. Utskovet vid kraftverket används endast ifall det krävs för att klara dämningens gränser. Intagets tröskel ligger på nivån +12.1 m och utskovets tröskel på +13.52 m.

Figur 20. Befintlig utformning Uddby kraftverk, PLAN. Norconsult 2016.

Fatbursdammen är belägen vid utloppet av sjön Fatburen, nedströms Albysjön (figur 21, bilaga 1B). Förutom att reglera vattennivån i sjöarna Fatburen och Albysjön uppströms nyttjas dammen för att säkerställa en minimitappning i Tyresåns nedre lopp som benämns Follbrinksströmmen.

Figur 21. Dambyggnaden vid Uddby kraftverk med utskov till vänster och intag till höger. Norconsult 2016.

Figur 22. Befintlig utformning Fatbursdammen, PLAN. Norconsult 2016.

Fatbursdammen har en krönhöjd på +14.69 och är försedd med ett luckutskov med fem spetluckor. Totala fria bredden i utskovet är 4.1 m och tröskelhöjden är ca +12.84 m. För att kunna kontroll ett minimiflöde i enlighet med vattendom finns ett

Thomsonöverfall nedströms dammen. I den gällande domen anges ett minimiflöde för Follbrinksströmmen från Fatbursdammen.

Enligt gällande tillstånd är dämningssgräns för Albysjön +14.30 (+13.78 RH00) och sänkningsgräns +13.97 (+13.45 RH00).

3.2 NYFORS

Tyresö-Flatens utlopp är beläget vid den nordöstra delen av sjön vid Nyfors. Sjön har två utlopp på var sida av Bullerholmen som efter en kort sträcka rinner ihop (figur 23-28, bilaga 2A). Strömsträckan mellan sjöarna Tyresö-Flaten och Albysjön nedströms benämns Wättingeströmmen. I den vänstra fåran finns en dammbyggnad som benämns Krondammen och i den östra fåran en dammbyggnad som benämns Kvarndammen.

Krondammen har ett utskov inrett med två spetluckor med en total fri bredd på 1.10 m och tröskelhöjden +18.74. Tidigare fanns ett skibord till vänster om dammen men det har rivits ut.

Kvarndammen har ett utskov inrett med två spetluckor med en total fri bredd på 2.12 m och tröskelhöjden +18.47. Nedströms utskoven är åfåran sprängd. På grund av stenig sjöbotten på en högre nivå uppströms framför allt Kvarndammen är det dock omöjligt att reglera sjöns nivå ned till nämnda tröskelnivåer.

Till vänster om utskovsdammen finns en anslutningsdamm av betong som sträcker sig tvärs över vad som förefaller vara en naturliga fåra. Anslutningsdammen till Kvarndammen är i dåligt skick och det tränger även fram vatten under konstruktionen.

Figur 23. Översikt över Nyfors och sjön Tyresö-Flatens utlopp med kronddammen och kvarndammen belägen i sjöns vänstra respektive högra utlopp. Norconsult 2017.

Figur 24. Kvarndammen har ett utskov inrett med två spettluckor. Norconsult 2016.

Figur 25. Kronddammen belägen i det vänstra utloppet av sjön Tyresö-Flaten. Tidigare fanns ett skibord till vänster om befintlig dammbyggnad. Norconsult, 27 oktober 2016.

Figur 26. I samband med höga flöden rinner vatten där det tidigare fanns ett utskov vid Kronddammen. Uppströmsvy. Michael Wzdulski, 24 november 2016.

Figur 27. Nedströms utskovet vid Kvarndammen är fåran sprängd. Norconsult 2016.

Figur 28. Till vänster om Kvarndammen finns en anslutningsdamm i betong som är i dåligt skick. Vattnen tränger fram under konstruktionen. Ovan dammen i bild finns en upptagningsplats för kanoter. Norconsult 2016.

4 ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Föreslagna åtgärderna har utformats med målet att tillgängliggöra och återställa vattenförekomstens naturmiljöer så att förutsättningar skapas för att nå en god ekologisk status i vattenförekomsten. Nedan presenteras flera olika alternativa åtgärdsförslag med syftet att fungera som underlag för att ta fram en strategi för nå gällande mål och krav.

4.1 FATBURSDAMMEN, NATURLIKNANDE FISKVÄG

En naturliknande fiskväg kan anläggas genom befintlig dammbyggnad, ett s.k. inlöp (figur 29-31, bilaga 3A och 3B). Fiskvägen bedöms så långt det är möjligt återställa den ursprungliga förutsättningar för fiskvandring.

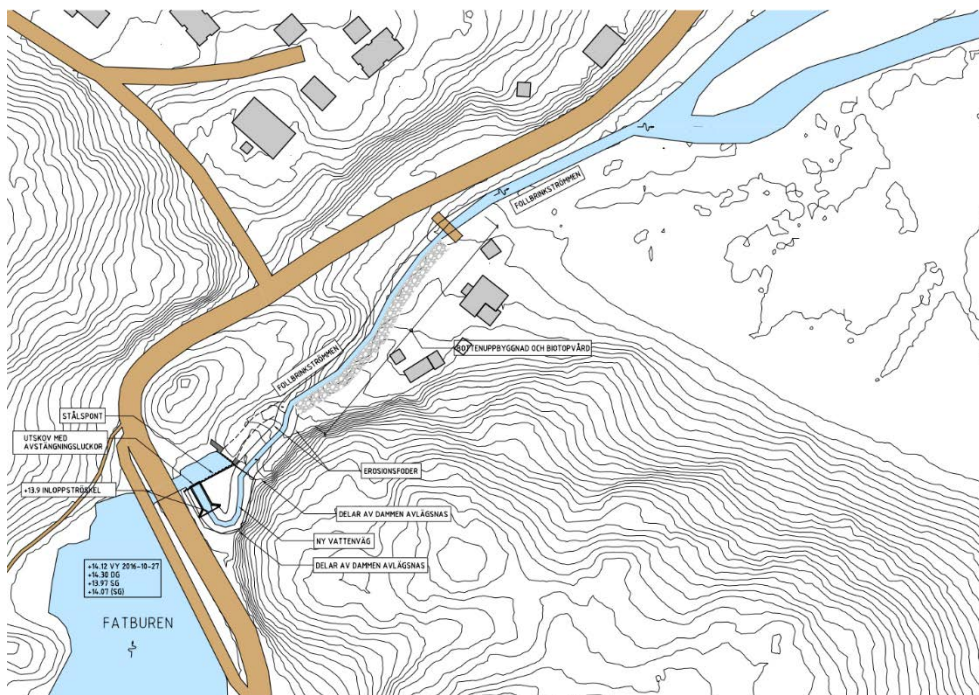
PRINCIP

Från dammbyggnaden, till höger om utskoven, förläggs en skibordsvägg som sträcker sig upp i dämmningsområdet. Till höger om denna skibordsvägg rivs den befintliga dammbyggnaden ut. Från den anlagda sponten och vidare nedströms genomförs en jämnt sluttande bottenuppbyggnad.

Den nya vattenvägen utformas som en ca 50 m lång, ca 7 m bred och minst 1.5 m djup fåra. I anslutningen mellan den nya fiskvägen och den befintliga fåran behöver eventuellt sprängning utföras.

Ett utskov anläggs genom att en öppning görs i den anlagda skibordsväggen. Utskovet förses med dragspår och fastkilade sättare av trä vid botten. För att möjliggöra montage av fiskräknare anläggs ytterligare dragspår. Utskovet kommer att vara helt öppet vid normal drift då inloppströskeln reglerar flödet.

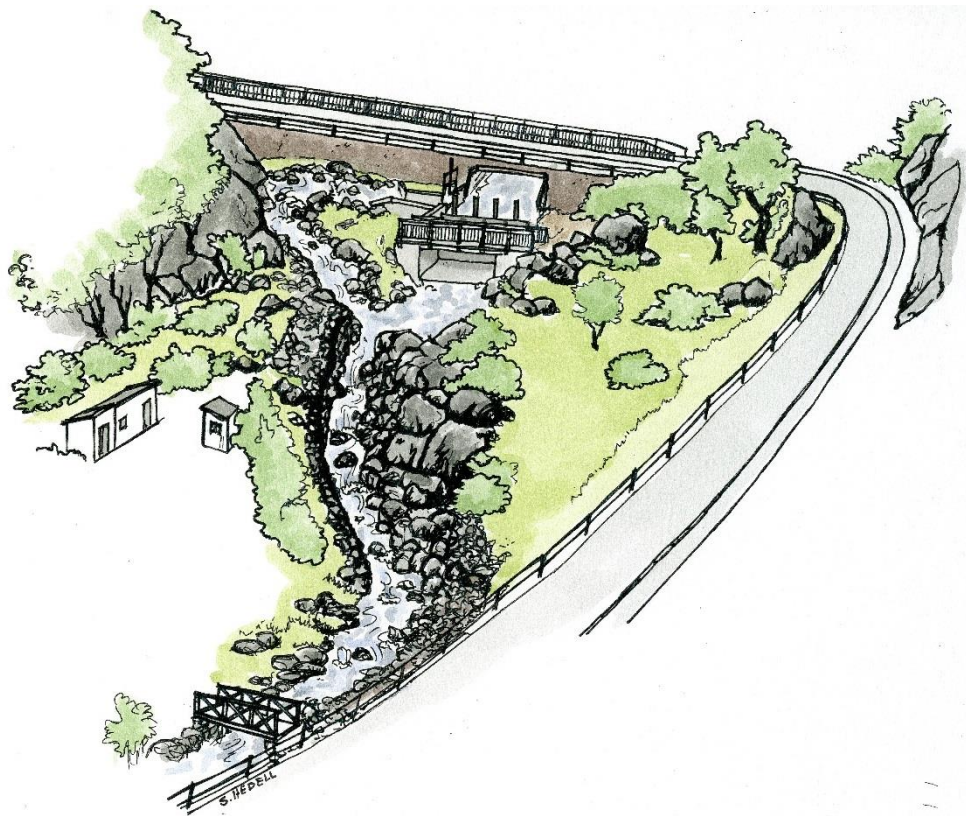
Nedströms den naturliga fåran genomförs bottenuppbyggnad och biotopvård från där den nya fiskvägen ansluter och cirka 90 meter nedströms så att en så långt det är möjligt jämnt sluttande botten anläggs.

Figur 29. Översikt över föreslagen naturliknande fiskväg vid Fatbursdammen, PLAN. Norconsult 2017.

Figur 30. Den planerade fiskvägen (blå linje) anläggs mellan en ny spontvägg (röd linje) och den högra stranden. Norconsult 2016.

Figur 31. Illustration över en naturliknande fiskväg vid Fatbursdammen. Norconsult 2017.

KOSTNADER

Kostnader för en ny naturliknande fiskväg vid Fatbursdammen inklusive tillståndsprocess har preliminärt bedömts uppgå till 2.7 Mkr grovt skattat (bilaga 3B).

KONSEKVENSER

Genom att en ny naturlikande fiskväg anläggs vid Fatbursdammen innebär det att fiskvandring vid det artificiella vandringshindret som dammen utgör möjliggörs men samtidigt kommer de naturliga förutsättningarna nedströms dammen i kombination med påverkan från tidigare vattenverksamheter innebära att vandrande fisk kommer att hindras och fördröjas.

Även om det naturgivna förhållandena inneburit att starksimmande arter som öring kunnat passera är produktionen av öringsmolt beroende av tillgång på lek- och uppväxtområden samt predation på nedvandrande fisk. Tyresåns avrinningsområde karaktäriseras av korta strömsträckor och stora näringsrika sjöar. Det indikerar på att produktionen av öringsmolt varit begränsad och att predationen för eventuellt nedvandrande fisk hög.

Sammantaget innebär det att miljönyttan med föreslagen åtgärd behöver utredas vidare.

En förutsättning för att upp- och nedvandrande fisk ska lokalisera fiskvägen och inte ansamlas vid Uddby kraftverks intags- eller utloppskanal är att regleringen anpassas. Idag passerar endast ca 10 % av vattenflödet genom Tyresåns nedersta strömsträcka. Förenklat innebär det att även om fiskvandring möjliggörs för all uppvandrande ål resulterar den befintliga vattenregimen i en ökning av den totala passageeffektivitet med endast ca 10 %.

Åtgärderna har anpassats efter områdets höga kulturmiljövärden och innebär att stensättningar längs med ån bevaras. Förutsättningarna för fiskvandring nedströms Fatbursdammen hade eventuellt kunnat förbättras ytterligare genom att avlägsna dessa men då det bedöms vara ett allt för kraftigt ingrepp på områdets höga kulturmiljövärden har det inte föreslagits.

Genom biotopvård och bottenuppbyggnad återställs en vacker forsmiljö, där luftfuktigheten är hög med förbättrade förutsättningar för många sällsynta och hotade arter som är beroende av en så unik och idag ovanlig miljö.

Figur 32. Nedströms den nya naturliknande fiskvägen förbättras förutsättningarna för fiskvandring genom bottenuppbyggnad och biotopvård. Norconsult 2016.

Föreslagna åtgärder innebär att dammbyggnaden blir självreglerande, en kontinuerlig minimitappning säkerställs och dammbyggnadens avbördningsförmåga ökar med resultatet att dammsäkerheten bedöms förbättras.

Eftersom uppvandrande fisk följer det dominerande flödet, som kommer från Uddby kraftverks utloppskanal, borde en fiskväg istället ur fiskvandringssynpunkt anläggas vid kraftverkets utloppskanal. Men eftersom det ur naturvårdssynpunkt är mer angeläget att allt vatten som ställs till naturvårdens förfogande spills i naturfåran bör en eventuell ny fiskväg i första hand anläggas vid Fatbursdammen. Den höga fallhöjden vid Uddby kraftverk och förutsättningar vid Uddby kraftverk gör att det dessutom inte bedöms ekonomiskt eller fysiskt möjligt att anlägga en fiskväg där.

4.2 UDDBY KRAFTVERK, ANPASSAD REGLERING

För att tillgängliggöra Tyresåns nedersta strömsträcka, Follbrinksströmmen, för uppvandrande fisk från Östersjön krävs en anpassade reglering. Det är även en förutsättning för att föreslagen fiskväg vid Fatbursdammen ska förbättra förutsättningarna för fiskvandring. Vidare är det en förutsättning för att upprätthålla Tyresåns naturvärden samt återställa de värden som sannolikt försvunnit.

PRINCIP

För att åstadkomma detta föreslås att minimitappningen ökas till i medel 400 l/s och att regleringen enligt en tappningsställare som utgår från tillrinningen.

Åtgärden innebär att det dominerande vattenflödet även i fortsättningen kommer att passera genom kraftstationen vid Uddby kraftverk med resultatet att vandrande fisk ansamlas vid utlopps- och intagskanal. För att öka attraktionskraften föreslås därför att kraftverket vid behov stängs av och att allt vatten tappas genom Follbrinksströmmen. Detta kallas för att klunka vatten.

En naturligare vattenregim kan säkerställas genom flera alternativa åtgärder att ersätta befintliga luckor med automatreglerade hydraulluckor och anpassa regleringen efter en tappningsställare. Eller genom att anpassa befintlig drift, anlägga föreslagen naturliknande fiskväg, anlägga ett nytt utskov av typen Thomsonöverfall.

KOSTNADER

Ökade kostnader för en anpassad reglering på grund av en ökad minimitappning vid Uddby kraftverk har preliminärt bedömts uppgå till 81 kkr/år (bilaga 3C). Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

Föreslagen tappningsregim		
Månad	minQ Follbrinkströmmen (l/s)	Klunkning
Januari	400	NEJ
Februari	400	NEJ
Mars	400	NEJ
April	400	NEJ
Maj	400	NEJ
Juni	400	NEJ
Juli	400	NEJ
Augusti	400	NEJ
September	400	VID BEHOV
Oktober	400	VID BEHOV
November	400	VID BEHOV
December	400	NEJ

EFFEKTER

Föreslagen flödesregim, motsvarande MLQ och ca 20 % av medelflödet till spillfåran, förväntas skapa förutsättningar för att upprätthålla naturvärdena i Follbrinkströmmen samt förbättrade förutsättningar för att nå gällande MKN. Åtgärden innebär att torrlagda fåror åter blir vattenförande och vattnets utbredning ökar.

En anpassad tappning innebär även att Follbrinkströmmen tillgängliggörs för Östersjöns fauna med strömlevande/strömlekande (reofila) arter som öring och id. Förutom förbättrade förutsättningar för Östersjöns och Tyresåns fiskfauna skapas förbättrade förutsättningar för övrig flora och fauna knutna till vattenmiljöer och omgivande mark. Liksom för många fiskarter innebär åtgärden även för flera fågelarter, däggdjur och stormusslor som strömstare, kungsfiskare och flodpärlmussla att ursprungliga habitat med lämpliga livsmiljöer återställs.

Genom att driften anpassas efter en tappningsställare skapas förutsättningar för naturligare vattenstånds- och flödesvariationer i Follbrinkströmmen. Vid en ökad regleringsamplitud i Albysjön och Fatburen skulle även tappningsställaren kunna anpassas för att säkerställa naturligare vattenståndsvariationer i de två sjöarna.

Till nackdelarna hör att den föreslagna anpassade regleringen innebär ett ökat spill och därmed ett ökat produktionsbortfall. Vid behov av klunkning kan regleringen resultera i plötsliga flödesökningar i Follbrinkströmmen som skulle kunna leda till en negativ miljöpåverkan. Det är därför viktigt att utarbeta en regleringsstrategi som säkerställer att kraftiga flödesförändringar undviks.

4.3 UDDBY KRAFTVERK, FINGALLER OCH AVLEDARE

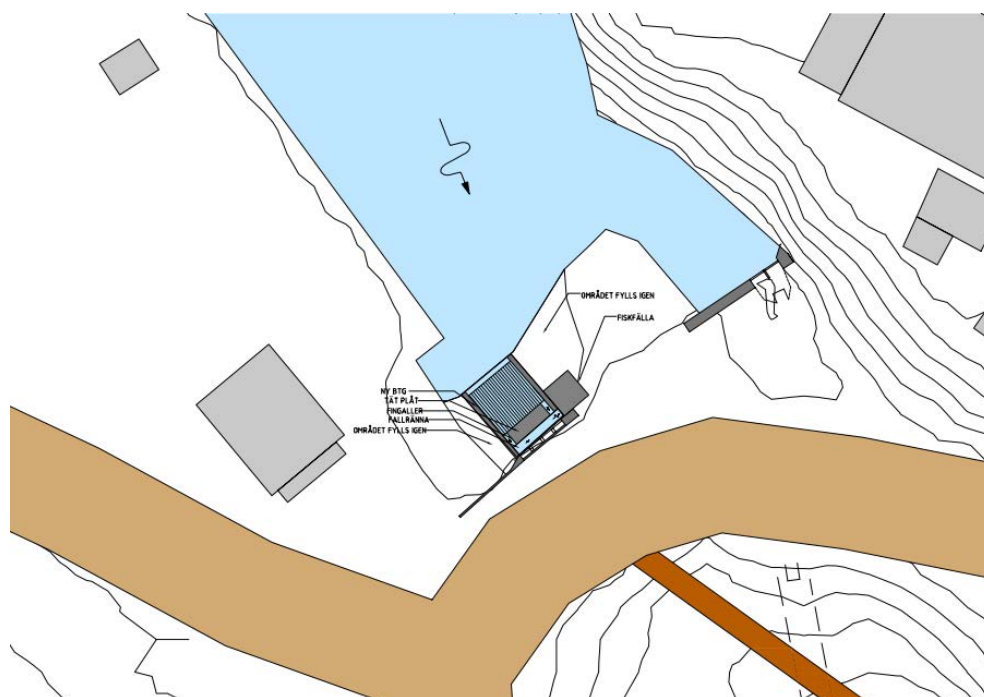
Ett skydd för nedvandrande fisk från att passera genom kraftverkets turbiner kan säkerställas genom att befintligt galler ersätts med en fingrind (figur 32-33, bilaga 3D). Fingrinden placeras mellan två murar av betong som gjuts vinkelrätt mot dammen.

PRINCIP

Murarna görs ca 0.3 m tjocka och blir ca 5 meter långa och 4 meter höga. Gallret placeras mellan grindarna med ca 35 graders lutning. Varje grindjärn blir 7 mm brett och ca 50 mm djupt. Spaltvidden sätts till 15 mm.

Grinden förses med två flyktöppningar i dess övre hörn som mynnar i en fallränna som leder nedvandrande fisk till en fiskfälla.

Flyktöppningar och avledningsränna anpassas så att de hydrauliska förhållandena blir så optimala som möjligt enligt gällande riktlinjer om bästa möjliga teknik. Öppningarna placeras så att de fungerar för avledning vid alla vattennivåer men anpassas så att ett optimalt flöde erhålls vid normalvattenstånd.

Figur 33. Översikt föreslagna åtgärder för att anlägga ett fingaller och avledare vid Uddby kraftverk, PLAN. Norconsult 2017.

Figur 34. Exempel på alfagrind med flykträna vid Västerkvarns kriv i Kolbäckån.

Fällan vittjas med jämna mellanrum. Eventuell fångst transporteras nedströms och släpps ut i Uddbyviken nedströms kraftverket. Vattnet som tillförts till uppsamlingskärlet pumpas tillbaka.

KOSTNADER

Kostnader för fingaller och avledare vid Uddby kraftverk har preliminärt bedömts uppgå till 2.8 Mkr (bilaga 3E). Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

KONSKEVENSER

Fallförlusterna över grinden bedöms inte öka i någon nämnvärd omfattning jämfört med idag förutsatt att rensningen fungerar. Spaltvidden mellan grindjärnen blir mindre med det kompenseras av att grindens area blir betydligt större.

Funktionen för nedvandrande fisk bedöms bli god. I kombination med att uppvandring för ål möjliggörs bedöms föreslagen åtgärd kunna resultera i en betydande ökning av produktion av ål.

Till nackdelarna hör att åtgärden innebär ökade kostnader för drift och underhåll samt hantering, fångst och transport av nedvandrande fisk. Det vatten som används för drift kommer att resultera i verkningsgradsförluster som leder till ett produktionsbortfall som kan begränsas med återpumpning.

4.4 UDDBY KRAFTVERK, UPPSAMLING AV ÅLYNGEL

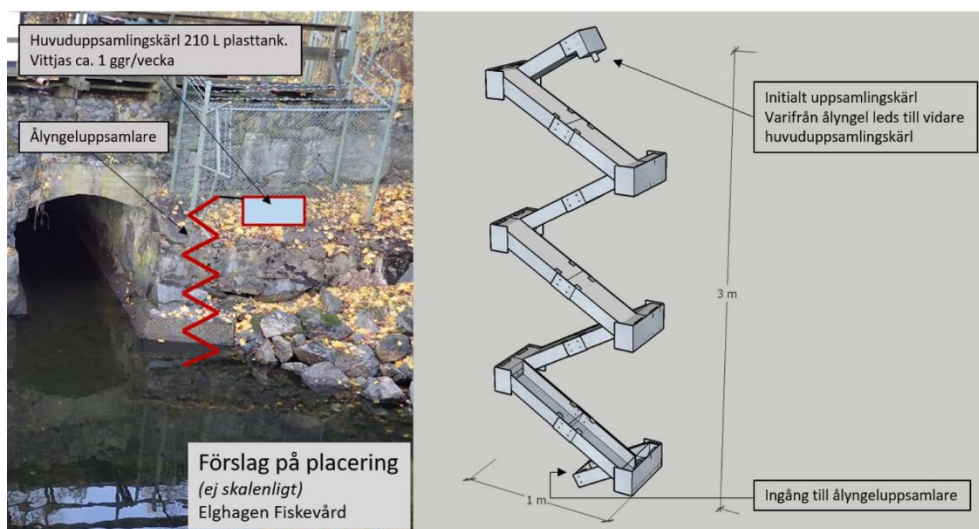
För att möjliggöra en passage för uppvandrande ålyngel föreslås att en ålyngeluppsamlare installeras vid kraftverkets utloppskanal (figur 34-35). Vid Uddby kraftverk bedöms en mindre stationär ålyngeluppsamlare som lämplig.

PRINCIP

Eftersom strömmen på utloppskanalens högra sida riskerar att vara för stark för uppvandrande ålyngel bedöms den vänstra sidan vara en bättre placering.

Ålyngelsamlaren förses med ett kontinuerligt flöde om ca 5 l/s till den översta rampen samt en mindre mängd vatten till ett initialt uppsamlingskärl. Från det initiala uppsamlingskärlet simmar/sköljs ålynglen till ett stort uppsamlingskärl (210 l) placerat vid vänster strand. För att säkerställa en god anlockning krävs dessutom lockvatten.

Varje ramp monteras med en lutning på 30°. De nedersta sektionerna förses med predatorskydd (mink/fågel) i form av rostfritt galler. Övriga rampsektioner täcks med plastlock.

Figur 35. Förslag på placering och typ av ålyngeluppsamlare vid Uddby kraftverk. Elghagen fiskevärd 2017.

Figur 36. Vandringsmediet EF-16, tillåter ålyngel att klättra upp längs ramperna. Elghagen fiskevård 2017.

KOSTNADER

Kostnader för en ålyngeluppsamlare inklusive installation vid Uddby kraftverk har preliminärt bedömts uppgå till 80 kkr och inkluderar tillverkning och installation. Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

KONSEKVENSER

En ålyngelledare vid Uddby kraftverk tillgängliggöra Tyresåns avrinningsområde för ål.

På grund av att utloppskanalen är relativt smal kommer ålyngelledarens utlopp vara placerat relativt när huvudströmmen även om den är belägen på den ena sida. Det skapar förutsättningar för en god anlockning och hög total passageeffektivitet. Eftersom det dominerande flödet (> 90 %) vanligtvis kommer från kraftverkets utloppskanal kommer sannolikt huvuddelen av uppvandrande ål att erbjudas en möjliga passage förbi Tyresåns första vandringshinder.

Uppströms Uddby kraftverk finns stora näringsrika sjöar med lämpliga ålhabitat vilket bedöms skapa god förutsättningar för en hög ålproduktion. Eftersom Uddby

kraftverk utgör vattensystemets enda kraftverk finns goda möjligheter att tillgängliggöra hela avrinningsområdet för ål och samtidigt säkerställa en låg dödlighet vid nedvandring.

För att ytterligare utvärdera en säker passage för lekvandrande ål behöver mortaliteten för nedvandrande ål beräknas och sannolikt ett fingaller med avledare installeras vid kraftverkets intagskanal.

Åtgärden innebär ökade kostnader för drift, underhåll, vattentillförsel samt hantering, och transport av ålyngel.

Det är viktigt att funktionen av ålyngelledarna utvärderas och ifall nödvändigt bör kompletterande åtgärder utföras. Ålyngelledarnas anlockningseffekt bedöms som det viktigaste att utvärdera. Ifall flödet som erhålls via självfall visar sig bli för lågt kan det bli aktuellt att komplettera med pumpar för att förbättra anlockningseffekten. Ålyngelledarnas placering går att förändra och optimera eftersom systemen är mobila. Frekvensen för tömning av uppsamlingsenheterna bör efter ett års drift utvärderas och eventuellt justeras.

4.5 UDDBY KRAFTVERK, AVSLUTAD DRIFT

Om en fortsatt drift av Uddby kraftverk av någon anledning inte bedöms som aktuell kan verksamheten avslutas.

PRINCIP

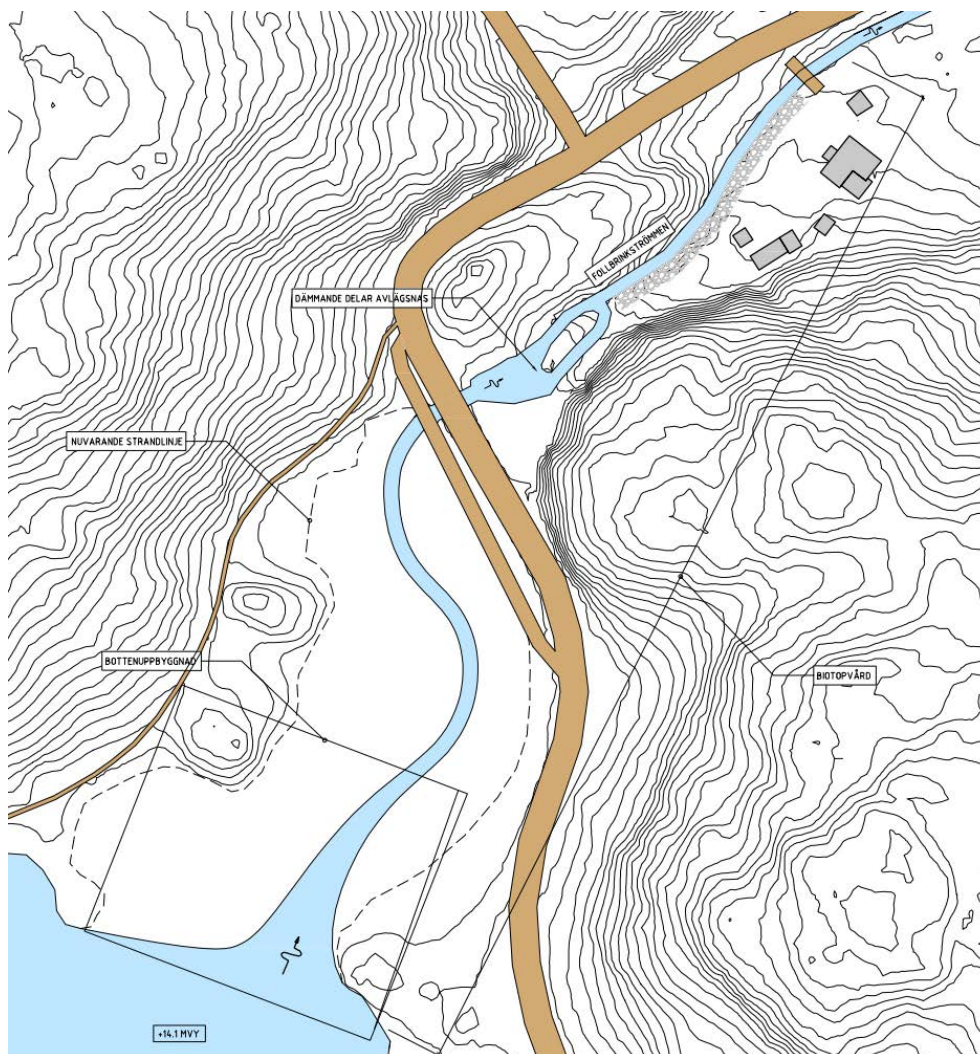
Vid Uddby kraftverk fylls intaget igen. Fatbursdammen rivs ut och ersätts av en ny naturliknande tröskel 120–170 m uppströms som så långt det är möjligt säkerställer att normalvattennivån uppströms bibehålls (figur 36-37, bilaga 3F).

För att återställa möjligheterna för fiskvandring så långt det är möjligt genomförs biotopvård från den nya tröskeln och ca 250–300 nedströms.

Samråd bör genomföras med Länsstyrelsen för en bedömning av åtgärdernas inverkan på kulturmiljöintresset och behov av eventuella tillstånd, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder.

KOSTNADER

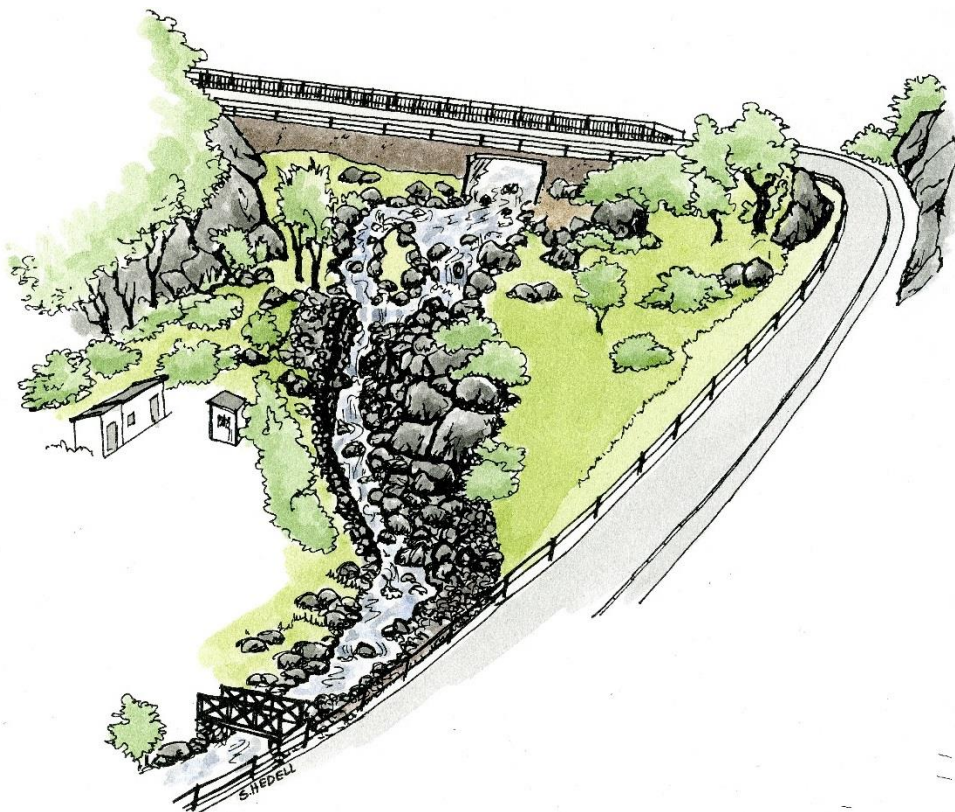
Kostnaderna för en utrivning av Fatbursdammen har preliminärt bedömts uppgå till 3.7 Mkr (bilaga 3G). Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

Figur 37. Översikt över föreslagna åtgärder för att genomföra en återställning vid Fatbursdammen genom att befintlig dammbyggnad avlägsnas, en ny naturliknande tröskel anläggs och biotopvård, PLAN. Norconsult 2017.

KONSEKVENSER

Åtgärden bedöms återställa de ursprungliga förutsättningarna för fiskvandring med resultatet att en om än svår passage för uppvandrande starksimmande fiskarter och ål skapas och nedvandring för samtliga fiskarter möjliggörs. Från Fatbursdammen och vidare uppströms till den nya naturliknande tröskeln återställs en ca 150 lång sträcka som tidigare varit indämd. Det branta fallet nedanför befintlig dammbyggnad innebär att både upp- och nedvandrande fisk kommer att fördröjas och till stor del även hindras av ett naturligt brant forsparti.

Figur 38. Illustration över en utrivning av Fatbursdammen. Norconsult 2017.

Åtgärderna har anpassats för att så långt det är möjligt minimera påverkan på områdets höga kulturmiljövärden och innebär att stenlämningarna längs ån bevaras. Förutsättningarna för fiskvandring nedströms Fatbursdammen hade eventuellt kunnat förbättras ytterligare genom att avlägsna dessa men då det bedöms vara ett allt för kraftigt ingrepp på områdets höga kulturmiljövärden har det inte prioriterats.

Förändrade vattennivåer är en källa till konflikt. Föreslagna åtgärder innebär att vattennivåerna i Fatburen och Albysjön bibehålls med resultatet att vattenverksamheten fortsätter. Även om åtgärden har utformats för att vara självreglerande och minimera kostnader för underhåll och drift kommer vattenverksamheten att fortsätta och därmed även kostnader, ansvar och krav kopplade till vattennivåer mm för verksamhetsutövaren.

Figur 39. Ca 120-170 m uppströms nuvarande dammläge anläggs en ny fast naturliknande tröskel (röd linje). Från den nya tröskeln och vidare nedströms byggs en jämt slutande botten upp och åfåran biotopvårdas. Åtgärden innebär att en tidigare sträcka av Tyresån från det befintliga dammläget till den nya naturliknande tröskeln återställs. Norconsult 2016.

Ur naturvårdssynpunkt bedöms en total återställning genom att återställa Albysjöns utlopp mer prioriterad. Det skulle innebära att vattenverksamheten avslutas helt och därmed tillhörande krav, villkor och ansvar. För att utvärdera effekterna av en total återställning krävs ytterligare utredning med bl.a. ekolodning av sjön Fatburen och sundet mellan Albysjön och Fatburen.

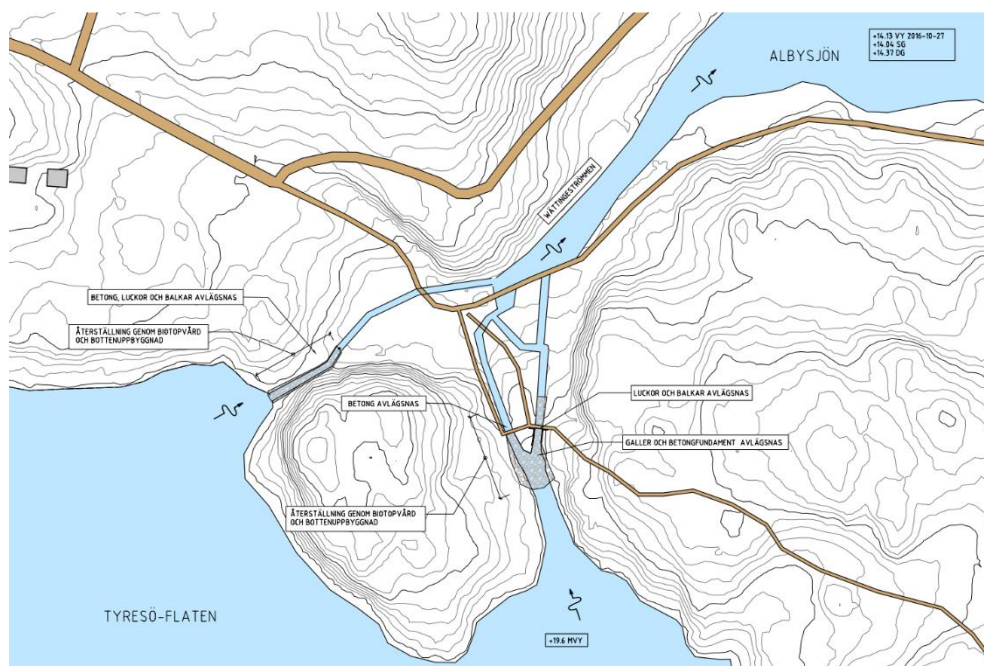
4.6 NYFORS, ÅTERSTÄLLNING

En återställning vid Nyfors kan utföras genom att samtliga dämmande konstruktioner avlägsnas och ett naturligt sjöutlopp återställs genom biotopvård och bottenuppbyggnad (figur 38-40, bilaga 4A).

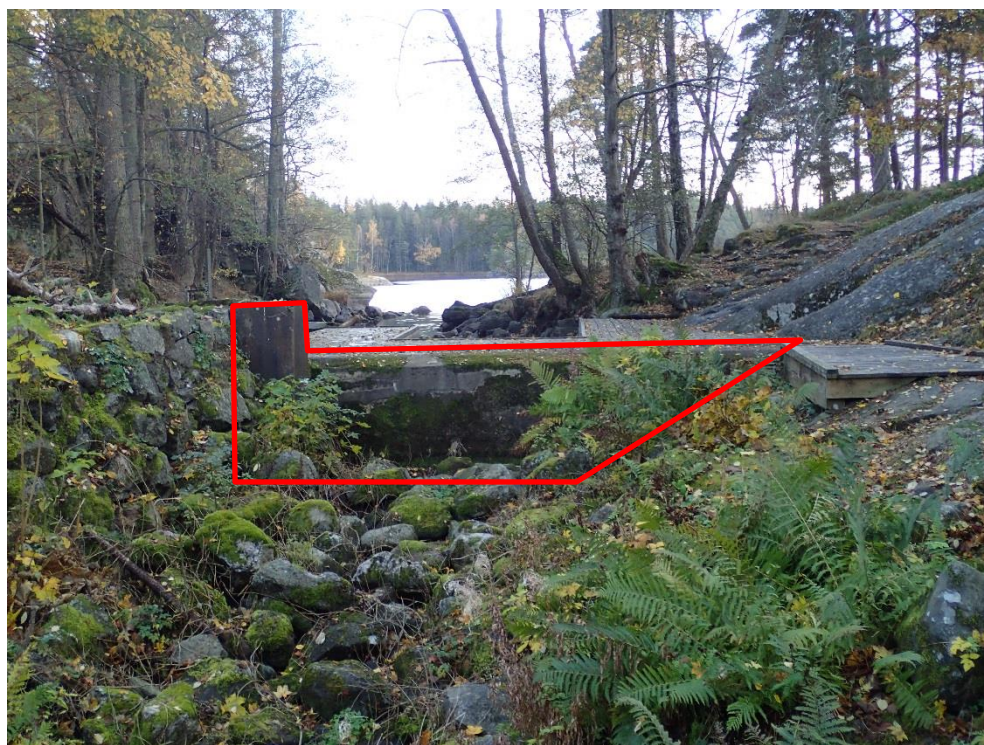
Princip

Samtliga dämmande konstruktioner avlägsnas. Vid Krondammen tas betong, luckor samt balkar bort och vid Kvarndammen avlägsnas luckor, balkar och anslutningsdamm av betong.

En naturlig sjöströskel återställas genom bottenuppbyggnad och biotopvård. Bottenuppbyggnad utförs genom utläggning av naturligt avrundad grov sten (ca 100–300 mm diameter) som slutligen övertäcks med ett lager av naturgrus (75 % 16–32 mm och 25 % 32–80 mm).

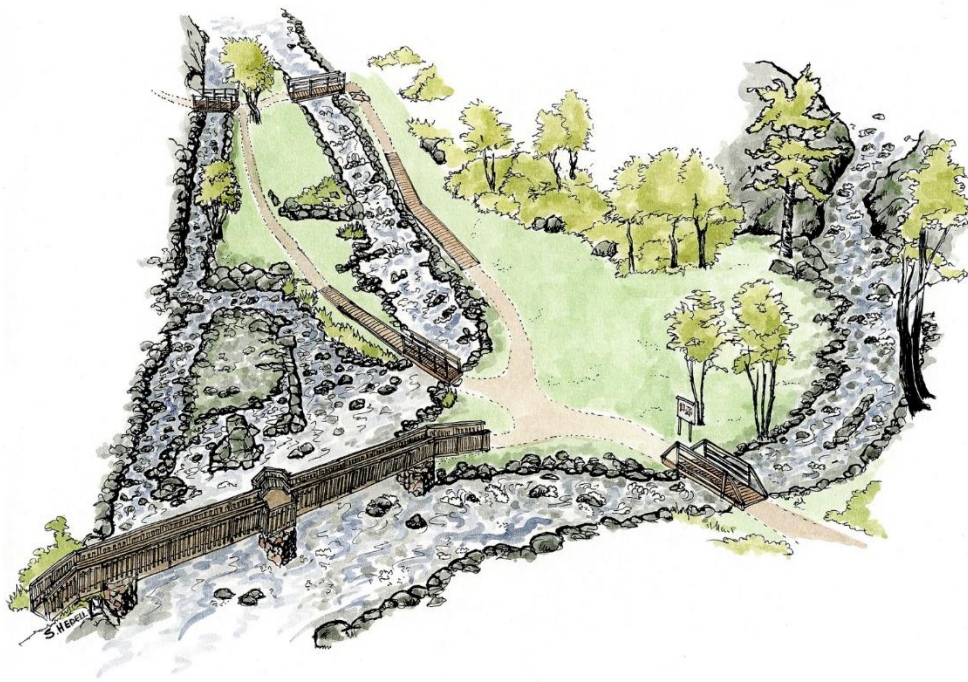
Figur 40. Översikt över föreslagna åtgärder för att genomföra en återställning vid Nyfors, PLAN. Norconsult 2017.

Figur 41. Anslutningsdammen av betong behöver rivas ut för att avsluta vattenverksamheten. Det innebär att upptagningsplatsen för kanoter behöver flyttas.

Biotopvård utförs på samma sträcka genom att sten och större block läggs ut genom principen ”bryt strömmen”. Vilket innebär att varje block placeras ut snett nedströms varandra så att huvudströmmen bryts. Efter att strömfåran delats upp i två nya fåror placeras nästa två stenar ut så att dessa även bryts osv. Utläggningen av sten och större block eftersträvas att utföras vid medellågvattenföring (MLQ). Sten och block placeras ut så att huvuddelen av materialet ligger strax under eller strax ovan vattenytan vid MLQ. Bottenuppbyggnad och biotopvårdsåtgärder genomförs med naturvårds- eller fiskevårdssakkunnig. Inga stentrösklar anläggs. På grund av åtgärdernas ringa grumlningseffekt bedöms inga grumlingsbegränsade åtgärder krävas.

Samråd bör genomföras med Länsstyrelsen för en bedömning av åtgärdernas inverkan på kulturmiljöintresset och behov av eventuella tillstånd, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder.

Figur 42. Illustration över föreslagna åtgärder vid Nyfors. Norconsult 2016.

KOSTNADER

Kostnader för en återställning vid Nyfors har preliminärt bedömts uppgå till 1.6 Mkr (bilaga 4B). Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

EFFEKTER

Genom att ett naturliknande sjöutlopp återställs säkerställs naturliga flödes- och vattenståndsvariationer i både Tyresö-Flaten och Wättingeströmmen, strömsträckan nedströms. Tidigare tidvis torrlagda åfåror blir åter vattenförande året runt. Samtidigt elimineras för all framtid två vandringshinder så att ursprungliga förhållanden för fiskvandring återställs, med fria vandringsvägar för alla naturligt förekommande arter oavsett storlek. Avsaknaden av reglering innebär att dagens snabba flödesförändringar försvinner. Sammantaget innebär det att förutsättningarna för att nå gällande miljö kvalitetsnorm förbättras markant.

Åtgärden innebär att vattenverksamheten upphör och därmed krav och kostnader för underhåll, drift och villkor som vattennivåer förknippade med tillståndet. Idag bedöms dammarna vara i dåligt skick och är i behov av investeringar i underhåll för fortsatt drift.

För friluftslivet bedöms förutsättningar förbättras genom att en ström- och fors- miljö återställs samt förbättrade förutsättning för sportfiske, forspaddling, fågel- skådning. Till nackdelarna hör att kanotupptagningsplatsen behöver flyttas.

Ny normalvattenyta i Tyresö-Flaten bedöms bli +19.6 vilket motsvarar dagens vattennivåer.

Åtgärden har utformats med största hänsyn till områdets höga kulturmiljövärden och innebär att samtliga äldre lämningar bevaras medan nya konstruktioner tas bort. Genom åtgärden säkerställs ett kontinuerligt vattenflöde i vattenvägarna som tidigare nyttjades.

Eftersom åtgärden innebär att nuvarande vattennivå bibehålls bedöms ingen risk för föroreningsspridning föreligga.

Eftersom nuvarande normalvattenyta bedöms kunna bibehållas kommer närliggande bostadshus inte påverkas i någon större utsträckning. Sjöar längre uppströms i systemet bedöms inte påverkas av åtgärden.

Jämfört med nuvarande reglering säkerställs ett jämnare flöde, utan snabba flödesökningar eller flödesminskningar, och bedöms därmed förbättra förutsättningarna för både kraftproduktion och reglering nedströms resulterande i en ökad dammsäkerhet och klimatanpassning av vattensystemet.

Liksom fortsatt drift bedöms kräva tillstånd kräver även genomförandet av en återställning vid Nyfors tillstånd för vattenverksamhet. Åtgärden kräver även sannolikt tillstånd för ingrepp i fornlämning enligt kulturmiljölagen 2 kap 12 § och söks lämpligen i samband med ansökan för tillstånd för vattenverksamhet.

4.7 FOLLBRINKSTRÖMMEN, BIOTOPVÅRD

Follbrinksströmmen som är den nedersta strömsträckan av Tyresån är påverkad av rensning. För att återställa de fysiska förutsättningarna bör sträckan från bron till prinsvillan och vidare uppströms till Fatbursdammen biotopvårdas.

PRINCIP

Strömsträckan restaureras genom att rensade stenar och block i första hand återförs. Därefter återställs lekbottnar manuellt enligt Hartijokimetoden.

Utöver manuell restaurering med befintligt material bedöms sten, grus och block behöva tillföras. Materialet placeras ut så att naturliga strukturer förstärks.

Naturgruset bör ha följande dimensioner:

- 75 % 16–32 mm
- 25 % 32–80 mm

Naturgruset läggs ut så att en 10 m lång jämnt sluttande botten skapas med en lutning på 5 ‰ skapas.

Arbetet utförs efter de riktlinjer som anges i vägledningen för *Restaurering av vattendrag – Manuell restaurering i mindre skogsvattendrag* av Länsstyrelsen Västerbotten, *Sådan laver man en gydebanke riktigt* av DTU Aqua samt under vägledning av natur- och fiskevårdssakkunnig personal.

KOSTNADER

Kostnader för föreslagna biotopvårdsåtgärder vid Follbrinksströmmen har preliminärt bedömts uppgå till 250 kkr (bilaga 5A). Det bör påpekas att bedömda kostnader är grovt skattade.

EFFEKTER

Planerade åtgärder innebär att Tyresåns nedersta strömsträcka återställs. Åtgärderna har anpassats för att minimera påverkan på vegetationen i åns närområde för att i största möjliga mån bibehålla dagens goda beskuggning.

Genom att öka kontaktytan med vattnet skapas en större yta av biofilm vilket innebär en förbättrad rening av vattnet.

Åtgärderna innebär även att torrlagda fåror åter kan bli vattenförande och innebär även att påverkan från regleringen i kombination med en anpassad reglering kan minskas. Utan en naturligare vattenregim genom en anpassad reglering bedöms de positiva effekterna till stor del utebli.

5 SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Under nuvarande förhållanden, med artificiella vandringshinder samt en minimitappning i Follbrinkströmmen om 150 till 200 l/s vid dammen i Fatburen, kan inte miljö kvalitetsnormen uppnås. Det saknas både framkomliga vandringsvägar samt i och med gällande tillstånd om minimitappning dessutom ett tillräckligt vattenflöde för att möjliggöra fiskvandring.

Till skillnad från nuvarande bedömning gällande ekologisk status visar denna utredning att framförallt regleringen av nedre Tyresån innebär en så pass stor påverkan att förutsättningar saknas för att nå kravet på god ekologisk status. Däremot visar gällande bedömningsgrunder inte samma resultat på grund av att hela vattenförekomsten är klassat som ett vattendrag och effekter av reglering på kortare sträckor och av sjöarna inte visas i den samlade bedömningen av hydrologisk regim.

Utifrån förutsättningarna har flera alternativa åtgärdsförslag presenterats som kan utgöra en grund för kommande åtgärdsstrategi.

Tidigare påverkansbedömning har framförallt lyft fram konnektiviten som den begränsande faktorn. Konnektiviteten bedöms utifrån vilka fiskarter med vandringsbehov man hittar i vattenförekomsten i förhållande till vilka arter som borde finnas där. Det första artificiella vandringshindret i Tyresån ligger uppströms ett naturligt brant fall som sannolikt enbart varit möjligt att passera för ål och starksimmande arter som öring. Uppströms det branta fallet är den preliminära bedömningen att förutsättningarna för produktion av öringsmolt är begränsad och behöver utredas vidare. Det innebär att åtgärder för att återställa förutsättningarna för fiskvandring i utgångspunkt bör fokusera på att säkerställa en passage för uppvandrande ål.

Vid fortsatt kraftproduktion föreslås att en initial åtgärdsstrategi för nedre Tyresån, utan inbördes ordning, utgörs av följande åtgärder:

- Anpassad reglering
- Ålyngeluppsamlare vid Uddby kraftverk
- Återställning vid Nyfors
- Biotopvård Follbrinkströmmen

Strategin bedöms skapa förutsättningar för ett levande vattensystem, förutsättningar för att nå vattendirektivets krav på god ekologisk status, förbättrade förutsättningar för ett rikare friluftsliv, samtidigt som största möjliga hänsyn tas till kulturmiljön.

Åtgärdsstrategin innebär en total investeringskostnad om ca 1.9 Mkr och en energiförlust om ca 81 kkr/år. Utifrån uppföljningen av uppvandringen av ålyngel och utredning av passageförluster av ål bör kraftverket vid behov kompletteras med fingaller och avledare. Om uppföljningen visar på behov av fingaller och avledare resulterar det i en ökad investeringskostnad på 2.8 Mkr.

Vid beslut om en återställning av nedre Tyresån rekommenderas följande åtgärder:

- Uddby kraftverk, avslutad drift
- Nyfors, återställning
- Follbrinkströmmen, biotopvård

Ur naturvårdssynpunkt är en återställning mest prioriterade. Föreslagna åtgärder säkerställer en naturlig vattenregim och mervärden likt åtgärdsstrategin för en fortsatt kraftproduktion men samtidigt till en betydligt högre investeringskostnad och energiförlust. Åtgärdsstrategin bedöms innebära en total investeringskostnad på ca 5.6 Mkr och en kapitaliserad energiförlust på ca 11.9 Mkr.

Föreslagna åtgärdsstrategier skapar förutsättningar för en naturlig återetablering av de arter som försvunnit från vattensystemet. För mer hotade arter som försvunnit eller i de fall en återkolonialisering försvåras av naturliga förutsättningar kan en återinplantering påskynda en återintroduktion. Ett exempel är flodpärlmusslan som sannolikt funnits i avrinningsområdet tidigare samt stationära bestånd av öring längre upp i avrinningsområdet.

5.1 YTTERLIGARE UTREDNINGAR

Presenterade förslag har tagits fram för att utgöra en grund i kommande åtgärdsstrategi för att skapa förutsättningar för att nå vattendirektivets krav på god ekologisk status. Beroende på prioriterade åtgärder eller som komplettering som underlag till kommande arbete med att ta fram en strategi bedöms ytterligare utredningar krävas. Flera åtgärdsförslag kräver dessutom tillstånd för vattenverksamhet och därmed ytterligare behov att redovisa alternativa åtgärder och konsekvenser.

För att utreda de positiva effekterna av att återställa förutsättningarna för fiskvandring till referensförhållandena behöver tillgången på habitat för de arter som ursprungligen bedömts kunna passera det branta fallet vid Follbrinkströmmen utredas vidare och en produktionsmodell tas fram för respektive art.

Utförligare riktlinjer för en anpassad reglering vid Fatbursdammen bör tas fram genom att en provtappning utförs. Utifrån genomförda undersökningen bör en tappningsstrategi med ökad minimitappning samt en reglering anpassad efter en tappningsställare tas fram som säkerställer naturligare flödesvariationer och om möjligt även naturligare vattenståndsvariationer samt tar hänsyn till kraftproduktion, dammsäkerhet, översvämningssproblematik, kultur och friluftsliv.

För att utvärdera vattenförekomstens ekologiska status samt ta fram ett underlag för att bedöma eventuella åtgärders effekt bör provtagning utföras av bottenfauna och elfiskeundersökningar av strömpartier och svämplan. Bedömningen av den ekologiska statusen visar på både på ett bristande underlag och analys av tillgänglig flödesdata.

Föreslagen åtgärd för avslutad drift av Uddby kraftverk genom att anlägga en naturlikande tröskel vid sjön Fatburens tröskel har visat sig kräva omfattande anläggningskostnader och innebär att vattenverksamheten fortsätter. Som alternativ till föreslagna åtgärder för avslutad drift bör förutsättningarna för att återställa Albysjöns utlopp undersökas vilket kräver att delar av Albysjön och Fatburen samt sundet mellan de två sjöarna ekologiseras. En ekologisering och även provtappning är även en förutsättning för att kvantifiera tillskott av strömmande och forsande miljöer för flera av åtgärdsförslagen.

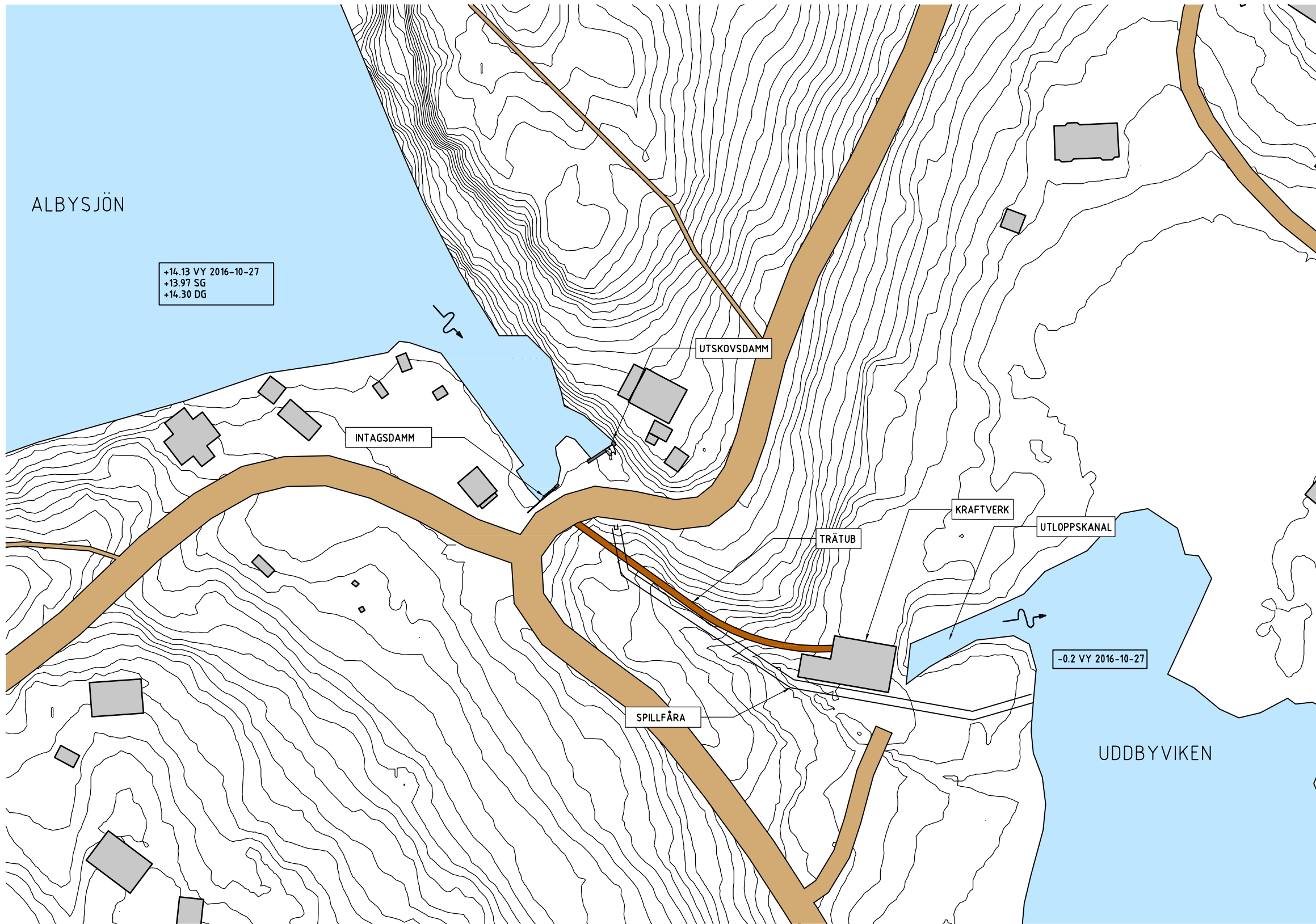
Uddby kraftverk utgör det enda vattenkraftverket i avrinningsområdet. För att utvärdera behov av skydd för nedvandrande fisk i samband med att passage för uppvandrande ål möjliggörs bör turbinmortaliteten beräknas och ställas i relation till produktionen av ål.

\\ad.stockholm.se\cli-sd-samt\cs\sts\002\005245\15 tyresåns
vattenvårdsförbund tillfälligt 5 åtgärdsarbete\åtgärder tyresåns utlopp\frtt
fram i tyresån_leverans 2017-03-06\170306 frtt fram i tyresån.docx

2017-03-06
Fritt fram i Tyresån
Utredning reglering och fiskvandring i nedre Tyresån

Norconsult AB
Stortorget 8
702 11 Örebro
+46 (0)19 611 91 30
www.norconsult.se

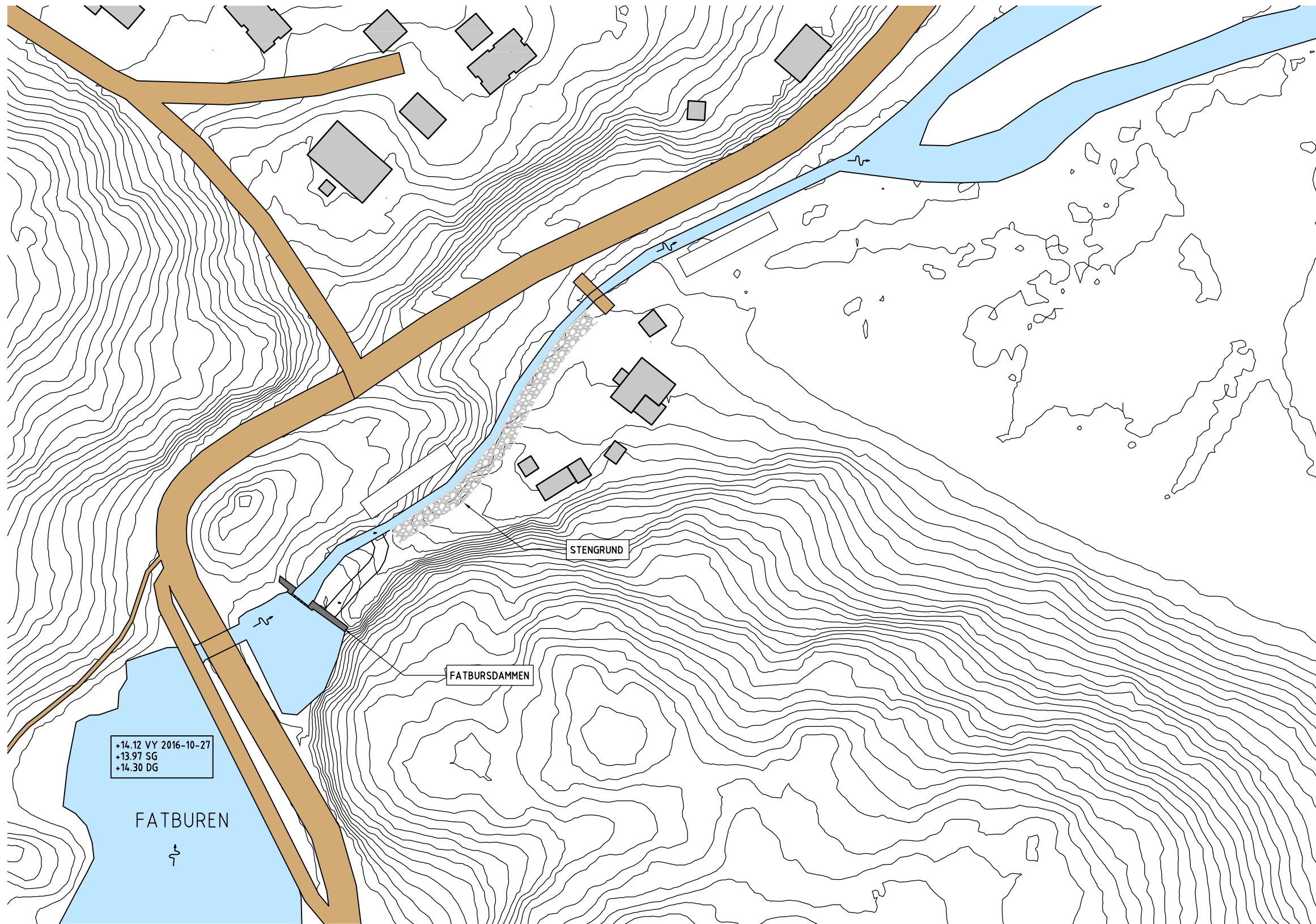

PLAN
SKALA 1:500

OBS!
NEDMINSKAD 50 %
FRÅN A1 TILL A3

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
TYRESÅNS VVF FRITT FRAM I TYRESÅN				
Norconsult				
<small>Norconsult AB Stortorget 8, 702 11 ÖREBRO Tfn 019-611 91 30 www.norconsult.se</small>				
UPPDRAG NR 1043554	RITAD/KONSTR AV AS	HANDLAGGARE AS	GRANSKAD ...	
DATUM 2017-03-01				
UDDBY KRAFTVERK BEFINTLIG UTFORMNING ÖVERSIKTSPLAN				
SKALA 1:500	NUMMER	BILAGA 1A		BET

n:\1043554\1043554\15_arkitektur\102_cad\170201\tyresan

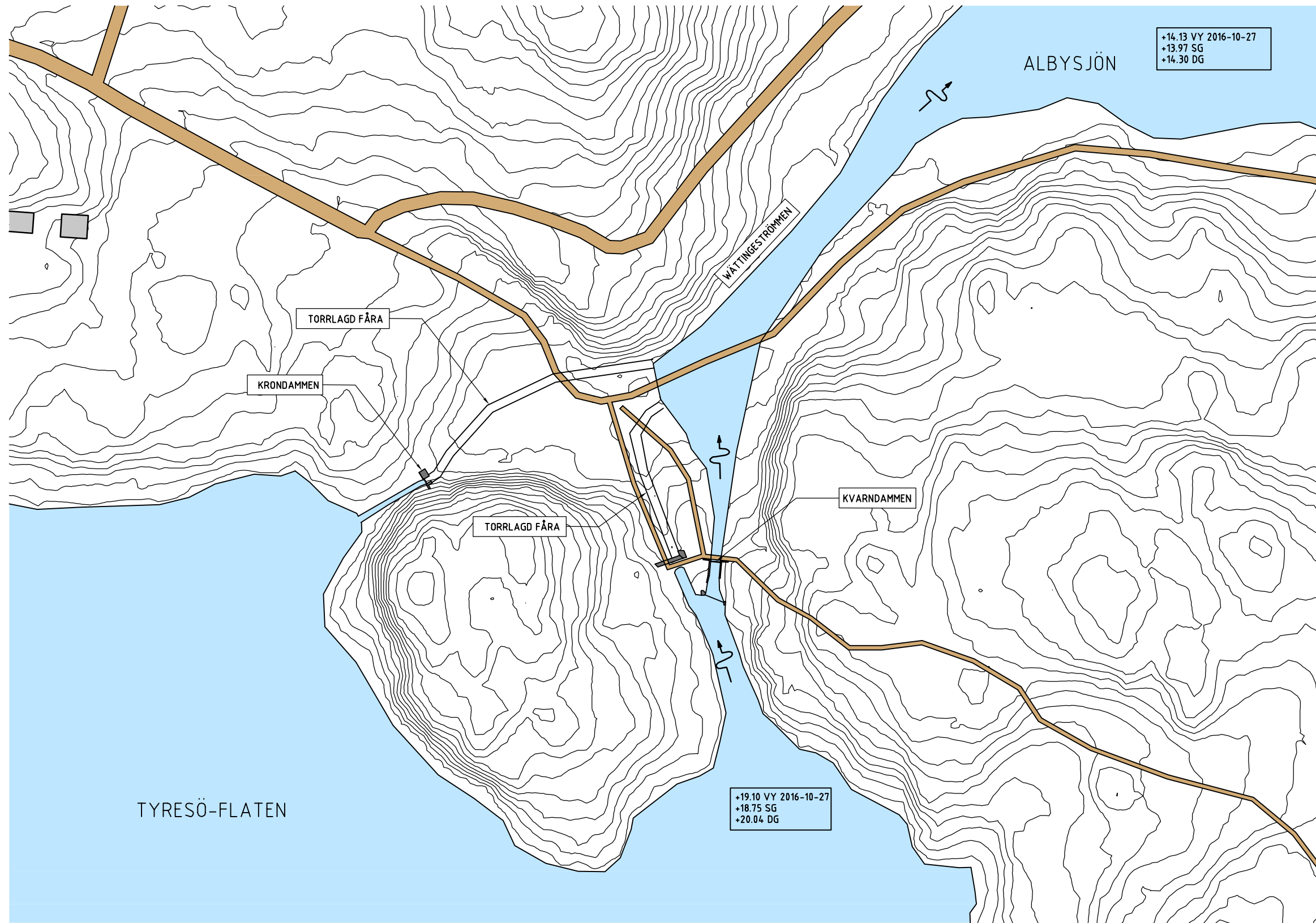

PLAN
SKALA 1:500

OBS!
NEDMINSKAD 50 %
FRÅN A1 TILL A3

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
<p>TYRESÅNS VVF FRITT FRAM I TYRESÅN</p> <p>Norconsult </p> <p>Norconsult AB Tfn 019-611 91 30 Stortorget 8, 702 11 ÖREBRO www.norconsult.se</p>				
UPPDRAG NR	RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE	GRANSKAD	
1043554	AS	AS	...	
DATUM	ANSVARIG			
2017-03-01				
<p>FATBURSDAMMEN BEFINTLIG UTFORMNING ÖVERSIKTSPLAN</p>				
SKALA	NUMMER	BET		
1:500		BILAGA 1B		

m:\1043554\1043554\15_arkiv\mat\terabi\102_cad\170201\tyresan

+14.13 VY 2016-10-27
 +13.97 SG
 +14.30 DG

+19.10 VY 2016-10-27
 +18.75 SG
 +20.04 DG

OBS!
 NEDMINSKAD 50 %
 FRÅN A1 TILL A3

PLAN
 SKALA 1:500 30 m

n:\104\135\1043554\15_arkiv\materia\102_cad\170201\tyresan

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
TYRESÅNS VVF FRITT FRAM I TYRESÅN				
Norconsult <small>Norconsult AB Tfn 019-611 91 30 Stortorget 8, 702 11 ÖREBRO www.norconsult.se</small>				
UPPDRAG NR 1043554	RITAD/KONSTR AV AS	HANDLAGGARE AS	GRANSKAD ...	
DATUM 2017-03-01		ANSVARIG		
NYFORS BEFINTLIG UTFORMNING ÖVERSIKTSPLAN				
SKALA 1:500	NUMMER	BILAGA 2A		BET